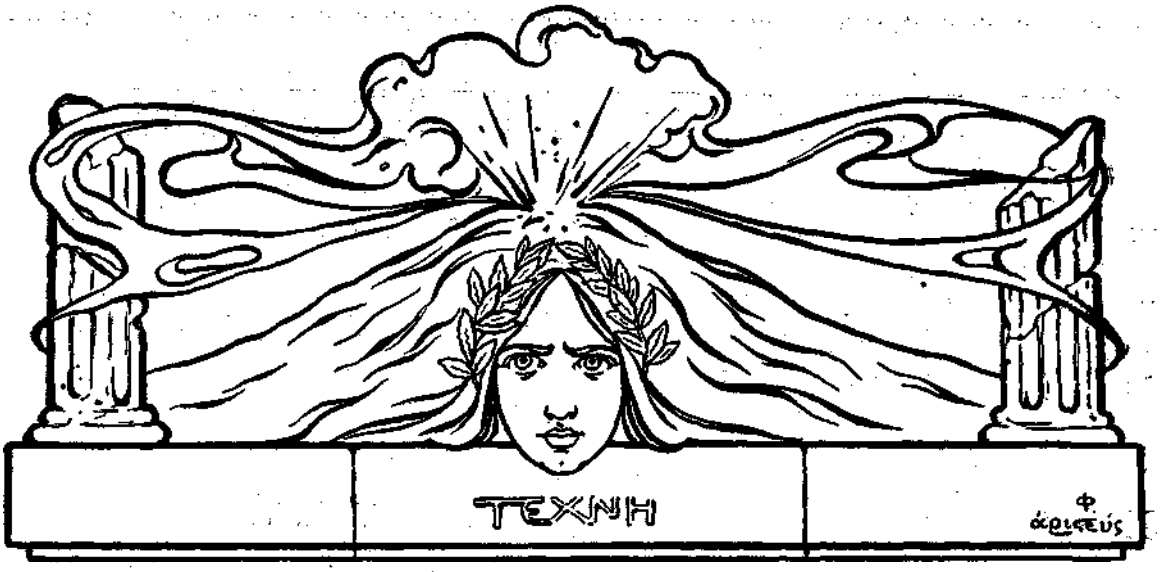

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Δ'. ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ 1904 ΤΕΥΧΟΣ Μ'.—ΜΑ'

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ. **Νεκρά.**
ΑΛΗΘΕΙΑΙ.
Η.— **Ἡ ἑλληνικὴ Σιών.**
Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ. **Ἀρχὴ καὶ τέλος.**
Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ. **Διονύσιος Γρυπάρης.**
ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ **Καλλιτεχνικὰ σημειώματα.** (Βυζαντιακαὶ εἰκόνες).
Γ. ΚΑΜΒΑΝΕΛΛΗ. **Στὸ λιμάνι.** — **Τρελλὰ τραγούδια.**
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ.
ΔΙΚ. **Ἡ σημαία.**
ΑΝΔΡ. ΜΑΡΤΖΩΚΗ. **Ποιηταὶ καὶ κριτικοί.** (Τέλος).
Α. ΠΕΡΔΙΚΙΔΟΥ. **Γ. Βρούτος.**
Γ. ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΟΥ. **Ἡ βαρκοῦλα.**
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ "**Πινακοθήκης**,,.
ΑΔΟΥ. **Ἡ τελευταία ἀπάτη.**
ΣΑΤΑΝΑ. **Τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος.** (Σάτυρα).
ΔΙΚ. **Αἱ σκέψεις μου.**
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ **ἀνέκδοτα.**
CH. FOLEY. **Ἡ "Πανδώρα,,.** (Μετάφρασις Γ. Βοντζαλίδου).
ΑΔ. ΔΟΥΖΙΝΑ **Λουδοβίκος Σπινέλης.**
TIMESON. **Ἡ νέα τέχνη.**
ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ. **Τί βλέπω. Τί ἀκούω.** (Ὑμέναιος.— Εἰς τὰ 1879. — Ὁ πανσές.
ΔΑΦΝΙΔΟΣ. **Σημειώσεις ἑνὸς μηνός.** (Λεύκωμα Παναγίου Τάφου.— Ἡ γλυπτομηχανή.— Ἀνέκδοτον Λέμπαχ).
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. (Τὸ Salon τῶν Παρισίων.— Εἰδήσεις).
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ. (Βιβλιογραφία Τέχνης)
ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ. **Τὰ πρῶτα βήματα.**
Φ. ΑΡΙΣΤΕΩΣ. **Ναὸς κοιμητηρίου.**
ΝΑΥΑΓΙΟΝ.
F. CHARPENTIER. **Ἡ οἰκογένεια.**
J. KUNZE. **Τυρολικὸν τοπεῖον.**
J. G. HEBERT. **Μαρία ἡ Μαγδαληνή.**
F. STUCK. F. v. Lenbach
ΙΑΠΩΝΙΔΕΣ **καλλοναί·**
Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ. **Θύελλα.**
ΚΕΝΤΡΟΝ ΒΑΡΥΤΗΤΟΣ. (Γελοιογραφίαι).
ΝΕΟΣ **Φανερωμένης.**
ΟΙΚΙΑ **γεννήσεως Σολομοῦ.**
ΟΙΚΙΑ **ἐν ᾗ ἐγράφη ὁ Ἑλλ. Ὕμνος.**
ΑΝΑΠΟΛΗΣΙΣ.
ΑΡΠΙΣΤΡΙΑ.
ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΕΓΖΑΝΗ.
ΑΓΑΛΜΑ **ἐκθέσεως Ἀγ. Λουδοβίκου.**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 12.
Τὸ παρὸν τεῦχος δρ. 2,40

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ
Ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 85.

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

Ἐκδίδεται *τὴν 1ην ἑκάστου μηνός*

Τὸ μόνον *ἐν Ἀνατολῇ περιοδικὸν τὸ ἀσχολούμενον εἰς τὰς Καλὰς τέχνας.*

Γραφεῖα: *Ἐν Ἀθήναις, ὁδὸς Γ'. Σεπτεμβρίου ἀρ. 85. (Παρὰ τὴν πλατεῖαν Κυριακοῦ).*

Συνδρομὴ *ἐτησία προπληρωτέα δραχ. 12. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 12.*

Τὸ ἔτος *ἄρχεται ἀπὸ 1ης Μαρτίου.*

Ἓν φύλλον *στέλλεται εἰς πάντα αἰτοῦντα δωρεάν.*

Οὐδεμία *συνδρομὴ ἰσχύει ἄνευ ἀποδείξεως φερούσης τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ περιοδικοῦ.*

Τιμὴ *ἑκάστου φύλλου δραχ. 1.2ο.*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, *πίναξ Ν. Γύζη. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 2. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτου δρ. 3.*

"ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, *δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἄγιδος Θέρου. Τιμᾶται δρ. 1. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 2.*

ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, *δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου. Δρ. 1.*

"ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,, *Λυρικαὶ ποιήσεις Αἰμυλίας Κούρτελη. Δρ. 2.*

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, *πίναξ Φρίξου Ἀρισιέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1.*

Η "ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,, *πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 1.*

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

"ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. *Σελ. 208. Δρ. 3.*

"ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΖΩΗΣ,, *Διηγήματα εἰκονογραφημένα. Σελ. 64. Δρ. 2.*

"ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,, *Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 184. Δρ. 3.*

"ΣΑΤΥΡΑΙ,, *Διηγήματα καὶ Σκέψεις Σελ. 64. Δρ. 2.*

"ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ,, *Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων. Σελ. 64. Δρ. 1.*

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας

ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΧΡΥΣΟΔΕΤΑ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

τοῦ Α', Β' καὶ Γ' ἔτους πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀντὶ δρ. 1,50. Διὰ τὰς ἐπαρχίας 2 δρ. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 2 φρ. χρ. συμπεριλαμβανομένων τῶν ταχυδρομικῶν.

ΚΟΥΡΕΙΟΝ ΜΑΣΤΟΡΑΚΗ

Ὁδὸς Ὀφθαλμοϊατρείου 2

CARTES POSTALES

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΛΤΑΡΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Ἡ «Πινακοθήκη» χάριν τῶν συνδρομητῶν της ἐξέδωκε καλλιτεχνικώτατα εἰκονογραφημένα δελτάρια, ἔχοντα πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἐξετυπώθησαν **20 εἴδη**. *Τὰ πλεῖστα εἶναι ἔργα ζωγράφων καὶ γλυπτῶν. Πωλοῦνται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν ἀντὶ 10 λεπτῶν ἕκαστον. Διὰ τοὺς συνδρομητάς μας* **ὅλως ἐξαιρετικῶς** *δίδομεν ὁλόκληρον τὴν σειρὰν μόνον ἀντὶ δρ. 1,50. Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δέον ν' ἀπευθύνωνται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐσωκλείοντες 1 1/2 φρ. χρ. Τὰ ταχυδρομικὰ εἰς βάρος τῆς «Πινακοθήκης».*

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ Μ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ

Ὁδὸς Κορῆ 5.

Ἐξεδόθη

Η "ΑΙΩΡΑ,,

Θαυμάσιον ἔργον τοῦ Vigor

Εἰς χρωματιστὴν φωτοτυπίαν.

Δίδεται δωρεὰν εἰς τοὺς προπληρώνοντας συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης».

Ζητεῖ συνδρομητὴς μας ν' ἀγοράσῃ τὸ α' φύλλον τῆς Πινακοθήκης (Μαρτίου 1901), ἀντὶ δρ. δύο. Ἀπευθυντέον εἰς τὰ γραφεῖα μας.

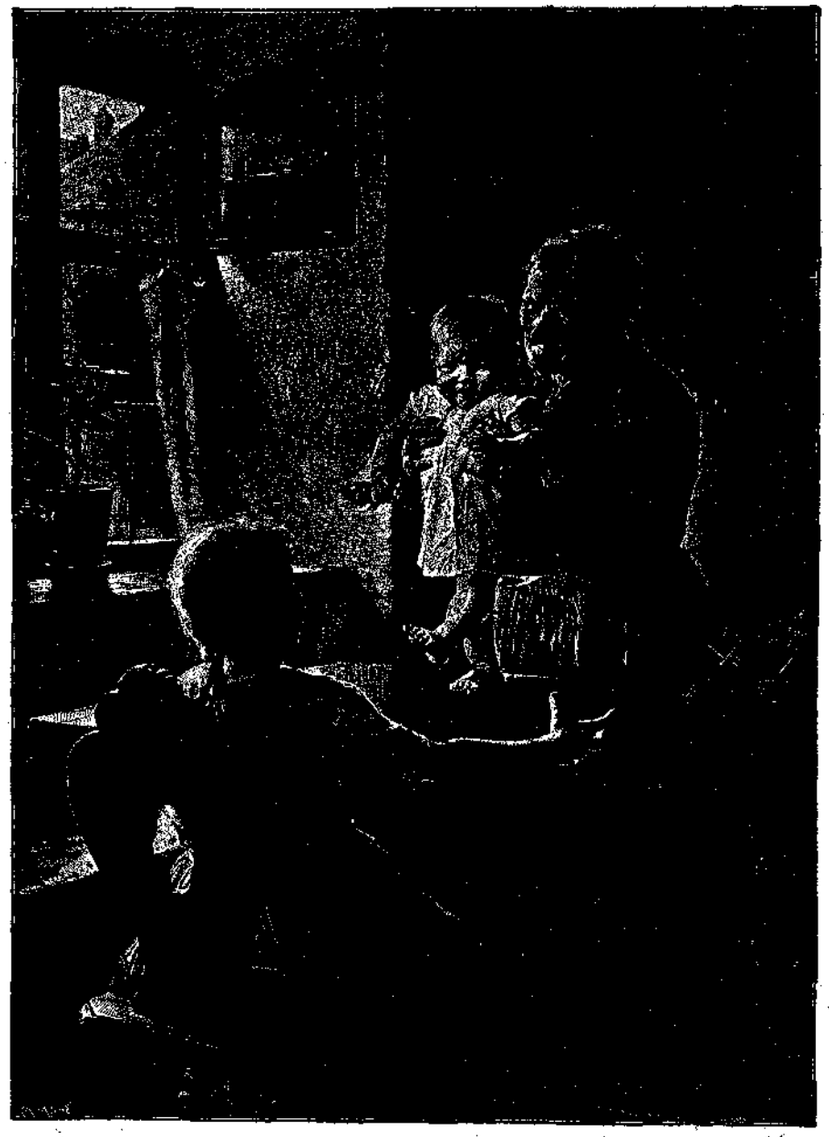

Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ ★

★ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

ΝΕΚΡΑ

I

ΟΤΑΝ *ἐγεννήθη, τὴν γῆν ἀνεμόχλευε τὸ σπάργος τῆς βλαστήσεως. Αἱ σεμναὶ ἀνεμῶναι ἔστεφον μὲ τὰ αἱματώδη πέταλά των τὰς κλιτύας τῶν βουνῶν καὶ ὁ οὐρανὸς—τὸ ἐντευκτήριον τῶν ἀποδήμων ψυχῶν — δὲν ἠσθάνετο οὐδὲ τοῦ ἐλαφροτέρου νέφους συνοφρύωμα.*

Τὴν κόρην, μόλις ἐγεννήθη, ἐχειραγώγησεν ἡ Χαρά. Εἶχεν ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὴν τὰ χείλη της ἡ κόρη, κ' ἐκείνη εὐγνώμων, τὴν ἔσκεπε μὲ τὰς πτέρυγάς της, μὲ τὰς ὁποίας, ἀλλοίμονον! τόσον εὔκολα πετᾷ . . .

Ὁ βίος τῆς παρθένου εἶναι ποίημα τὸ ὁποῖον γράφεται μὲ ἀφανῆ μελάνην. Αἰδεῖται τὴν λευκότητα τοῦ χάρτου — τῆς καρδίας, ἡ γραφὶς — ἡ αἰχμὴ τοῦ ἔρωτος. Διὰ νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ ποίημα πρέπει ὁ χάρτης νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ δάκρυ, νὰ ξεσχισθῇ.

Ἀδελφὴ τῶν ἀνθέων, ἐκράτει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της δεσμίαν τὴν ἀκτῖνα τῶν ἀστέρων. Ὁ ἀφρὸς θὰ ὑπερηφανεύετο ἐὰν τῷ ἀπέδιδον τὴν δημιουργίαν τοῦ στήθους της. Καὶ ἔζη, ὡς ἀφρὸς εἰς τὴν λύσσαν τοῦ καθημερινοῦ βίου, παρθένος, ἀμόλυντος. Σκοπὸς τοῦ βίου δι' αὐτὴν ἦτο τὸ μειδίαμα καὶ διὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸ μειδίαμα αὐτὸ ἐπλάσθη ἡ γῆ ὅλη.

Παρθένος, ἴσον νήπιον.

II

Τὰ ἄνθη τρέμουν ἤδη ν' ἀναγνωρίσουν τὴν χαριτωμένην ἀδελφήν των. Ἡ ὠχρότης τοῦ προσώπου της προκαλεῖ τὴν θλίψιν. Ἐσβέσθη ἡ φλὸξ τῶν ὀφθαλμῶν της, τὸ μειδίαμα ἀπώλεσε τὴν κυριαρχίαν του καὶ μόνον ὁ ἀφρὸς ἐπέζη τοῦ στήθους της, τῆς εἰρωνείας εἰκὼν ζῶσα. Καὶ ὅμως δὲν ἦτο οὔτε δεκαεπταέτις!

Ἦτο βαρεῖα ἡ νόσος. Ὁ πόνος ἐθόλωσε τοὺς ὀφθαλμούς της, ἐστέγνωσε τὰ χείλη της. Ἦτο ἀσθένεια ἥτις θύματα ἐκλέγει τὰς καρδίας. Καὶ δὲν ἔχει πλέον τὸ ἀνθύλλιον κορμὸν διὰ νὰ στηριχθῇ καὶ ἡ κόρη μόλις ἐφώλευσεν ἡ νόσος, ἐδώρησε τὴν πνοήν της εἰς τὸ Ἄπειρον.

Ἦτο ἀναπνοὴ ὕπνου, ὁ τελευταῖος ρόγχος τοῦ θανάτου της. Τὴν εὐγλωττίαν τῶν ἁβρῶν χειλέων της ἀντεκατέστησε τὸ ἀγωνιῶδες βλέμμα της, δι' οὗ συνεκοινώνησεν γῇ καὶ στερέωμα, ἔρεβος καὶ ἀθανασία. Καὶ ἔφερεν ἀκόμη εἰς τὰ κάτωχρα χείλη τὸ σάγμα τῆς Ἁγίας Μεταλήψεως, ὅτε ἡ πρώτη ἡλιακὴ ἀκτὶς διὰ τοῦ παραθύρου εἰσδύσασα ἐφώτισε ἀπεψυγμένον τὸ μέτωπον, κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνῷ ἔξω, αἱ ἀνεμῶναι ἔστεφον μὲ τὰ αἱματώδη πέταλά των τὰς κλιτύας τῶν βουνῶν. Γαλανὸς ὁ οὐρανός, φλύαροι οἱ σπίνοι, καὶ μόνον τὸ κῦμα, λυπόψυχον, ἐθρήνει τὸ δημιούργημά του.

Ἀναζητοῦν πανταχοῦ τὴν προσιάτιδα τῆς κόρης, τὴν Χαράν. Ἀλλοίμονον! Οὔτε κἂν ἡ ἀπήχησις τῶν πτερύγων της δὲν ἠκούσθη, οὔτε ἡ σκιά της δὲν ἐφάνη, ἡ ἄσταιος!

Τὴν τοποθετοῦν εἰς τὸ φέρετρον. Νομίζει τις ὅτι ὁ ἀφρὸς εἰργάσθη καὶ πάλιν, ἀλλὰ τώρα διὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ νεκρικὸν περικάλυμμά της. Πάλλευκον, μὲ ἄνθη ἐστεμμένον γημήλια, τρίζει, διαμαρτύρεται. Καὶ ὑπεγείρουν καὶ ἀποθέτουν σιγανὰ ὀστεώδεις γηραιαὶ χεῖρες, ἐκ ρίγους συνταρασσόμεναι, τὸ νεκρῶθεν ἄνθος εἰς τὰς λευκὰς σανίδας. Τὸ στενοχωροῦν: Καὶ ἑνοῦνται μετ' ὀλίγον ἐπ' αὐτοῦ δροσερὰ ἴα καὶ καυστικὰ δάκρυα.

Τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας ἀργυροῦν, ἀπαστράπτον, ἑνώνει τὰς χεῖρας τῆς κόρης ὡς ἐν προσευχῇ εὐχαριστηρίῳ. Ὁ νυμφικὸς πέπλος κρύπτει σχεδὸν ἀπὸ τὴν βέβηλον περιέργειαν τοῦ χονδροπλασμένου κόσμου τὴν αἰθερίαν μορφὴν τοῦ ἀποδημήσαντος ἀγγέλου. Τὰ ἄνθη συμπιεζόμενα, συνωθούμενα μετὰ στοργῆς ζητοῦν ν' ἀποκρύψουν ὅλον τὸ σῶμα τῆς παρθένου. Καὶ δὲν βλέπει τις ἐπιπλέοντα ἐπὶ τοῦ φερέτρου, τῆς ναυαγοσωστικῆς αὐτῆς φαλαινίδος,—εἶναι πέλαγος ὁ κόσμος — εἰμὴ πέπλον καὶ ἄνθη: τὰ σύμβολα τῆς παρθενίας.

III

Βαρὺς ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας θρηνεῖ τὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος. Τὴν νύκτα ἀπεκοθηλώθη ὁ Μέγας Ἐπιτάφιος καὶ οἱ χριστιανοὶ συνωθοῦνται εὐλαβῶς πρὸ τοῦ ἀνθοβλήτου Ἐπιταφίου, ριπτόμενοι εἰς τὰ γόνατα.

Ἄλλος κώδων εἰς τὸ κοιμητήριον θρηνεῖ τῆς παρθενίας τὴν νέκρωσιν. Ὀλίγῳ ἔμπροσθεν τοῦ ἐπιταφίου ἀπέθεσαν τὸν νεκρὸν διὰ νὰ ψαλοῦν τοῦ ἱερέως αἱ εὐχαί. Καὶ αὐτὸς ὁ ἱερεύς, ὁ στωϊκὸς ἱεροφάντης, δὲν εἶναι κύριος τῆς φωνῆς του· πνίγεται εἰς τὸ δάκρυ. Καὶ ἑνοῦνται τῶν δύο κωδώνων οἱ βαρεῖς ὀλολυγμοί, ἐνῷ αἱ ἀνεμῶναι στέφουν χαριέντως τὰς κλιτύας τῶν βουνῶν καὶ οἱ σπῖνοι, φλύαροι, διακόπτουν τὴν μονοτονίαν τῆς φύσεως.

Ὡς στόμα ὀργισμένου Σατανᾶ χαίνει ὁ τάφος. Τὸ χῶμα, εἰς τὸ βάθος εἶναι ἐρυθροῦν.

Οἱ νεκροθάπται κοσμοῦν μὲ τὸ φέρετρον τὰ χείλη τοῦ μνήματος. Καὶ τρίζει πάλιν τὸ ἄψυχον σανίδωμα καὶ πάλιν διαμαρτύρεται. Τὸ ἁδρανὲς σῶμα τῆς παρθένου συνεκλονίσθη μετὰ τοῦ εἰκονίσματος τῆς Παναγίας. Ἡ ἄκρα τοῦ πέπλου ἐξέφυγεν ὀλίγον τοῦ φερέτρου καὶ ἓν ἀπὸ τοῦ νεκρικοῦ στεφάνου ἄνθος, πῖπτον, προηγήθη εἰς τὰ βάθη τοῦ τάφου. Τὰ ρόδα μυρώνουν τὴν ἀτμόσφαιραν γύρω. Ἡ ἀηδὼν παρενθέτει τὸ ᾆσμα της εἰς τὸν θρῆνον τῶν κωδώνων. Ὁ ἀφρὸς σιωπᾷ εἰς τὴν δύσιν τῆς ἀκτῖνος.

Ὀξὺ μοιρολόγημα αἴφνης σχίζει τὴν ἔρημον σιγήν. Ἡ κόρη θάπτεται.

Τρίζει, βογκᾷ τὸ φέρετρον καὶ τὸ χῶμα σπεύδει νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν λείαν του. Τὴν σκεπάζουν ἐντελῶς οἱ βόλοι τοῦ χώματος, βαινόμενοι μὲ δάκρυα πικρά. Σχίζεται ὁ χάρτης, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένον τὸ ποίημα τῆς ὑπάρξεως τῆς κόρης καὶ ἐκπηδᾷ ἀναζῶσα μία μυστικὴ λέξις: Ἀθανασία. Καὶ ἀπαντᾷ εἰς τὸ σπαρακτικὸν κύλισμα τοῦ χώματος καὶ εἰς τὴν στοναχὴν τοῦ κώδωνος, τῆς ἀηδόνος τὸ ἐρωτικὸν κελάδημα, ὅπως μετ' ὀλίγον θ' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν θρῆνον τοῦ Ἐπιταφίου τὸ χαρμόσυνον τῆς Ἀναστάσεως φίλημα.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

TO NAYATION

FÉLIX CHARPENTIER — Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ — *(Haut-relief).*

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Διὰ τοῦ θορύβου πολλοὶ ἀνεδείχθησαν, ἀλλ' οὐδεὶς εὗρε τὴν ἀθανασίαν.

Σουλιὲ

Ἡ μετριοφροσύνη εἶναι διὰ τὸ τάλαντον ὅ,τι αἱ σκιαὶ διὰ μίαν εἰκόνα. Χρησιμεύει διὰ τῆς ἀντιθέσεως ν' ἀναδεικνύῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀξίαν του.

Λαβρυγὲρ

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶναι τὸ ἔαρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν τῷ ὅλῳ βίῳ του ἐκπροσωπεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ Καλοῦ.

Ἔγελος

Ἡ γλῶσσα ἡ ὁμιλουμένη ἑνὸς ἔθνους, εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ ζωὴ τοῦ ἔθνους· ἀλλ' ἡ γραφομένη εἶναι ἡ ἀθανασία αὐτοῦ.

Φρειδερῖκος Μασσὼν

Ἡ μουσικὴ εἶναι ὁ μεγαλείτερος ζωγράφος τῶν ψυχικῶν καταστάσεων, ἀλλὰ καὶ ὁ μᾶλλον ἀνίκανος διὰ τὸν ὑλικὸν κόσμον.

Αὐγ. Ἄμβρο

Ὅσον ταπεινὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ καταγωγὴ ἡμῶν δὲν πρέπει νὰ ἐρυθριῶμεν ἐπ' αὐτῇ· ἡ κοινωνικὴ θέσις δὲν δίδει ἀρετάς.

Λεοάζ.

Ἑλλὰς καὶ Καλὸν εἶναι συνώνυμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Τέχνης καὶ ἰδίως ἐν τῇ Γλυπτικῇ.

Κ

Ἄλλο τὸ ἐννοεῖν τὸν κανόνα καὶ ἄλλο τὸ μανθάνειν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον ἀποκτᾶται διὰ μιᾶς διὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δεύτερον κατὰ μικρὸν διὰ τῆς πείρας.

Σοπεγχάουερ.

★ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ ★

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΙΩΝ

ΓΩ εἰμὶ τὸ Ἑλληνικὸν φῶς!

Ἰδοὺ ἡ χρυσῆ ἀλήθεια, ἥτις ὡς οὐράνιον τοῦ πνευματικοῦ μεγαλείου σύμβολον κυριαρχεῖ ἄνωθεν τοῦ Παναγίου τάφου, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ συγκλονίσας καὶ κυριεύσας τὴν οἰκουμένην ὑπὸ τὴν μελιχρὰν πνοὴν τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν τὴν ἐλεγειακὴν ταύτην ἐφιλοτέχνησε διαθήκην· ἀφ' ἧς ὥρας ὁ ἐνθουσιασθεὶς Χριστὸς ἐκήρυξεν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν ὅτι τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δύναται νὰ τὸν δοξάσῃ.

«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἐν ἐνθέῳ εὐφροσύνῃ ἐφώνησεν, ἵνα θριαμβεύσω· αἱ λάμψεις τοῦ ἀσβέστου ἐκείνου φωτὸς ἀθρόαι μὲ περιβάλλουσ.· ἃς ἐξαποστείλω μυριάδας τούτων ἀκτῖνας ἀνὰ τὴν οἰκουμένην· ἡ χρυσῆ τῆς ἀνατολῆς αὐγὴ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ κυανολεύκου ὁρίζοντος μὲ συγκινεῖ,διότι παρηγορεῖ τὴν πονοῦσαν μου ψυχήν, ἥτις ἠγάπησε τὴν γῆν τῆς εἰρήνης. Ποθῶ τὸ λευκὸν τῆς ἀποστολῆς μου ὄνειρον νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ζωήν του ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας. Οἱ προφῆται μου προπαρεσκεύασαν τοὺς αἰῶνας διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ αἰωνίου κάλλους. Ἐξησφάλισα οὕτω διὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκείνου λαοῦ τὰς βαθυτέρας τοῦ Εὐαγγελίου μου συγκινήσεις.»

Ὁπότε δὲ ἀντελήφθη ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα ἵνα τὸ γλυκὺ ἀνακοινώσῃ ἀπόρρητον «ἀφαιρεθήσεται, εἶπεν, ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται τῷ ἔθνει, ὅπερ ποιεῖ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ» ἐπισημοποιῶν οὕτω τὴν πνευματικὴν καταγωγὴν τοῦ λόγου καὶ τὰς συμπαθείας πρὸς τὴν φυλὴν μεθ' ἧς ἠδελφώθη.

Καὶ ἅμα οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι οἱ μάγοι ἐκλείσθησαν ἐπὶ τοῦ παγετώδους σταυροῦ· ἅμα ἡ τελευταία πρὸς τὸ στερέωμα ἐναγώνιος ἐπίκλησις προσεκάλεσε τὸν οὐρανὸν ὅπως παραλάβῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἀθάνατον ὅπερ εἰς ἐκεῖνον ἀνῆκεν· ἅμα κατέπαυσαν αἱ συγκινήσεις τῆς ἐμψυχωθείσης γῆς καὶ οἱ ἀναστηθέντες νεκροὶ ἐπανῆλθον εἰς τοὺς τάφους των πάραυτα ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπελήφθη τοῦ ἔργου του ὡς ἐντολοδόχος τὸν πολυφίλητον διαδεχθεὶς ἡγέτην.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ γενόμενος περιέκλεισεν εἰς τοὺς ἡμιθέους του τὴν ἑλληνίδα φωνὴν ἥτις ἀνέλαβε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀθανασίαν.

Ἰδοὺ ἡ ἀρχικὴ πηγή. ἡ ἱερὰ Κασταλία ἧς τὰ τάματα τὸν διψῶντα ἀρδεύουσι χριστιανικὸν πολιτισμόν.

Αἰῶνες παρῆλθον ἔκτοτε· ἡ ἑλληνικὴ ἀποστολή, ἣν ἵδρυσεν ὁ ἥλιος τοῦ Γολγοθᾶ ἐχώρει ἐπὶ τὸ πρόσω ἐξημεροῦσα τοὺς ἀγρίους, ἐξανθρωπίζουσα τοὺς βαρβάρους, ἐξευμενίζουσα τοὺς ἀπολιτίστους.

Πανταχοῦ ὁ σταυρὸς τῆς Ἑλλάδος ὡς φωτεινὸν ἐδέσποζε μετέωρον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας,ὡς κοσμοκρατορίας ἀχανοῦς τιμαλφὲς σύμβολον, ὡς ἀπεράντου βασιλείας πολυτίμητον καὶ πανάχραντον στέμμα.

Καὶ ὁ πολιτισμός, μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ παραφρονήσῃ μεθύων ὑπὸ τοῦ κόρου, ἁγνὸς τότε καὶ ἀδιάφθορος, εὐγενὴς καὶ ἤπιος μετελάμβανε τῆς παρεχομένης ἀμβροσίας, κύπτων πρὸ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὑπεροχῆς.

... Ὦ Φαεινὴ τῶν Παναθηναίων μου αὔγη, δάνεισόν μοι λάμψεις τῆς ἀθανάτου Ἠοῦς,δός μοι ἀκτῖνας ἃς διαχέει τὸ οὐράνιον τοῦ μεγαλείου σου σέλας, ἵνα μεταμορφωθῶ εἰς γίγαντα καὶ φλογῶδες ἀπευθύνω ἀγόρευμα πρὸς τὴν γόησσαν τοῦ κλέους σου εἰκόνα.

Πανήγυρις τῶν θεσπεσιωτέρων ἰδανικῶν διὰ τῶν ἀνισταμένων προαποστόλων τοῦ Ναζωραίου σου χρυσῆς δάφνης φύλλα πανταχοῦ διασκόρπισε, καὶ σὺ κλεινὸν ἄστυ βαΐα Φοινίκων ἐπὶ τῶν λευκῶν σου κατάθεσε βωμῶν, ἀφοῦ παρὰ τὴν χρυσελεφαντίνην τῆς Σοφίας σου θυμέλην πάναγνον τῆς νίκης κατατίθεται τὸ σύμβολον, ἐβαγιστθὲν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἑορτὴ τῶν ἑλληνικῶν δακρύων ἀποκαλύπτει τῶν ἐθνικῶν ἁγίων τὰ ἄδυτα,ἔνθα οἱ αἰῶνες διεφύλαξαν τῆς παγκοσμίου τιμῆς τὰ σήματα ἅτινα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου συνεδέθησαν βήματος.

Καὶ συναισθάνομαι, ὅτι εἰς τῆς ἐμπνεύσεως ἀφιέμενος τὰς πτέρυγας, πρὸς τὸν Ὄλυμπον ἀνυψοῦμαι καὶ κατέρχομαι εἰς τὸν Ἅδην, ἵνα ἔμψυχος τοῦ ἰδανικοῦ χρησμολόγος, ἐκ τοῦ σύνεγγυς προσκυνήσω τὴν νεφελώδη τοῦ θείου πυρὸς κορυφὴν καὶ εἰς τὰ ἔγκατα ἐξ ἄλλου χωρήσω τῶν κευθμώνων τῶν ἀφυπνιζομένων νερτέρων, ὅπως κατανοήσω τὴν ἀξίαν τῆς ἀναμνήσεως ἣν ἐγκατέλειψεν ἡ μεγάλη συγκίνησις ἥτις συνετάραξέ ποτε τὸν κόσμον ὅλον καὶ συνήρπασε τοῦτον διὰ τοῦ πόνου, ὅστις συνεκλόνισε τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς τάφους.

... Ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος, εἰς τὴν ἀπρόσιτον κατέφυγον τῆς Κεκροπίας κορυφήν,ἔνθα ἡ ἀπαραβίαστος ἐλευθερία τὴν γαλήνην συγκρατεῖ παρὰ τὰς βαθμῖδας ταύτας τοῦ οὐρανοῦ, ἔνθα ἐκπνέει πᾶσα θλῖψις διότι ἀδυνατεῖ νὰ ζήσῃ πρὸ τοῦ θρόνου ἑνὸς Θεοῦ.

Ἐνταῦθα μόνον ὁ ἀντίπαλος καταφθάνει τῆς ἀγωνίας ἵνα λάβῃ γνῶσιν ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ τῶν μαρτυρούντων ἐπιγείων.

Ἐνταῦθα ὁπόθεν ἡ Γῆ λογοδοτοῦσα εἰς τὸ σύμπαν δεικνύουσα τὸν Παρθενῶνα ἐπιλέγει. «Ἰδοὺ ὁλόκληρος τῆς ζωῆς μου ἡ ἱστορία. Καταμέτρησον τοὺς κίονας, ὧν ἕκαστος ἀντιπροσωπεύει καὶ μίαν χιλιετηρίδα· καὶ τούτων ἕκαστος μὲν τῶν ὑπερηφάνως ἱσταμένων συγκρατεῖ μίαν παγκόσμιον δόξαν, ἕκαστος δὲ τῶν συντετριμμένων καὶ μίαν παγκόσμιον συμφοράν. Ἰδοὺ ἡ ἐπίσημος μορφὴ τοῦ αἰωνοβίου μου ἣν ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα ἐμφανίζει πρὸ σοῦ, πολύκοσμον σύμπαν, ὡς μαρμάρινον ἥλιον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ σου βασιλεύει. Ἰδοὺ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας ἡ ἀδιάφθορος πατρίς. Ἰδοὺ ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Χριστός· τὸ τεράστιον σύμβολον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας της.»

... Ἰδοὺ ἐκεῖ παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Σαρωνικοῦ πενθηφοροῦσα ἡ ἱερὰ ναῦς.

Ἄγγελος μεμακρυσμένης ἀτυχίας ἐκεῖ καταχθεῖσα ἀπέλπιδα κομίζει κηρύγματα δυσπόνου πόνου, καὶ ὑπὲρ τὰ γαλανὰ τοῦ Αἰγαίου κύματα ποντοπόρος καταφθάσασα μέλαν ἡ Πάραλος ἀνεπέτασεν ἱστίον καὶ ἐν τῇ πόλει μετ' ὀλίγον καὶ ἐκ ταύτης ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικὸν τὸ θλιβερὸν διεσπάρη ἄγγελμα ὅτι ἡ ἀγνωμοσύνη τοῦ ἀναθέματος συντρίψασα τὴν στήλην, τοὺς ἐθνικοὺς προμαχῶνας,εἰσήλασεν ὅπως καταλάβῃ καὶ τὸ πάγκαλον ἁρπάσῃ ἀγλάϊσμα τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς, τὸ ἀτίμητον τῆς θριαμβευσάσης ἀληθείας διάδημα, ὅπερ εἰς τ'ἀπρόσιτα τοῦ θρησκευτικοῦ ἐκεῖ ἀσύλου βάθη ὡς ἐθνικὸν ἔκρυψε παλλάδιον ἡ ἀγωνιζομένη πατρίς.

Ἄγγελμα πρωτάκουστον ὅτι ἡ βία τοῦ κόσμου ὅλου, ἐν τῇ ἀκολάστῳ παραπαίουσα πολιτικῇ, ἀχαλίνωτος καὶ λαῦρος, τὸν πανάγιον ἐπολιόρκησε Γολγοθᾶν, ὅπως ἁρπάσῃ ἀπὸ τῆς κορυφῆς του τὸν ἀκάνθινον στέφανον, ὅστις ἀνήκει εἰς τὰ μαρτύριά σου, ὦ Ἑλλὰς δεσμευμένη.

... Ἐντεῦθεν ἃς ἀκουσθῇ ὅπου ἀκέραιον διέμεινε τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς τὸ συναίσθημα ὅπου ὑπάρχει ἀνόθευτος ὁ νοῦς καὶ ἀκίβδηλος τοῦ καθήκοντος ἡ ἰδέα. ὅπου ἀναλλοίωτα παραμένουσι τ' ἀρχικὰ τῆς ἀρετῆς γνωρίσματα· ὅπου ἡ πολιτικὴ ἀστοργία δὲν ἐτόλμησε νὰ αἰχμαλωτίσῃ καὶ ταπεινώσῃ χαρακτῆρας καὶ ἤθη, ἃς ἀκουσθῇ τὸ παράπονον τῆς ἀλγούσης ἑλληνικῆς καρδίας, ἀλλὰ κτὶ τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν κήρυγμα, ὅτι ὅπως ἀσάλευτος παραμένῃ ὁ Παρθενὼν αὐτός,οὕτω καὶ τῶν Πανελλήνων τὰ στήθη εἰσὶν ἕτοιμα ὅπως ἐξ ὀνόματος τούτου θωρακίσωσιν ἀκλόνητα τὴν δευτέραν ἐκείνην Ἀκρόπολίν του, διακηρύττοντα ὅτι δὲν πωλεῖται ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, διότι καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐὰν πωληθῇ ἵνα ἀγοράσῃ τὸν Παρθενῶνα, ἀλλ' ὁ Ἕλλην πάντοτε θὰ παραμένῃ ὁ αὐτὸς εἰς τὸ νὰ περιφρονήσῃ ἐκεῖνον, θεωρῶν ὑπὲρ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν πολυτιμότερον τὸ ὄνομα τῆς δόξης του, ἥτις θὰ διαφυλάξῃ ἐσαεὶ Ἑλληνικώτατον καὶ τοῦτον καὶ τὸν Γολγοθᾶν.

Ἐντεῦθεν ὁπόθεν ἐπήγασε τὸ φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια, ἡ ἐλευθερία καὶ τὸ κάλλος, ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ κλέος, προσκαλοῦνται διὰ τὰ ὅρκια οἱ πιστοὶ τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, οἱ ἐργάται τῆς δράσεως οἵτινες ἐν μόνον ἀνεγνώρισαν σύμβολον τῆς Ἐθνικῆς ἀληθείας καὶ ἰσχύος «ἡ Ἑ λ λ ὰ ς δ ι ὰ τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς»,ὅπως τὴν π α τ ρ ί δ α, τὸ φαεινὸν κέντρον τῶν λάμψεων, καὶ τὴν π ί σ τ ι ν, τὸν ἥλιον τοῦ οὐρανίου φωτός, τοὺς δύο στύλους τοῦ ἑλληνικοῦ σύμπαντος, συνενώσωσι ἐν τῇ χρυσαυγείᾳ τοῦ ἐθνικοῦ κλέους διὰ τοῦ ἀκανθίνου στέμματος καὶ οἱ γνήσιοι ἔντιμοι σταυροφόροι λησμονήσωσιν, ὅτι ἄλλοτε ἕκαστος Ἕλλην ἦτο καὶ μία μ γάλη Ἑλλάς, ἐνῷ τὴν σήμερον μία μικρὰ Ἑλλὰς κινδυνεύει νὰ μὴν ἦναι οὔτε εἷς Ἕλλην, καὶ ἐπικηρύττοντες τὴν ἐπικατάρατον ταύτην ῥήτραν τῆς εἰμαρμένης φωνήσωσιν ὡς ἓν στόμα καὶ μία καρδία :

«Τὸ κῦμα ἰδού,ἐκεῖ κάτω πρὸς τὴν ἔνδοξον διευθύνεται ἀκτήν, κομίζον πρὸ σοῦ ἓν μυστικὸν τῆς μακρυνῆς χριστιανικῆς σου Ἑλλάδος, καὶ ἀφοῦ παραδώσῃ τοῦτο ἐκ τῆς Ἀττικῆς σου τὴν αὖραν ἐκπνέει, ἵνα τὸ διαδεχθῇ ἑτέρα πνοὴ πανελληνίου χαιρετισμοῦ.

Κατάστειλον τὸ μέλαν ἱστίον τοῦ κινδύνου, ἀναπέτασε λευκὸν εἰς τὸν Παρθενῶνα, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξαρτημάτων σου στεφάνους ἀνάρτησον Ἀττικῆς δάφνης, καὶ μετὰ τῶν κυανολεύκων τῆς πατρίδος σημάτων, κρῖνα σκόρπισε τῆς εὐαγγελιζομένης σημερινῆς πανηγύρεως καὶ ταχύπλους, ὡς ἱερὰ θεωρὸς σπεύσασα κόμισε τὰς περγαμηνὰς ἐφ' ὧν ἀναγράφουσι ὅτι τὴν ὥραν ταύτην ὁρκίζονται οἱ πανέλληνες ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν μας τούτων παλλαδίων καὶ τοῦ ἐπιθωμίου καπνοῦ ὅστις τὰ περιβάλλει νὰ σώσωμεν τὴν θρησκευτικήν των τιμήν.

Παρθενὼν καὶ Γολγοθᾶς — Ἑλλὰς καὶ Χριστὸς ἔστω τὸ σύνθημα τὸ ἀθάνατον.»

... Θεὲ μεγάλε! Σὺ γνωρίζεις τὰς συγκινήσεις τοῦ εὐγενοῦς σου λαοῦ· μὴ τὸν ἐγκαταλείπεις ἀφοῦ πάντοτε ἡ δεξιά σου τὸν ἐπροστάτευσε.

Ἂς διαχυθῇ ἡ γαλήνη ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἣν ἡ ἱερὰ θὰ διαπλεύσῃ ναῦς, τὴν ἐλπίδα κομίζουσα τοῦ πανελληνίου ἄστεος· μία πνοή σου, ὡς οὐρανία ποντιάς, ἃς ὠθήσῃ πτερόπλουν τὴν πολύτιμον κιβωτόν, καὶ ἡ εὐχή σου ἃς ἐνισχύσῃ τοὺς σταυροφόρους σου.

Σπεῦσον, ἱερὰ θεωρία, ἐθνικὴ Πάραλος· σὲ προπέμπει ἡ κε'. Μαρτίου, γόησσα τοῦ εὐαγγελισμοῦ εἰκών. Εὐλογημένη ἡ ἀποστολή σου. Εἰπὲ εἰς τοὺς ἀκοιμήτους φρουροὺς τοῦ Γολγοθᾶ, ἄγγελον εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἀδελφούς, τοὺς πολυτίμους ἀγωνιστάς, τοὺς ἀκαταβλήτους ἐκείνους ἥρωας, τοὺς πεφιλημένους προμάχους τῆς ἐθνικῆς πίστεως, τοὺς ἁγίους πατέρας τῶν Ἱεροσολύμων οἵτινες τὴν βοήθειαν ἡμῶν ἐζήτησαν, ὅτι τῇδε ἀναμένομεν ἕτοιμοι παρὰ τὸν Παρθενῶνα,τοῖς 'κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Η.

★ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΘΕ ΗΧΟ ★

ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ

Κάποιαν αὐγὴ ἐμαράθηκε
στὸν κάμπο ἕνα λουλοῦδι
καὶ στὴν ψυχή μου ἄνθισε
τὸ πρῶτο μου τραγοῦδι.

Τοῦ φθινοπώρου μιὰ νυχτιὰ
στὸ λόγγο ὁ ἀγέρας ἕνα δέντρο θὰ βαγίσῃ
καὶ τότε στὴν ψυχή μου τὸ στερνὸ
τραγοῦδι θ' ἀντηχήσῃ.

Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΣ

★ ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΖΑΚΥΝΘΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ★

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΖΑΚΥΝΘΟΣ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Φωσκόλου, τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Κάλβου ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἄλλους ποιητάς, ναί μὲν κατὰ πολὺ κατωτέρους τούτων, ὄχι ὅμως καὶ ἀξίους τῆς λήθης ἡ ὁποία τοὺς ἐκάλυψεν. Τοὺς ἀτυχεῖς αὐτοὺς λογίους ἠδίκησε πολὺ ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔζησαν. Τὰ ἔργα των δὲν ἤξευραν ποῦ νὰ ζητήσουν φιλοξενίαν, διότι τὰ περιοδικὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες ἐσπάνιζον τότε, ὀλίγοι δὲ ἐφιλοδόξουν νὰ ὑποστῶσι τὰ ἔξοδα ἐκδόσεως βιβλίου. Ἅπαντες ἐκυκλοφόρουν ἀντίγραφα διάφορα καὶ ἔστιν ὅτε καὶ τοῦ ἰδίου ποιητοῦ τὰ χειρόγραφα. Ἑπομένως τοῦ συγγραφέως τὸ ὄνομα ἔμενεν γνωστὸν μόνον εἰς τοὺς κύκλους τῶν λογίων καὶ τῶν φίλων. Τὸ ἴδιον θὰ συνέβαινε καὶ διὰ τὸν Σολωμὸν ἂν δὲν εὑρίσκετο ὁ Σπυρίδων Τρικούπης νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν ὕμνον, νὰ ἐκτυπώσῃ αὐτὸν εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς Κυβερνήσεως ἐν Μεσολογγίῳ καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσῃ εἰς τὴν Γενικὴν ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος τῷ 1825, ἐκδιδομένην τότε ἐν Ναυπλίῳ. Ἐθαυμάσθη τότε τὸ ὕψος τοῦ ὕμνου καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη τῶν γραμμάτων ὡμίλησε κολακευτικώτατα διὰ τὸν ποιητήν του. Ἄλλως ὁ ὕμνος θὰ ἔμενεν ἀνέκδοτος, καὶ τίς οἶδε ἂν θὰ διεσώζετο, ὁ δὲ Σολωμὸς δὲν θὰ ἀπέκτα τόσην φήμην.

Ὅ,τι δὲν συνέβη, εὐτυχῶς, διὰ τὸν Σολωμόν, συνέβη, δυστυχῶς, δι' ἄλλους ποιητὰς κατωτέρους του. Ἄνδρες σπανίας μαθήσεως, διαρκῶς μελετῶντες καὶ προικισθέντες ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ τὰ δῶρα τῆς εὐφυΐας, τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς φαντασίας, δὲν διεκρίθησαν ὅσον ἔπρεπε εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῆς ζωῆς των.

Περιωρίζοντο εἰς μίαν πολὺ μεμετρημένην φιλολογικὴν παραγωγὴν τὴν ὁποίαν ἀπέκρυπτον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καθὼς ὁ φιλάργυρος τὸν θησαυρόν του. Πολλοὶ ὀλίγοι ἐξέδιδον βιβλία, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκδοθέντα δὲν ἐκυκλοφόρουν, ἀλλὰ ἔμενον κεκλεισμένα εἰς γωνίαν τινὰ τῆς βιβλιοθήκης των καὶ μόνον ὀλίγιστος ἀριθμὸς ἀντιτύπων διενέμετο εἰς τοὺς στενοτέρους φίλους τοῦ συγγραφέως, μὲ τὴν ἰδιόγραφον ἀφιέρωσίν του.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀντώνιος Μάτεσης, ὁ Ἐλισαβέτιος Μαρτινέγκος, ὁ Γεώργιος Λαγουϊδάρας, ὁ ἰατροφιλόσοφος Δημήτριος Πελεκάσης, ὁ Διονύσιος Γρυπάρης καί τινες ἄλλοι, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον τοὺς ποιητάς, δὲν ἠξιώθησαν τὰς ὑστεροφημίας τὴν ὁποίαν ἀπολαύουν ἄλλοι ποιηταί κατώτεροι τούτων ἀσυγκρίτως.

Ταῦτα λέγοντες δὲν θέλομεν, οὐδὲ δυνάμεθα, νὰ πολιτογραφήσωμεν μεγάλους πολίτας εἰς τὸν κόσμον τῶν Ἰδεῶν, τοὺς ἀναφερομένους ἀγνώστους ποιητάς. Ἐπιθυμοῦμεν μόνον νὰ ρίψωμεν ὀλίγον φῶς εἰς τὴν ζωὴν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἀφανῶς εἰργάσθησαν, χωρὶς νὰ προκαλέσουν τὸν παραμικρὸν θόρυβον περὶ τοῦ ὀνόματός των, οἱ ὁποῖοι ἂν δὲν εἶχον μέγαν τὸν νοῦν εἶχον εὐγενῆ τὴν καρδίαν καὶ ἂν δὲν ἐκληροδότησαν εἰς τοὺς ἐπερχομένους ἔργα ἐξυψοῦντα τὸ πνεῦμα, ἄφισαν ὅμως ὀλίγας σελίδας, μερικὰ ποιήματα, ὡραῖα, ἱκανὰ νὰ μυρώσουν τὴν μνήμην των.

Εἷς τούτων εἶναι ὁ Διονύσιος Γρυπάρης, γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ τὸ ἔτος 1803. Πρωΐμως ἔδειξε κλίσιν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν ποίησιν. Ἀπέκτησε γνώσεις πολλὰς καὶ ἐξέμαθε διαφόρους γλώσσας. Ἔγραψε πολλὰ ποιήματα ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγιστα ἐξεδόθησαν, τὰ δὲ λοιπὰ ἔμειναν ἀνέκδοτα.

Ὁ Γρυπάρης, ἀκολουθῶν τὸν ἡμέτερον Χριστόπουλον ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸν Ἀνακρέοντα. Ἔγραψε διάφορα ἐρωτικὰ τὰ ὁποῖα διακρίνει μία θελκτικὴ ἁπλότης. Ἓν ἐκ τῶν χαριεστέρων ποιηματίων του εἶναι ἡ μεταψύχωσις τῆς ἐρωμένης του εἰς χρυσαλίδα, ἡ ὁποία τὸν ἐπισκέπτεται εἰς τὴν ἐξοχήν, διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου, μέσα εἰς τὴν νυκτερινὴν γαλήνην. Τὴν βλέπει ὁ ποιητὴς ἱπταμένην περὶς τῆς λυχνίας του καὶ τὴν ἐρωτᾷ.

Ἀθῶα πεταλούδα, ποῦ στέκεις ὀμπρός μου
μὴν εἶσαι ἡ ἀγάπη μου, ψυχή μου καὶ φῶς μου;
Μὴ θέλησες τέτοια νὰ λάβῃς μορφὴ
νὰ ἰδῇς τὸ τί κάνω, ἀγάπη κρυφή;
Πῶς ἦλθες μεσάνυχτα ἐδῶ στὰ χωριά,
ποῦ τρέχεις στὰ δάση,στὴν ἄγριαν ἐρημιὰ
Σὲ βλέπω καὶ στέκεσαι σ' ἐμὲ σαστισμένη,
ἐσὺ θᾶσαι βέβαια ψυχὴ ἀγαπημένη.
Λιγόνεσαι, μένεις καὶ δείχνεις πῶς λὲς
παράπονα, πάθη καὶ πίκρες πολλές.
Πλὴν πότε σὲ βλέπω, καλὰ μὲ κυττᾷς
νὰ ἰδῇς ἂν σὲ γνώρισα καὶ πάλι πετᾷς . . .
Μὴ φεύγῃς, ὠϊμένα, ψυχή μου γλυκειὰ
ποτὲ δὲν σὲ φτάνω μὲ δίχως φτερά.
Μὴ φεύγῃς, γυρίζω κι' ἀγάπη ὀρχινῶ
καὶ τ' ἄγριά σου λόγια, ψυχή, λησμονῶ.
Σὰν ρόδα γυρίζεις, ἱμπρὸς στὴ φατιά,
Μὴν καῖς τὰ φτερά σου γιατ' εἶναι ἁμαρτιά.
Ὠϊμένα! ἐκάης στὸ λύχνον, ὀμπρός μου,
Ὠϊμένα, φωνιᾶς σου ἐστάθη τὸ φῶς μου!

Μὲ πολλὴν ὡραιότητα καὶ μὲ μίαν λεπτὴν ἀλληγορίαν τελειώνει.

Ὁ Γρυπάρης, θερμόαιμος καὶ εὐέξαπτος, ὅπως ὅλοι οἱ συμπολῖται του, ἦτο ἐκ φύσεως ἐπιρρεπὴς εἰς τὸν ἔρωτα. Πολλάκις ἠγάπησε καὶ διαφοροτρόπως ὕμνησε τὸν μικρὸν πτερωτὸν θεόν. Εἰς ἓν ποιημάτιόν του λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀποβάλῃ τῆς καρδίας του τὸν ἔρωτα, ἀλλά, καὶ νυμφευόμενος, πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἀγαπᾷ, ὡς αὐτὸς ἔκαμνε, διότι ἡ καρδία οὐδέποτε δεσμεύεται.

Ἡ μοῦσα τοῦ Γρυπάρη δὲν ἦτο μονότονος, δὲν ὕμνησε μόνον τὸν ἔρωτα. Ἔγραψε ἐκτενῆ ἔμμετρον αὐτοβιογραφίαν του εἰς τὴν ὁποίαν διαλάμπει, ζηλευτὸν χάρισμα, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ μετριοφροσύνη τοῦ ποιητοῦ.

Ἐποίησεν ἐπίσης ὡραίας ἐπιθανατίους Ὠδάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται αἱ γραφεῖσαι διὰ τὸν θάνατον τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, τοῦ Νικολάου Σιγούρου καὶ τῆς Μαρίας Παπαγεωργοπούλου, τῆς ὡραίας κόρης, ἡ ὁποία, δηλητηριασθεῖσα, ἠξιώθη τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου στιχουργήματος ἡ «Φαρμακωμένη», μὲ τὸ ὁποῖον ἠγίασε τὴν ἀδίκως περιυβρισθεῖσαν μνήμην της ὁ ἐθνικὸς ποιητής.

Εἰς τὰ ἀνέκδοτα ἔργα του συγκαταλέγονται διάφορα ἔμμετρα διηγήματα, ὑποθέσεων ἐρωτικῶν καὶ σατυρικῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ μία τετράπρακτος κωμῳδία, ζακυνθινῆς ὑποθέσεως, διὰ τῆς ὁποίας σατυρίζει τοὺς νεοπλούτους.

Συνήθως ὁ Γρυπάρης ἐπιτυγχάνει εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν, ὅπου κυριαρχεῖ τὸ αἴσθημα, καθὼς καὶ οἱ περισσότεροι ζακύνθιοι ποιηταί. Εἰς τὴν κατωτέρω σύντομον λυρικὴν παράκλησιν του πρὸς τὴν ἐρωμένην του, δεικνύει ἕνα πλοῦτον αἰσθήματος.

Ὅπου ἰδῇς δύο κυπαρίσσια
εἰς τὸν κῆπο καὶ δυὸ ἐτιές,
ἐκεῖ μέσα εἶμαι θαμμένος
κ' ἔλα, ὦ ποθητή, νὰ κλαῖς.
Ρίξε κάτου τὰ μαλλιά σου,
εἰς τὸ μνῆμα μου μπροστά,
νὰ κυλοῖν τὰ δάκρυά σου,
ἀπ' τὴν πλάκα στὴν καρδιά.
Τότε ἐγὼ ὁ δυστυχισμένος,
εἴθε πάρω ἀνασασμό,
βλέποντας γάμαι κλαϊμένος
εἰς τὸν ὕπνο τὸ στερνό.
Εἴθε μετανοιώσω τότε
ἂν καμμιὰ φορὰ ποτέ,
ἀπὸ ζήλεια τῆς ἀγάπης
ὑποψιάστηκα γιὰ σέ.
Καὶ σὺ πρόσταξε νὰ γένῃ
ἕνας ἱερὸς γάος,
ὁ παπᾶς νὰ λειτουργήσῃ.

Ὁ Γρυπάρης, ὅπως συνήθως οἱ ποιηταὶ οἱ στερούμενοι τῶν πτερύγων τῆς μεγαλοφυΐας, δὲν εἶναι πρωτότυπος. Εἶναι ὅμως γλυκὺς καὶ εὐχάριστος, εἶναι τερπνὸς εἰς τὴν ἁπλότητά του. Ὁ συμβολισμὸς καὶ ἡ φιλοσοφία δὲν ὀργιάζουν εἰς τοὺς στίχους του οἱ ὁποῖοι ρέουν ταπεινοί, ἁπαλὰ-ἁπαλά, ὡς νὰ θωπεύουν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου.

Ὅσην γλυκύτητα καὶ καλωσύνην ψυχῆς ἔδειξεν εἰς τὰ λυρικά του ποιημάτια, τόσην πικρὰν εἰρωνίαν ἐφανέρωσεν εἰς τὰ σατιρικά του.

Μέσα εἰς τὸν στενὸν κοινωνικὸν κύκλον ὅπου ἀνεστρέφετο ὁ ποιητής, φυσικὸν ἦτο νὰ γεννήσῃ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας. Ἐσατύρισεν, ὕβρισεν καὶ ἐξηυτέλισε πλῆθος προσώπων τῆς ἐποχῆς του. Κατετόξευσεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν του σατιρικὰ βέλη, τὰ ὁποῖα ἐνεβάπτιζεν εἰς τὸ δηλητήριον τοῦ πόνου του.

Ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν σατιρικὸς τῆς ἐποχῆς του.

Εἶχεν ὅμως ἄλλον ἀντίπαλον εἰς τὴν σάτιραν, τὸν δικηγόρον Ταβουλάρην, ὁ ὁποῖος ἠρέσκετο καὶ εἰς τὸν παλληκαρισμόν. Οἱ δύο οὗτοι εἶχον τὸ κόμμα των, καθεὶς εἶχε τοὺς θαυμαστάς του.

Οἱ φίλοι καὶ θαυμασταὶ τοῦ Ταβουλάρη συνήρχοντο εἰς τὴν λέσχην ὁ «Φώσκολος» ὅπου κατηγόρουν καὶ ὕβριζον τὸν Γρυπάρην. Ἐλάμβανον ἐπὶ τῶν ὤμων των τὸν Ταβουλάρην δαφνοστεφῆ καὶ τὸν περιέφερον ἀνὰ τὴν αἴθουσαν φωνάζοντες «ζήτω ὁ ποιητὴς Ταβουλάρης, κάτω ὁ Γρυπάρης», ἐνῷ οἱ παριστάμενοι ἔρριπτον ἄνθη ἐπὶ τοῦ κομπορρημονοῦντος ποιητοῦ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Γρυπάρη ἡ φήμη δὲν τὸ ἔφερεν ἔξω τῆς πατρίδος του, ἡ δὲ λήθη τὸ ἀπέσβεσεν καὶ ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν συμπολιτῶν του εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατόν του.

Σήμερον ἐν Ζακύνθῳ, ὑποθέτω, ὅτι πολὺ ὀλίγοι εἶναι οἱ γνωρίζοντες τὸ ὄνομά του. Τοιαύτη, συνήθως, εἶναι ἡ τύχη πάσης μετριότητος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

G. KUNZE — Τυρολικὸν τοπεῖον

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Μία Παναγία Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου.

Ἀνέκαθεν χρονικὰ διηγοῦνται ὅτι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Ἐνετικὴ Πολιτεία ἀπέστειλεν ὡς πρεσβευτὴν παρὰ τῷ Σουλτάνῳ τὸν Ἰωάννην Ἔμον, ἄνδρα ἱκανὸν καὶ εὐγενῆ τοὺς τρόπους, ὅστις προτείλκυσε τὴν εὔνοιαν τοῦ Τούρκου ἡγεμόνος ὁ ὁποῖος πολλὰ τῷ προσέφερε δῶρα, ἐν οἷς καὶ μίαν Παναγίαν, ἣν εὗρεν εἰς τὰ λάφυρα τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Ὁ ἐνετὸς πρέσβυς ἐθεώρησε δικαίως τὸ δῶρον τοῦτο ὡς τὸ πολυτιμότερον πάντων.

Μεταβὰς ἀκολούθως εἰς Οὐδίνε προσέφερε τὴν ἱερὰν ταύτην εἰκόνα εἰς τὴν ἐκεῖ ἐκκλησίαν τοῦ ἅγ. Γερβασίου, ἀνήκουσαν ἀπὸ τοῦ 1479 εἰς τοὺς μοναχοὺς Serviti. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, τῇ διαταγῇ τοῦ Ἔμου κατεσκεύασαν ἰδίαν Καπέλλαν, ἣν ἐτελειοποίησεν ἀκολούθως ὁ υἱός του Λεονάρδος.

Ἡ Παναγία ἔχει ἐπὶ τῶν γονάτων τὸν Χριστόν, ὅστις διὰ τῆς ἀριστερᾶς προσπαθεῖ νὰ λάβῃ ῥόδον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἡ Παναγία διὰ τῆς δεξιᾶς της. Ἄνωθεν εἶναι δύο ἄγγελοι στέφοντες τὴν Παναγίαν διὰ ἡγεμονικοῦ στεφάνου.

Πολλὰ θαύματα διηγοῦνται τῆς Παναγίας ταύτης, ἐν οἷς ὅτι ἔσωσε πολλάκις τὴν Οὐδινε ἀπὸ ἐπιδημίας Πανώλους.

Περιπέτειαι δύο Βυζαντιακῶν εἰκόνων.

Ἐκ τῶν πολλῶν βυζαντιακῶν κημειλίων τῶν σῳζομένων ἐν Βενετίᾳ, ὑπάρχουν καί τινες περιλάληποι Παναγίαι τὰς ὁποίας, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἐκ Κρήτης, εὐσεβεῖς Ἑνετοὶ ἔφερον εἰς τὴν Πατρίδα των καὶ σῴζονται ἔτι εἰς ἐκκλησίας καὶ εἰς μοναστήρια.

Μικρὸν σημείωμα δημοσιεύομεν μόνον περὶ δύο ἐκ Πελοποννήσου εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, ἐπὶ τῇ βάσει σπανιωτάτου βιβλίου ἐκδοθέντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1671 ὑπὸ τὸν τὸν τίτλον Notizie storiche delle apparizionie delle immagini piu celeri di Maria Vergine Santissima nella città e Dominio di Venezia tratta da docamenti κτλ.

Ἐν τῇ Ἑνετικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ρόκου καὶ τῆς ἁγίας Μαργαρίτας ἔνθα ἦτο ἄλλοτε καὶ ἤκμαζε γυναικεία μονή, διέμενε μονάζουσα ἡ Κασσάνδρα ἀδελφὴ τοῦ τελευταίου ἑνετοῦ προβλεπτοῦ Ναυπλίου Φραγκίσκου Βαρβάρου, καὶ χάριν τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀπέκτησε τῷ 1540 εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἥτις εἶχε λάβει τὸ ὄνομα Santa Maria Ortocasta.

Κατὰ παράδοσιν εὐγενῆ, ἐθεωρεῖτο ἡ Παναγία ἔργον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ καὶ ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Σπάρτης, ἀφιερωμένη τῇ Θεοτόκῳ ἦτο.

Τῷ 1460 γενομένης τῆς ἁλώσεως τῆς Σπάρτης ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς Θεοτόκου ἀπωλέσθη.

Ὁ λαὸς ἐταράχθη, διότι ἡ εἰκὼν ἦτο θαυματουργός, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ εὑρέθη παρά τινος ποιμενίδος, ἥτις ἔβοσκε τὰ πρόβατα πλησίον τῆς πηγῆς ὀνομαζομένης Ξάχομα. Οἱ χριστιανοὶ κοινῷ ἐράνῳ ᾠκοδόμησαν ναὸν εἰς τὴν Παναγίαν ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει. Κατ' ἔτος ἐγίνετο πάνδημος πανήγυρις καθ' ὅλον τὸν μῆνα Αὔγουστον. Ἡ 15 Αὐγούστου ἦτο ἡμέρα ἐκτάκτου ἑορτασμοῦ. Ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διεδίδοντο τὰ νέα τῆς εἰκόνος ταύτης θαύματα. Νέα δεινὰ τῆς Πελοποννήσου ὑπῆρξαν ἀφορμὴ νὰ παραλάβῃ τὴν εἰκόνα ὁ Πρωτοκάστωρ στρατηγὸς τοῦ Κομνηνοῦ, νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς Ναύπλιον καὶ νὰ τὴν καταθέσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγ. Θεοδώρων. Ἔπειτα ἐφέρθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων. Καὶ ἐν Ναυπλίῳ ἡ εἰκὼν αὕτη ἔτυχε μεγάλης εὐλαβείας καὶ πλῆθος χριστιανῶν ἔδραμεν πρὸς προσκυνισμὸν τῆς ἀρχαίας θαυματουργοῦ εἰκόνος, ἀλλὰ τῷ 1540 οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον τὸ Ναύπλιον καὶ ὁ προβλέπτης Φραγκίσκος Βάρβαρος ἔλαβε λόγῳ εὐσεβείας τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, καὶ μεταβὰς εἰς Βενετίαν, ἔδωκεν, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν μοναχὴν ἀδελφήν του. Ἐν Βενετίᾳ ἀρχῆθεν ἐγένετο ἡ βυζαντιακὴ αὕτη εἰκὼν περιλάλητος. Οἱ εὐσεβεῖς προσέφερον τὸν ὀβολόν των καὶ οὕτω ἐν τῇ μονῇ κατεσκευάσθη ἰδιαίτερα Καπέλα διὰ τὴν Θεοτόκον, ἔνθα κατετέθη ἡ εἰκὼν ἐπισήμως τῇ 11 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1597 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Βενετίας Λαυρεντίου Πριούλη καὶ τεσσάρων, ἐπισκόπων παρόντων χιλιάδων χριστιανῶν. Ἡ μονὴ ὑπέστη δύο πυρκαϊάς, τῷ 1743 καὶ τῷ 1747, διὸ ἀνακαινίσθη ἔπειτα καλλιτεχνικωτέρα καὶ κατεσκευάσθη ἰδιαίτερον ἀλτάρι διὰ τὴν βυζαντιακὴν εἰκόνα. Εἰς τὸ νέον τοῦτο ἀλτάρι μετὰ ἐπισήμου λιτανείας τῇ 11 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1751 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῆς Βενετίας Λοδοβίκου Φώσκαρη παρακολουθουμένου ὑπὸ τῆς βενετικῆς ἀριστοκρατίας καὶ τοῦ λαοῦ κατετέθη ἡ σεβαστὴ αὕτη βυζαντιακὴ εἰκών.

Τὰ μοναστήρια τῆς Santa Maria della Carità καὶ Santa Maria della Misericordia κατέχουσι δύο Βυζαντιακὰς Παναγίας θαυματουργάς.

Ἡ μὲν τούτων κατὰ τὴν εὐσεβῆ παράδοσιν τὴν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν χρωστῆρα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, καὶ ἡ ἄλλη ἱστορεῖται ὅτι ἐγράφη εἰς Ἱερουσαλὴμ τῷ 421 καὶ ὑπέστη ἔπειτα τὰς δεινὰς καταδρομὰς τῶν εἰκονοκλαστῶν. Περισωθεῖσα ἐπεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ διασήμου ζωγράφου Λαζάρου τοῦ ἀκμάσαντος ἐπὶ Θεοφίλου. Μετὰ νέας περιπετείας τὴν εἰκόνα ἔφερον εἰς τὴν Κορώνην ἔνθα διέμεινεν ἐπί τινα χρόνον· ἀκολούθως, εὐσεβὴς Ἑνετὸς τὴν ἔφερεν εἰς τὴν Πατρίδα του καὶ ἐδωρήσατο εἰς τὸ ἐν λόγῳ μοναστήριον.

Ἡ Παναγία τῆς Κρήτης

Ἡ πανώλης ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1630 ἕως τοῦ Ὀκτωβρίου 1631 ἐν Ἑνετίᾳ ἐθανάτωσε 682, 175 ἀνθρώπους! Ἡ φοβερωτάτη αὕτη καταστροφὴ εἶχε ἀναστατώσῃ πάντας. Τέλος ἡ χώρα ἐσώθη. Ἡ ἑνετικὴ Πολιτεία ἕνεκα τοῦ συμβάντος τούτου ᾠκοδόμησε ναὸν ἀφιερωμένον εἰς τὴν Παναγίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Santa Maria della Salute—Παναγία τῆς Ὑγείας. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην διαφυλάττονται εἰκόνες τοῦ Tiziano, τοῦ Tintoretto καὶ ἄλλων πολλῶν καλλιτεχνῶν, ἐν αἷς ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας καὶ ἄλλων ἁγίων δεομένων ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Πανώλους, ἔργον τοῦ ζωγράφου Βερναρδίνου Prudenti. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶχεν ἐκτεθῆ ἐν τῇ Πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Ἑνετία ἠλευθερώθη ἀπὸ τῆς θανατηφόρου τρομερᾶς νόσου. Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπιδημίας ταύτης κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεως μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ὁ Δόγης, ἡ Γερουσία καὶ οἱ ἄλλοι πατρίκιοι, ἵνα μετὰ τοῦ λαοῦ εὐχαριστήσωσι διὰ τοῦ Te Deum τὸν Θεον.

Τῷ 1669 ἐγένετο ἡ ἅλωσις τῆς Κρήτης. Τότε μετέφερον εἰς Βενετίαν πολλὰ κρητικὰ κειμήλια ἐν οἷς καὶ εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἥτις ἔκειτο εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Κρήτης καὶ ὠνομάζετο ἡ Παναγία τοῦ Ἁγίου Τίτου. Ἡ Κρητικὴ αὕτη Παναγία ἐτέθη ἐν μεγαλοπρεπεῖ ἀλτάριῳ τῆς ἐν λόγῳ ἑνετικῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τῆς Ὑγείας καὶ κοινῶς ὀνομάζεται Παναγία τῆς Κρήτης ἢ ὡς ὁ ἑνετικὸς λαὸς τὴν λέγει, Santa Maria di Candia καὶ ἑορτάζεται τῇ 21 Νοεμβρίου, ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ σῴζεται καὶ ἑτέρα βυζαντιακὴ εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἥτις ἔκειτο εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν. Κατὰ ἀρχαῖον ἑνετικὸν ἔγγραφον, λέγουσιν οἱ ἑνετοὶ χρονογράφοι, εἷς Θεοδόσιος ἐδωρήσατο τὴν εἰκόνα ταύτην εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μανουὴλ Κομνηνόν, ὅστις διέταξε νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ ὁ Ἑνετὸς τὴν ἔφερεν ἀκολούθως εἰς τὴν Ἑνετίαν.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

★ LAUDES ATTICAE ★

ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ

Τῷ Σπ. Δε - Βιάζη

Γ' ἄσπρα πανιὰ τῶν καραβιῶν
μὲς τὸ λιμάνι ἀραδιασμένα,
ὡσὰν πτερὰ κάποιων πουλιῶν,
ἀπ' τὸ ταξείδι ἀποσταμένα

Ρίχνουνε μέσα στὰ νερὰ
ποῦ τὸ σκοτάδι τὰ θολόνει
κάποιον ἴσκιο φοβερὸ
ποῦ τὴν ψυχή μου σαβανόνει

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

I

Μὲς τὰ χορτάρια τὰ χλωρὰ
ἔλα ξαπλώσου πάλι,
θ' ἀκούσῃς τ' ἄχαρα νερὰ
νὰ ψάλλουν κάποια κάλλη.

Ἔλα ν' ἀκούσῃς μὲ τρελλὴ χαρὰ
ὅ,τι τὰ τραγούδια μου δὲν λένε,
θὰ σοῦ τὸ ποῦνε τὰ μικρὰ πουλιὰ
ὅ,τι τὰ χείλια μου δὲν λένε.

II

Εἶχε ἡ ἀγράμπελη ἀνεθῆ
στὰ σφαλιστὰ παράθυρά σου
ἐκεῖ ποῦ πρῶτα ἐπρόβαλαν
τὰ ὀλόσγουρα ξανθὰ μαλλιά σου

Καὶ τὰ μικρὰ πράσινα φύλλα της
ἀργὰ ὁ ἥλιος ἐφιλοῦσε
κατὰ τὴν ὥρα τὴν ἀπόκοσμη
ἀκόμη τὴν γλυκοθωροῦσε.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΒΑΝΕΛΛΗΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ

Ὅσον καὶ ἂν διεξαχθῇ καλῶς τὸ τεχνικὸν μέρος τῆς ἐκτελέσεως εἰς ἓν ζωγραφικὸν ἔργον, καλὴ ζωγραφικὴ εἶνε ἐκείνη μόνον ἥτις βασίζεται ἐπὶ καλῆς συλλήψεως.

Ἐπιτυχὴς εἰκὼν γογγύλης εἶναι ἐπίσης καλὴ ὅσον καὶ ἐπιτυχὴς εἰκὼν Παναγίας.

Ἡ ζωγραφικὴ δὲν ἔγκειται εἰς τὴν ἐπινόησιν ἰδεῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπινόησιν τῆς μορφῆς τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἐξωτερίκευσιν τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ εἰκόνων.

Ἡ ζωγραφικὴ δὲν εἶναι ποσῶς πρόβλημα τεχνικῆς μόνον δεξιότητος, ἥτις εἶναι δυνατὸν νὰ διδαχθῇ, ἀλλὰ καθαρὰ τῆς φαντασίας ἐνέργεια.

Liebermann

Ὁ καλλιτέχνης προικίζεται ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ τάλαντον, ἀλλ' ἵνα γείνῃ ζωγράφος ἀπαιτεῖται παίδευσις.

Μέντσελ

Ἡ Τέχνη τελειώνει ἐκεῖ, ὅπου ἀρχίζει ἡ μίμησις.

Σεζούρ.

Τέχνη εἶναι ἡ ἐπιτηδειότης ἀναγομένη εἰς θεωρίαν.

Ζουμπέρ.

Ἄνευ ἰδανικοῦ, δὲν ὑπάρχει καλλιτέχνης, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ σχέδιον, οὔτε χρῶμα, Πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ καλλιτέχνης ἓν ἰδανικόν.

Delacroix

Ὁ Σαδώβ, καθηγητὴς τῆς Ἀκαδημίας, ἔλεγεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅταν τὸν ἠρώτων πῶς πρέπει νὰ ζωγραφίζουν «Θέσατε τὸ χρῶμα τὸ ὁποῖον πρέπει, εἰς τὸ μέρος ὅπου πρέπει.»

Ἡ φαντασία τοῦ Ραφαὴλ ἦτο γραμμική· τοῦ Τιτιανοῦ ἦτο ζωγραφική· τοῦ Βελασκὲ χωρητική.

Ἰσχυρὸς καλλιτέχνης εἶναι ὁ ὑπομονητικὸς καλλιτέχνης.

Ὁ μέγας Λέμπαχ ἦτο υἱὸς κτίστου καὶ αὐτὸς δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βίου του ἦτο κτίστης.

J. B. Georges Hébert. Μαρία ἡ Μαγδαληνή

Η ΣΗΜΑΙΑ

I

ΑΝ θερισμένα στάχυα, εἶναι ξαπλωμένοι χάμω στὴ γῆ οἱ νεκροί.

Η παγωνιὰ ὅλα τὰ νεκρώνει. Καὶ λουλούδια καὶ ποτάμια καὶ πουλιά.

Σκοτεινιὰ Μέσ' τὰ χανδάκια, μιὰ μαυροφόρα λαγοπερπατεῖ· γυρεύει τὸν γυιό της

Μαῦρο ξεφτισμένο σάλι σκεπάζει τοὺς κοκκαλιάρικους ὤμους της.

Τρέμουν τὰ γόνατά της.

Τὸ παιδί της μὲ πόνο γυρεύει, φιλὶ στὸ μέτωπό του ν' ἀφήσῃ.

Νὰ το!

Μέσα στὴ σκόνη τοῦ δρόμου πλαγιασμένο.

Ἀλλὰ μὲ ἕνα σύντροφο.

Ἡ σημαία τῆς πατρίδος, τρυπημένη ἀπὸ ἐχθρικὰ βόλια, τὸ παιδί της ἀγκαλιάζει — σάβανο γλυκὸ τοῦ νικημένου.

Τῆς μπαρουτοκαμένης σημαίας ξεφτισμένο εἶναι τό μετάξι.

Μὰ' στὴς δίπλες της ἔχει φωλιάσει ἡ Δόξα.

Καὶ τὴν ἀγκαλιάζει ὁ νεκρὸς γιὰ Χάρου κρεββάτι.

Ἥσυχα τὸ παιδί της κοιμᾶται, στὴ γωνιὰ μιᾶς πέτρας ἀκουμβῶντας.

Χαμογελάει.

Ὑπερήφανο, ὅπως καὶ στὴ ζωή.

Στὰ μάτια ἡ μάνα τὸ φιλεῖ, ποὺ καὶ νεκρά, ἄγρυπνα κυττοῦσαν τὸν Οὐρανό.

Τὸ φιλεῖ στὰ μάτια, τὰ ὤμορφα μάτια, τὰ γλυκά, ποὺ πειὰ ἡ δόλια ποτὲ δὲν θὰ ξαναϊδῇ.

Τὸ φιλεῖ καὶ φεύγει, πέρνοντας στὴ τύχη ἕνα μονοπάτι.

Δρασκελᾶ τῶν πεθαμμένων τὰ κορμιά.

Μὰ μιὰ παράξενη φλόγα νοιώθει στὰ στήθη.

Χαρὰ ἀλλόκοτη διώχνει τὴ λύπη.

Κάτι σφιγκτοκρατεῖ . . .

II

Νύχτα.

Φθάνει εἰς τὸ στρατόπεδον.

Δίπλα στὰ ὅπλα κοιμοῦνται οἱ στρατιῶται.

Την σιωπὴ τῆς νύχτας σχίζει ἑνὸς λαβωμένου τὸ βογγητό.

—«Νά,—λέγει εἰς τὸν ἀρχηγό, καὶ τοῦ δείχνει μιὰ σημαία—ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ μου τὴν φέρνω, ποῦ ξεψύχησε φιλῶντας τὸν Σταυρό».

Κολλᾶ τὰ χείλη της τὰ ἄσπρα εἰς τὸ δοξασμένο ἐκεῖνο κουρέλι

Τὸ αἷμα σταματᾷ.

Τὰ πόδια της τρικλίζουν.

Δίχως παράπονο στὰ χείλη, σωριάζεται ἡ μάνα.

Καὶ φεύγει ἀπὸ τὰ χείλη ἡ πνοή, ἀλλὰ τὸ μάτι της δὲν ξεκολλᾶ ἀπὸ τὴ σημαία — σάβανο τοῦ παιδιοῦ της, σάβανο δικό της.

(Μίμησις). ΔΙΚ.

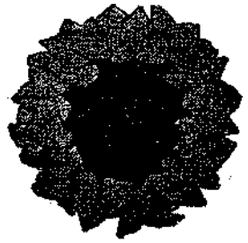

F. Stück. Ὁ Franz von Lenbach.

★ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ★

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ *)

Ἡ σύγχρονος ὁλλανδικὴ φιλολογία, ἐν ᾗ ὡς ἐλέχθη, ἡ ποίησις κατέχει τὴν πρώτην καὶ ὡραιοτέραν θέσιν, εἶναι τόσον ἐμπεπλησμένη ποιήσεως, ἡ δὲ ἐπιμέλεια περὶ τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν τοσοῦτον δεσπόζει ἐν αὐτῇ, ὥστε οἱ στίχοι, καθὼς καὶ τὰ μυθιστορήματα, θ' ἀπέβαλον μέγα μέρος τοῦ θελγήτρου των μεταφραζόμενα εἰς ἄλλην γλῶσσαν. Δυσκόλως ἐκ μεταφράσεως θὰ ἠδυνάμεθα, λέγει ὁ K. Wyzewa, νὰ ἐκτιμήσωμεν κατὰ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν τὰ μυθιστορήματα τοῦ K. Couperus, ὅστις μετὰ τῆς Κας Lapidoth θεωρεῖται ὁ μᾶλλον ἀξισημείωτος ἐκ τῶν ὁλλανδῶν συγγραφέων. Οὔτε τὰ ἀπαισιόδοξα αὐτοῦ μυθιστορήματα Ἐλένη Vère καὶ Εἱμαρμένη, οὔτε τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ μυθιστόρημα Ἔκστασις, οὔτε ἡ Μεγαλειότης, εἶδος φαντασίας, κατὰ τὸ ἥμισυ πολιτικῆς, κατὰ τὸ ἥμισυ χωρικῆς, οὐδὲν τέλος τῶν ἔργων του θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ τῆς ἐντέχνου ἐκείνης συνθήκης τοῦ ὕφους, τὴν ὁποίαν ὁ συγγραφεὺς ἀπετύπωσεν ἐν αὐτοῖς. Ταῦτα εἰσὶν ἔργα ὅλως Ὁλλανδικά, μετ' ἀναπτύξεων, αἵτινες θὰ ἐφαίνοντο ἡμῖν ὑπεράγαν βραδεῖαι, καὶ μετὰ λεπτολόγου ἀναλύσεως, ἥτις πιθανώτατα θὰ μᾶς ἐπροξένει ἀνίαν Ἀλλ' ὁ K. Couperus δὲν εἶναι ὡς ἐκ τούτου ὀλιγώτερον ἀγχίνους, ψυχολόγος καὶ ποιητὴς προσωπικῆς ὅλως ἐμπνεύσεως, κινῶν πρὸ πάντων τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τῆς ἀκαταπονήτου αὐτοῦ προσπαθείας εἰς τὸ ἀνακαινίζειν καὶ ἐξαίρειν τὸν τρόπον του.

Πλησίον αὐτοῦ, ὁ K. Marcellus Emants, ὁ K. Van Eeden, ποιητής, μυθιστοριογράφος καὶ ἰατρὸς ὁ Φλαμανδὸς K. Cyriel Buysse, ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν Ὁλλανδίᾳ τὴν φιλολογίαν φαντασίας· ἵνα δὲ συμπληρώσωμεν τὸν κατάλογον τοῦτον, ἔδει ν' ἀναφέρωμεν ἔτι δύο δραματικοὺς συγγραφεῖς τὸν K. Nouhuys, συγγραφέα τοῦ Ἐρυθροῦ Ἰχθύος καὶ τὴν Καν de Visscnkerke, συγγραφέα τοῦ «Λωτοῦ» καθότι οἱ Ὁλλανδοὶ κατέχουσιν ἐπίσης ἐν ἐθνικὸν θέατρον. Ἐνθυμοῦμαι, λέγει ὁ αὐτὸς K. Wykewa ὅτι εἶδον διδασκόμενον, ἐν Ἀμστερλοδάμῳ, ψυχολογικόν τι δρᾶμα τὸ ὁποῖον ἐξισοῦτο κατὰ τὴν ζοφερότητα πρὸς τὰς σκοτεινοτέρας φαντασίας τοῦ Ἐλευθέρου θεάτρου.

Παρελείψαμεν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι τὰ δύο σονέτα τῆς Κας Lapidoth, ἅπερ κατεχωρήθησαν ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον μετὰ

*) *Συνέχεια καὶ τέλος.*

σειρᾶς τοιούτων, ἐν τῷ Gids, ὅπερ ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον ὄργανον τῆς ἐν Ὁλλανδίᾳ πνευματικῆς κινήσεως. Τὸ περισπούδαστον τοῦτο φιλολογικὸν φύλλον ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ συγκαταλέξῃ ἄλλοτε μεταξὺ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ τὸν Multatuli καὶ τὸν φίλον του Busken-Huet, συγγραφέα τῆς Χώρας τοῦ Ραμβράνδ, ποιητὴν καὶ κριτικόν, ἓν τῶν μᾶλλον ἐλευθέρων πνευμάτων καὶ ἕνα τῶν τελειοτέρων συγγραφέων τῆς ὅλης γραμματολογίας. Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ τούτῳ περιοδικῷ ἐδημοσίευσαν ἔργα των ὁ K. Couperus, ὁ K. G. C. Byvonck, συγγραφέως λίαν παραδόξου βιβλίου, εἶδος ταξειδίου ἐξερευνήσεως ἀνὰ μέσον τῆς φιλολογίας καὶ τῶν γαλλικῶν ζυθοποιείων, βιβλίον, ὅπερ αὐτοὶ οἱ συμπατριῶταί του δὲν ἐξέλαβον ἢ ὡς διασκεδαστικὴν φαντασίαν. Ὁ K. Van Hall ἀσχοληθεὶς ἰδίως, δι' ἀξιολόγων τεχνοκριτικῶν ἄρθρων περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ συγχρόνου πνευματικῆς κινήσεως καὶ ὁ K. A. G. Hamel, ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ ἐν Γρονίγκῃ Πανεπιστημίου, ὁ ἀκαταπόνητος τοῦ Γαλλικοῦ Συνδέσμου διαδότης, ἴσως δὲ μεταξὺ πάντων τῶν ξένων κριτικῶν ὁ μᾶλλον γινώσκων κατὰ βάθος τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἀλλ' ὁ K. Byvanck—ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτὸν τοῦ ὁποίου τὰς περὶ συγχρόνου γαλλικῆς φιλολογίας πληροφορίας συνεπλήρωσαν καὶ ἐδιόρθωσαν οἱ δύο τελευταῖοι,—φαίνεται γινώσκων κάλλιστα ὅλον τὸ παρελθὸν τῆς γαλλικῆς γραμματολογίας· φαίνεται ἄλλως τε γινώσκων τὰ πάντα, ἡ δὲ ποικιλία τῶν θεμάτων, ἅπερ πραγματεύεται, εἶναι ἀληθῶς ἔκπακτος. Ἐν διαστήματι δύο μηνῶν ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῷ Gids μακρὰς περὶ τοῦ Villon μελέτας, περὶ τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ Christian Wagner, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Lombok, περὶ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκυϊνάτου καὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας, περὶ τῶν συμβολικῶν δραμάτων τοῦ K. Claudel, περὶ τοῦ Leconte de Lisle καὶ τοῦ Walter Pater, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν μηνιαίαν ἐπιθεώρησιν τῆς ξένης πολιτικῆς. Πλὴν μεθ' ὅλα ταῦτα κατανοεῖ τις ἀμέσως ὅτι εἶναι πρὸ πάντων fantaisiste, ὅτι ἡ ἐπιθυμία νὰ καταπλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του ἐνοῦται παρ' αὐτῷ μετὰ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ τοὺς διδάξῃ, καὶ ὅτι ὅσον πολυάριθμα καὶ ἂν ὦσι τὰ ἀντικείμενα τῆς περιεργείας του, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐξαντλεῖ κατὰ βάθος. Γεγραμμένα δι' ὕφους πολυπλόκου καὶ συχνάκις σκοτεινοῦ, τὰ ἄρθρα του ἀφθονοῦσιν εὐφυῶν παραδοξολογιῶν καὶ λεπτολόγων βλέψεων, πλὴν πάντα ἐπιφέρουσι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐπέφερε τὸ βιβλίον αὐτοῦ περὶ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Ἐν τῷ Gids ὡσαύτως ἐδημοσιεύθησαν τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ K. Robértou Fruin, τοῦ μεγάλου ὁλλανδοῦ ἱστορικοῦ. Γεννηθεὶς τῷ 1823 ἐν Ροττερδάμῃ καθηγητὴς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τοῦ περιφήμου τῆς Leyde Πανεπιστημίου, ὁ K. Fruin δὲν ἐνησχολήθη, καθ' ὅλον τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον, ἢ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του· ἀλλ' εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας ταύτης ἀφιερώθη μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου, δραστηριότος καὶ εὐσυνειδησίας. Οἱ συμπατριῶται του, οἵτινες τὸν σέβονται προσέτι ὡς τὸν πρύτανιν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν συγγραφέων των, δὲν διστάζουσι νὰ ἐξομοιώσωσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς πρώτους τῆς Εὐρώπης ἱστορικοὺς καὶ πράγματι ὁ K. Fruin εἶναι ὁ ἀντάξιος ἐφάμιλλος τῶν Freeman καὶ τῶν Sybel, τῶν ἀκαταπονήτων τούτων ἐξερευνητῶν τῶν ἐναβρυνομένων πρὸ παντὸς ὅτι εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ὅτι μᾶς δεικνύουσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, οἷα ὑπῆρξαν. Ἴσως ὁ K. Fruin ὑπερβαίνει μάλιστα αὐτοὺς διὰ τὸ ἔμπεδον τῆς παιδείας του, ὡς ἐπίσης διὰ τὸ αὐστηρὸν καὶ ἄχαρι τοῦ ὕφους του. Γεγονότα, πάντοτε γεγονότα, καὶ μόνον γεγονότα· οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀξιομνημονεύτοις αὐτοῦ συγγράμμασι περὶ τῶν Προκαταρχῶν τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας πολέμου, περὶ Μότλεῦ καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Κάτω χωρῶν, περὶ μιᾶς πόλεως τῆς Ὁλλανδίας κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ φανταθῇ ἱστορίαν σοφωτέραν, μᾶλλον ἀμερόληπτον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ ἐντελῶς ἀπηλλαγμένην παντὸς καλλωπισμοῦ φαντασίας.

Α. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

★ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ★

Γ. ΒΡΟΥΤΟΣ

ΠΩΣ ὁ Λύτρας εἶνε ὁ πρύτανις τῆς ζωγραφικῆς ἐν Ἑλλάδι, οὕτω καὶ ὁ Γεώργιος Βροῦτος εἶνε ὁ πρύτανις τῆς Γλυπτικῆς.

Ὁ Βροῦτος ἐσπούδασεν ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ μὲ καθηγητὰς τὸν Νιακαρίνη καὶ τὸν Ταντολίνη, μαθητὰς τοῦ ἀθανάτου Κονόβα. Ὁ Βροῦτος ὑπῆρξεν ὑπότροφος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῇ συστάσει αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως. Αἱ ἐν Ρώμῃ σπουδαί του ὑπῆρξαν μία σειρὰ θριάμβων τιμώντων τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ. Εἰς τέσσαρας διαγωνισμοὺς τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Ἀκαδημίας ἐβραβεύθη τετράκις διὰ τοῦ ἀνωτάτου βραβείου, οἱ δὲ καθηγηταὶ ἐζήτησαν νὰ συγχαρῶσι τὸν Ἕλληνα ἐκεῖνον ὅστις ἤρχετο πρῶτος εἰς πάντας τοὺς διαγωνισμούς.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἤρξατο ἐργαζόμενος καὶ παλαίων πρὸς πλείστας δυσχερείας ἀλλὰ μὴ ὑποχωρῶν οὔτε πρὸ τῶν στερήσεων οὔτε πρὸ τῶν ἀπογοητεύσεων. Τέλος ἐνίκησε. Πρῶτον ἔργον του ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὁ ὑπέροχος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνδριὰς τοῦ Κοραῆ, ὅστις στολίζει τὸν πρὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου χῶρον.

Κατὰ τὸ 1883 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς πλαστικῆς ἐν τῷ Μετσοβείῳ Πολυτεχνείῳ, ἀντικαταστήσας τὸν ἀείμνηστον Δρόσην. Ὁ διορισμός του ὀφείλεται εἰς περίεργον γεγονὸς ὅπερ ἀξίζει τὸν κόπον τῆς ἀναγραφῆς. Πρυτανεύοντος τοῦ μακαρίτου Κυριακοῦ προεκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς κατασκευὴν ἀνδριάντος τοῦ Γλάδστωνος. Πολλοὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἐκεῖνον, ἐν οἷς ὁ Φιλιππότης, ὁ Φωτούλης, ὁ Βιτάλης τῆς Σύρου, ὁ Βροῦτος καὶ ἄλλοι γλύπται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ ἐπιτροπὴ μεροληπτήσασα ἔκρινε βραβεύσιμον τὸ πρόπλασμα τοῦ Βιτάλη, ὅπερ ἦν ἀκαλαίσθητον. Οἱ ἀπορριφθέντες ἐξεμάνησαν κατὰ τοῦ ἀδικήματος, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ ὑπεχρεώθη νὰ ἐκθέσῃ πάντα τὰ ὑποβληθέντα εἰς αὐτὴν ἔργα εἰς τὴν κοινὴν κρίσιν, ἐτοποθέτησε δὲ κατὰ σειρὰν πρῶτον τὸ πρόπλασμα τοῦ Βρούτου καὶ εἶτα τῶν ἄλλων, χωρὶς ποσῶς ν' ἀναφέρῃ ποῖον τὸ βραβευθέν, οὕτω δὲ δι' ἀπάτης νὰ ἐπιτύχῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν κοινὴν γνώμην, διότι κατὰ τὸ σύνηθες τὸ πρῶτον εὑρισκόμενον ὑποτίθεται ὅτι εἶναι καὶ τὸ βραβευθέν. Οἱ ἐπισκέπται λοιπὸν ἔκριναν ὅτι τὸ πρῶτον εὑρισκόμενον εἰς τὴν σειρὰν εἶναι τὸ καλλίτερον, καὶ ἐδικαίωσαν, ἀπατηθέντες, τὴν ἐπιτροπήν. Νέος πάταγος ἠγέρθη, ὅτε ἐδέησεν ὁ ἀείμνηστος Τρικούπης, πρωθυπουργὸς ὤν, νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως ὅπως ἀντιληφθῇ περὶ τοῦ δικαίου. Ἐκπληκτος καὶ πλήρης ἀγανακτήσεως ἠρώτησε τὸν πρύτανιν τίνος εἶναι τὸ πρῶτον εἰς τὴν σειρὰν εὑρισκόμενον ἔργον, λαβὼν δὲ τὴν ἀπάντησιν ὅτι εἶναι τὸ πρόπλασμα τοῦ Βρούτου, ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του πῶς ἐτέθη τότε πρῶτον, ἀφοῦ δὲν εἶναι τὸ βραβευθέν.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Βροῦτος ἐλάμβανε τὸν διορισμόν του ὡς καθηγητὴς τῆς Πλαστικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ!

Οὕτως, ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐγνώριζε νὰ βραβεύῃ τὴν ἀξίαν.

Ἄπειρα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Βρούτου.

Ἀληθὴς χαλκέντερος. Κλασικιστὴς φανατικός, ἀπεχθάνεται τοὺς νεωτεριστὰς ἐν τῇ τέχνῃ.

— Δὲν ἔχουν τὴν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ, μοῦ ἔλεγε μίαν ἡμέραν, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπιδιώκουν μόδες ἐν τῇ τέχνῃ. Λυποῦμαι νὰ βλέπω ἀνθρώπους δυναμένους ν' ἀνέλθουν καὶ ὅμως προχωροῦντες τυφλῶς πρὸς τὸν κατήφορον! Αὐτὸ δὲν λέγεται τέχνη, ἀλλ' ἀκαλαισθησία.

Πολλαὶ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔστησαν ἀνδριάντας ὀφειλομένους εἰς τὴν σμίλην τοῦ Βρούτου. Τὸ Νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν στολίζεται μὲ δύο ἀριστουργήματα τοῦ Βρούτου: τὴν Πίστιν καὶ τὴν Ἱστορίαν

Αἱ συνθέσεις του εἶναι πολλαί, ἀπειράριθμοι. Τὸ Ἀμερικανικὸν Μουσεῖον τῆς Βοστώνης ἠγόρασε πολλὰ ἔργα του, ἐν οἷς τὸ περίφημον Δωδεκάθεον τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πάριν καὶ ἄλλα διάφορα

Νῦν ἀπεπεράτωσε μίαν θαυμασίαν σύνθεσιν τὴν Θύελλαν, ἧς δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα.

Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ Βρούτου. Τὰ ἔχει καλὰ μὲ ὅλους καὶ οὐδένα κακολογεῖ. Προστατεύει τοὺς νέους καλλιτέχνας παντοιοτρόπως. Οἱ μαθηταί του τὸν λατρεύουν.

ΑΛΕΞ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ

★ ΙΩΝΙΚΑΙ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙΣ ★

Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ

Ἀπὸ τὴ' ἄκρη τοῦ βουνοῦ
τ' ἀχνὸ φεγγάρι βγαίνει
καὶ λάμπει . . κι' εἶναι ἡ θάλασσα
σὰν ἀσημοστρωμένη.
Τ' ἀγέρι ξεκουράζεται
'σ τοῦ δάσους τὴν ἀγκάλη.
Μόνο τὸ κῦμα ἀκούγεται
Ποῦ παίζει σ' τ ἀκρογιάλι
κ' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκείνη—
γυρμένοι 'σ τὴν βαρκοῦλά μας,
μὲς τὴ βαθειὰ γαλήνη,
χίλια λογάκια λέμε,
γλυκά, σὰν τὴν ἀγάπη μας
κι' ἀπ' τὴ χαρά μας κλαῖμε.

Τώρα τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς
ἀρχίζει νὰ χαϊδεύῃ
τὴ θάλασσα τὴν ἥσυχη
κι' ἡ Πούλια βασιλεύει.
Λίγο σὲ λίγο χάνεται
τῆς νύχτας ἡ μαυρίλα.
Μοσχοβολοῦν τὰ λούλουδα,
χύνουν δροσιὰ τὰ φύλλα
κι' ἐμεῖς - ἐγὼ κ' ἐκείνη—
μονάχοι μὲς τὴ βάρκα μας,
μὲς τὴ γλυκειὰ γαλήνη,
χίλια λογάκια λέμε
κὶ' ἀπ' τῆς τρελλῆς ἀγάπης μας
τὴν εὐτυχία, κλαῖμε.

Ἕνα δὲν βλέπεις σύννεφο
νὰ κρύβῃ, νὰ σκεπάζῃ
τὸν οὐρανό, ποῦ πέλαγο
γαλάζιο λὲς καὶ 'μοιάζει.
Ἀπ' τὴ ραχοῦλα τοῦ βουνοῦ
ἡ χαραυγὴ ἀνεβαίνει
γεμάτη λάμψι καὶ δροσιὰ
καὶ μ' ἄνθη στολισμένη
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκείνη—
τὸν οὐρανὸ κυττάζομε,
τὸ φῶς του, ὅπου μᾶς χύνει
καὶ χίλια λόγια λέμε
κι' ἀπ τὴν ἀγάπη τὴν πολλὴ
κι' ἀπ' τὴ χαρά μας κλαῖμε.

Ἡ Νύχτα . . . ἐπῆρε τἄστρα της,
Θαμπά, μισοσβυσμένα
καὶ φεύγει . . . Βγαίνουν τὰ πουλιά.
'ποῦ ἤτανε κρυμμένα.
Βγαίνει κι' ὁ ἥλιος μὲ στολὴ
ὁλόχρυση καὶ λάμπει
καὶ ξεπροβάλλουν τὰ βουνὰ
ἡ ρεμματιές, οἱ κάμποι
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκείνη—
θαρροῦμε πῶς τὴ λάμψι της
ἀκόμη ἡ Νύχτα χύνει. . .
Μὰ ἐκεῖ ποῦ τόσα λέμε
ὁ Ἥλιος φτάνει 'στὰ ψηλὰ
καὶ τότε πειά . . . δὲν κλαῖμε.

Σμύρνη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΗΣ

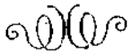

ΙΑΠΩΝΙΔΕΣ ΚΑΛΛΟΝΑΙ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Τ' ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

κοπος τοῦ Διαγωνίσματος τῆς «Πινακοθήκης» πρὸς σύνθεσιν διηγήματος δὲν ἦτο νὰ παρουσιάσῃ ἐξοχα ἔργα, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι κατ' ἀρχὴν οἱ δόκιμοι συγγραφεῖς δὲν στέργουν νὰ ὑποβάλλουν εἰς διαγωνισμοὺς ἔργα των. Ὁ σκοπὸς ἦτο νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς νεαροὺς ἐθελοντὰς τῆς φιλολογίας, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἀνεύρῃ προϊόντα ἄξια νὰ ἴδουν τῆς δημοσιότητος τὸ φῶς καὶ νὰ ἐκτιμηθοῦν.

Τὸ διήγημα ἀποτελεῖ κλάδον τῆς φιλολογίας ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, καὶ ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν. Εἶνε ἐν τῷ φιλολογικῷ Παραδείσῳ τὸ διήγημα ἄνθος, ὅπως εἶναι καὶ ἡ ποίησις. Ἀλλ' ἡ καλλιέργεια τοῦ λεπτοῦ αὐτοῦ ἄνθους ἀπαιτεῖ μελέτην καὶ ἐμφυτον ἱκανότητα, ὀπαιτεῖ ἀντίληψιν καὶ φιλοκαλίαν. Εὐτυχῶς φαίνεται ὅτι ἡ καλλιέργεια ηὐδοκίμησεν ἐν Ἀττικῇ, ἥτις εἶχε τὸ προνόμιον ἄλλοτε νὰ παράγῃ τὸ μέλι τῆς χάριτος.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑπεβλήθησαν εὐτυχῶς μόνον πέντε διηγήματα. Λέγομεν εὐτυχῶς διότι ἡ πληθώρα τῶν ἔργων εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς σημαίνει τὴν μετριότητα.

Εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς:

1) **Ἡ τελευταία ἀπάτη**, μὲ τὸ ψευδώνυμον **Ἅδης**.

2) **Ἡ Βγενοῦλα**, σταλὲν ὑπὸ τοῦ **Ἀλιάγα** (;)

3) **Οἱ δύο σύνοικοι**, συνοδευόμενον ὑπὸ φράσεώς τινος τοῦ διηγήματος.

4) **Ἡ προσευχὴ τοῦ μοναχοῦ**, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ ρητοῦ «**Κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἄδρατον**».

5) **Χωρὶς ἐλπίδα**, μὲ τὸ ψευδώνυμον **Ἀμαρυλλίς**.

Ἐκ τῶν πέντε διαγωνισθέντων, ἡ **Ἀμαρυλλὶς** – τί θαυμάσιος γραφικὸς χαρακτὴρ! — δὲν ἔδειξε οὔτε τὴν ἐλαχίστην τέχνην. Δὲν ἠξεύρει νὰ διηγῆται Καταναλίσκεται εἰς πλατυασμοὺς καὶ περιγραφὰς ἀσχέτους πρὸς τὸ θέμα, τὸ δὲ τέλος, βεβιασμένον καὶ ἀπίθανον. Πρόκειται προφανῶς περὶ δεσποινίδος, ἡ ὁποία οὔτε ἠγάπησε, οὔτε ἀγαπᾷ, ἀλλὰ θά... ἀγαπήσῃ Ἐὰν τὸ πάθῃ αὐτό, τότε ἂς γράψῃ,ἔστω καὶ .. διήγημα

Ἡ «**Κοινὴ τύχη καὶ τὸ ἄδρατον μέλλον**» ἔχει ὄντως κοινὴν τὴν τύχην μετὰ τῶν τριῶν ἄλλων διηγημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον ὁρατὸν καὶ σύντομον διότι τὸ διήγημά του – μᾶλλον χρονογράφημα—καίτοι μόλις ἐκ τεσσάρων ἀραιῶν χειρογράφων ἀπαρτίζεται, φανερώνει ὅτι ἐὰν ἀσχοληθῇ εἰδικώτερον καὶ ἐὰν μελετήσῃ τὸν κόσμον καὶ ἐὰν δὲν ἀπογοητευθῇ – πόσα ἐὰν δι' αὐτὸ τὸ μέλλον – θὰ γράψῃ καλά, πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἐν τῷ διαγωνισμῷ. Διότι εὐμοιρεῖ αἰσθήματος καὶ δὲν στερεῖται ὕφους, δύο πολυτίμων προσόντων δι' ἕνα διηγηματογράφον.

Ἡ **Βγενοῦλα**, εἶναι πολὺ εὔμορφα γραμμένη, φαίνεται δὲ δόκιμος χειριστὴς τῆς δημοτικῆς γλώσσης ὁ συγγραφεύς. Ἀλλ' ἔχει ἐν ἐλάττωμα ἀντιθέμενον πρὸς τὸν ὅρον τοῦ διαγωνίσματος. Εἶναι τὸ διήγημα ἐμπνευσμένον, σχεδὸν ἀντιγεγραμμένον ἐκ τοῦ γνωστοῦ δημοτικοῦ ἄσματος.

Ὁ γράψας τοὺς «**Δύο συνοίκους**» διεκρίθη διὰ τὴν φυσικότητα τῆς διηγήσεως, ἡ ὁποία ἔχει ἐν ἀρχῇ κάποιον ἐνδιαφέρον Ἀλλὰ τὸ τέλος δὲν δικαιολογεῖται καθόλου. Μία αὐτοκτονία χωρὶς λόγον. Ἔσπασε ἐν μπουκαλάκι μὲ δάκρυα, ἡ ἐρωμένη του ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ αὐτός... ξεκοιλιάζεται. Καμμία ψυχολογικὴ ἔρευνα, κανὲν ἀπρόοπτον γεγονός, ὥστε νὰ δικαιολογηθῇ μία τόσον σοβαρὰ πρᾶξις! Εἰς τὸ διήγημα αὐτὸ ὑπάρχει ἐν τούτοις μία καλὴ διὰ τοὺς ἀπογοητευμένους ἐν τῷ ἔρωτι φράσις. Ἡ ἐξῆς: «Ἡ μέλισσα τότε κάμνει τὸ ὡραιότερον μέλι, ὅταν ἀπορροφᾷ τοὺς χυμοὺς ἀπὸ διάφορα λουλούδια».

Τελευταῖον εἰς τὴν κρίσιν,ἀλλὰ πρῶτον ἐν τῇ διαβαθμίσει τῆς σχετικῆς ἀξίας ἔρχεται ἡ . . . **Τελευταία ἀπάτη**. Ἐρασιτέχνης ὁ γράφων, ἔχει τὸ προσὸν τῆς ἀφηγηματικότητος. Τὸ διήγημα φαίνεται εἰλημμένον ἐκ τῆς πραγματικῆς ζωῆς, διακρίνει δέ τις ἐν αὐτῷ ψυχολογικὰ χαρίσματα.

Ἀξιοῦται ἐπαίνου, μηδενὸς ἀρθέντος εἰς τὸ ὕψος ἔνθα ἀνέμενε τὸν νικητὴν, μὲ τὸν θαλὸν τῆς δάφνης, ἡ Ἄπτερος θεὰ τοῦ Παιωνίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Μαΐου 1904.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΑΠΑΤΗ

(Ἐπαινεθὲν ἐν τῷ διαγωνισμῷ).

ΚΑΤΑΚΕΙΤΑΙ ὁ γέρων ἑτοιμοθάνατος περὶ αὐτὸν ἡ οἰκογένειά του παρακολουθεῖ μὲ ἀγωνίαν τὰς τελευταίας του στιγμάς.

Πλὴν τὸ πλευρόν του ἑτοιμόδακρυς ἡ σύζυγός του κρατεῖ καὶ θλίβει ἁπαλὰ τὴν ὀστεώδη χεῖρα τοῦ θνήσκοντος, ζητοῦσα ἀπὸ τὰ ἡμιεσβεσμένα μάτια του ν' ἀνακαλύψῃ τὰς τελευταίας του θελήσεις.

Τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου δὲν ἔχει φθάσει μέχρι τῆς μνήμης καὶ ὁ γέρων ἀναπολεῖ.

Ἀπὸ ὅλην τὴν δράσιν του εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν πολιτείαν,εἰς τὴν ἐπιστήμην, τίποτε δὲν ἐνθυμεῖται· ὁ ἐγωϊσμός του ὁλόκληρος περιορίζεται εἰς τοὺς ἐρωτικούς του θριάμβους.

Ἀναπολεῖ μίαν μετὰ τῆς ὁποίας ἔκαμε τόσας τρέλλας, ἀπατῶν τὸν σύζυγόν της, τὸν φίλον του. Οἱ λόγοι τοῦ πρὸ μικροῦ ἀναχωρήσαντος ἱερέως εἰς ὃν εἶχεν ἐξομολογηθῇ, τὸν θλίβουσι καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς μετάνοιαν διὰ τὰ ἁμαρτήματά του· ἀλλὰ τοῦ καθηδύνει τὰ στήθη ὁ ἐγωϊσμός, ἡ ἀνάμνησις ἑνὸς θριάμβου, τὸν ὁποῖον ἔσχε ἀπέναντι τόσων ἄλλων ἀνταγωνιζομένων, οἵτινες ἀπεπειράθησαν νὰ παρασύρωσιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αὐτὸς συνέτριψεν.

Ἐνθυμεῖται τὰς συναντήσεις των εἰς ἐκεῖνο τὸ πτωχικὸ σπιτάκι τῆς Πλάκας τὸ ὁποῖον εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἄντρον τῶν ἐρώτων των. Εὐχαρίστως χύνεται ἐπὶ τῆς ὡχρᾶς μορφῆς του ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς σειρᾶς τῶν ἐρωτικῶν ἐπεισοδίων τοῦ δωματίου ἐκείνου καὶ εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἑνὸς τοιούτου αἱ κοῖλαι παρειαί του αὐλακόνονται ἀπὸ γέλωτα, ἐνῷ τὰ βλέμματά του κατὰ σύμπτωσιν περιβάλλουσιν τὴν σύζυγόν του, ἥτις ἐκλαμβάνουσα ταῦτα ὡς ἕνα ἐκ τῶν τελευταίων ἀποχαιρετισμῶν τοῦ πιστοῦ συζυγικοῦ βίου των, ἐκσπᾶται εἰς ὀλοφυρμοὺς καὶ θλίβει θερμῶς τὴν χεῖρα του διὰ τῶν χειλέων της.

Ὁ θάνατος μελανώνει τὰς ὄκρας τῶν δακτύλων του, οἱ περὶ αὐτὸν συνέχουσι τὴν πνοήν, ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ τὰς ἀναμνήσεις.

Πρὸ αὐτοῦ παρέρχεται μία σειρὰ γυναικῶν ὡς ἐν ὀνείρῳ Εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι τὸν εἶχον παρασύρει, θέλει ν' ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπέρχεται ἄλλη σειρά· εἶν' ἐκεῖναι τὰς ὁποίας αὐτὸς παρέσυρε!

«Ὁ Θεὸς θὰ μὲ συγχωρήσῃ; — ἐσκέπτετο — Τίς οἶδε τί ν' ἀπέγεινεν ἡ κόρη ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειψα εἰς Μασσαλίαν. Τὴν ἔφερα ἀπὸ τὸ Παρίσι ὡς διδασκάλισσαν τῆς κόρης μου. Ἦτο ὡραία, τὴν εἴλκυσα, τὴν κατέστρεψα. Ἐμείναμεν εἰς Μασσαλίαν δώδεκα ἡμέρας, δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ μετὰ

Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ — Ἡ θύελλα

τὴν καταστροφήν. Δὲν ἤθελε, καθὼς ἔλεγε, ν' ἀπατᾶ τὴν κυρίαν τῆς ὁποίας θὰ ἔτρωγε τὸ ψωμί, καὶ ἐπέμεινε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Παρίσι· τῆς ἔγραψα, δὲν μοῦ ἀπήντησεν· εἶχεν κάτι ἰδέας ἀλλοκότους, ἴσως μὲ εἶχεν περιφρονήσει·. Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ φάσμα της ὡς πρὸς ἐκείνην — «συγχώρησέ με, Μαρίκα, εἴτε ζῆς εἴτε . . . Ἄχ! ἴσως ὁ θάνατος ὁ ὁποῖος μὲ καταλαμβάνει νὰ ἔχῃ καταλάβει καὶ ἐκείνην πρὸ πολλοῦ».

Καὶ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει, ἡ λύπη καταβιβάζει περισσότερον τὰς γραμμὰς τοῦ παρελθόντος κάλλους τοῦ προσώπου τοῦ ἑτοιμοθανάτου καὶ στεναγμὸς διαφεύγει τὰ σκελετώδη στήθη τοῦ γέροντος.

Πάντες διακρίνουσι τὴν λύπην ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τὸν στεναγμόν, ἡ δὲ σύζυγος γονυπετὴς πλησίον τῆς κλίνης του πλησιάζει τὸ πρόσωπόν της καὶ τὸν ἐρωτᾷ τρυφερῶς.

— Ἀλέξανδρε τί ἔχεις; πές μου, τί θέλεις; γιατὶ λυπεῖσαι;

Ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ τὰς ἀναμνήσεις.

Ἡ μνήμη του τρέχει καὶ πάλιν εἰς Μασσαλίαν, καὶ ἐνθυμεῖται τὸ ξενοδοχεῖον εἰς τὸ ὁποῖον κατέλυσαν μὲ τὴν ὡραίαν ἐκείνην Παρισινήν, τοὺς τρόπους τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη διὰ νὰ τὴν καταστρέψῃ, ἀκόμη καὶ τοὺς λόγους τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης νέας.

« Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔλθω μαζύ σου, τοῦ ἔλεγε, θὰ ὑπάγω εἰς τὴν μεγαλούπολιν νὰ κρύψω τὸ πάθημά μου — καὶ ἀκουμβῶσα τὴν ὡραίαν κεφαλήν της εἰς τὰ στήθη του — δὲν θὰ σὲ καταρῶμαι, ἐπέπρωτο νὰ σὲ ἀπαντήσω, θὰ σ' ἐνθυμοῦμαι ὡς ὄνειρον τὸ ὁποῖον μὲ ἔκαμε νὰ πέσω ἀπὸ τὴν κλίνην . . . Ὑγίαινε . . »

Ἡ λύπη τοῦ προσώπου τοῦ γέροντος ἐπιτείνεται, ἡ σύζυγός του δάκνει τὸ μανδύλιόν της διὰ νὰ κρατήσῃ τοὺς λυγμούς, ὁ γέρων ἐξακολουθεῖ τὰς ἀναμνήσεις.

Ἐνθυμεῖται τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἔγραψε τὴν ἑπομένην εἰς τὴν σύζυγόν του δικαιολογῶν τὴν παραμονήν του εἰς Μασσαλίαν δι' ἀσθένειαν.

Ἡ σύζυγός του τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκσπῶσα εἰς λυγμοὺς τοῦ φωνάζει.

— Θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μαζύ σου γλήγορα, μὴ λυπᾶσαι!

Τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου προχωρεῖ, ἡ καρδία ἀργότερον πάλλει ἀλλὰ ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἑτοιμοθανάτου λειτουργεῖ ὡς ἐν ἐξάψει καὶ τὸν κάμει νὰ ἐνθυμεῖται ἀκόμη καὶ τὴν ἀπάντησιν τῆς ἤδη ἐνώπιόν του ὁλοφυρομένης συζύγου του ἥτις ἀπαντῶσα τοῦ ἔγραφεν.

«Μὴν ἀναχωρήσῃς ἐὰν δὲν γείνῃς ἐντελῶς καλά».

Εἰς τὴν ἀνάμνησιν ταύτην τὸ πρόσωπόν του διαγράφει εἰρωνικὸν μειδίαμα καὶ ἡ χεὶρ του τείνεται αὐτομάτως πρὸς τὴν σύζυγόν του. — Ἡ γραῖα θριαμβευτικῶς καὶ πάλιν τὸν διαβεβαιώνει, ὁλολύζουσα, ὅτι θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ταχέως εἰς τὸν τάφον!

Ἀλλ' ἐκεῖνος ἔχει ἰδικόν του περιβάλλον· ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνθυμῆται ἄλλην παράγραφον τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἁπλοϊκῆς συζύγου του. «Μὴ ταξειδεύσῃς· θὰ εἶσαι ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν ἐξηντλημένος».

Εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς τελευταίας λέξεως καταλαμβάνεται ἀπὸ σπασμὸν γέλωτος καὶ . . . ἐκπνέει.

Ἡ σύζυγος ἐκλαμβάνουσα ὡς χαρὰν τὸν γέλωτα, ρίπτεται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ τὸν θλίβει εἰς τὴν ἀγκάλην της.

Οἱ οἰκεῖοι προσπαθοῦν νὰ τὴν ἀποσύρωσι.

Ἡ χήρα διακεκομμένως φωνάζει.

— « Ἀφῆτε με, δὲν ἴδατε τὴν χαράν του; μὲ θέλει μαζύ του».

Ἡ δυστυχὴς εἶχεν καὶ πάλιν ἀπατηθῆ ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ δία . . . τελευταίαν φοράν.

ΑΔΗΣ

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΟΣ

Πρόσωπα

Ἕνας χονδρὸς *σὰν μπάλλα.*
Ἕνας λιγνὸς *σὰν στέκα.*

Ὁ λιγνός. — Αὐτὴ τὴ καραμπόλα δὲν θὰ τὴν καταφέρῃς ἀπὸ κάτω. Εἶναι μακρυὰ ἡ μπίλλιες. Ἂν στηριχθῆς ἐπάνω, θὰ πάρῃς σβάρνα τὸ μπιλλιάρδο ... Τί νὰ σοῦ κάνω σὰν πῆγες καὶ ἔγινες βατσέλο ὁλόκληρο!

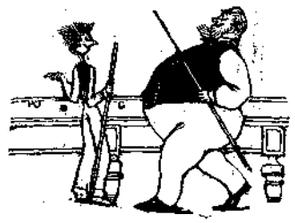

Ὁ χονδρός — Ἀμ' τί ἤθελες νὰ εἶμαι φουρνοξυλο σὰν καὶ σένα, — ποῦ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεχωρίσῃ ποιὸς εἶσαι σὺ καὶ ποιὰ εἶναι ἡ στέκα;

Ὁ λιγνός. — Γιὰ κάθε ἐνδεχόμενον στηρίξου καλά..

Ὁ χονδρὸς. — Κάνε τὴν δουλειά σου. Τὸ σῶμα τὸ δικό μου 'μπορεῖ νὰ εὕρῃ τὸ κέντρο τῆς βαρύτητος ... Κύτταξε μιὰ καραμπόλα τώρα πρώτης τάξεως ...

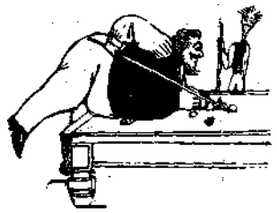

Ὁ λιγνὸς. — Κύτταξε μὴ εἶναι καραμπόλα πρώτης ἀταξίας ...

Ὁ χονδρός. — Κύτταξε μὴ φυσήξῃ κανένα ἀεράκι καὶ σὲ πάῃ στὰ σύννεφα ...

Ὁ λιγνός. — Κύτταξε μὴ πᾶς στὸν φοῦντο ...

Ἔξαφνα οἱ φυσικοὶ νόμοι περὶ ἀντοχῆς καὶ βάρους ἐξανίστανται μετὰ πατάγου τὸ μπιλλιάρδο βρυχᾶται καὶ πίπτει ἠρωϊκώτατα καὶ ὁ τολμηρὸς ἐπιβάτης ἀναποδογυρίζει τὰς περὶ βαρύτητος θεωρίας.

Ὁ λιγνός. — Χᾶ,! χᾶ,! χᾶ,! Καλὰ τὸ εἶπες· ἔπεσες ἴσα - ἴσα μέσα ἀκριβῶς στὸ . . . κέντρον τῆς βαρύτητος.

ΣΑΤΑΝΑΣ

★ ΖΑΚΥΝΘΟΣ

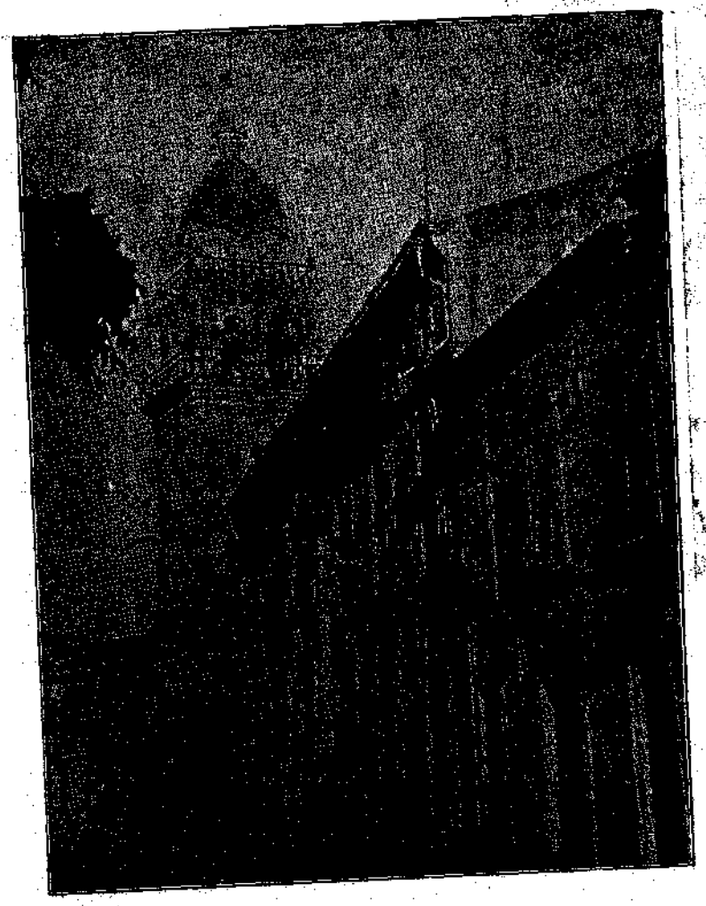

ΝΑΟΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ★

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Ζωή. Γελοιογραφία τοῦ Παραδείσου

⚘

Ἡ ἀγάπη ζωογονεῖ· ὁ ἔρως φονεύει.

⚘

Πρόοδος δὲν θὰ εἴπῃ νὰ φροντίζῃς νὰ εἶσαι ἀνώτερος τῶν ἄλλων. Πολὺ σπουδαιότερον εἶνε πῶς νὰ εἶσαι ἀνώτερος . . . ἐαυτοῦ.

⚘

Νομικὸς ὁρισμός:

Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς εἶνε κινητόν, τὸ ὁποῖον ἔχει περισσοτέραν ἀξίαν ὅταν εἶναι . . . ἐνέχηρον.

⚘

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις ἐξέδωκε ποιητικὴν συλλογήν. Ὁ τίτλος: « Εὔα ».

⚘

Πολλὰ βιβλία ὁμοιάζουν μὲ τάφους. Ὅπως οἱ τάφοι, καὶ τὰ βιβλία αὐτὰ δὲν ἀνοίγονται.

ΔΙΚ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ Ραφαὴλ ἠγάπησε τὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀπολαυστικὸν βίον καὶ συνήθως ἐξήρχετο περιστοιχούμενος ὑπὸ θαυμαστῶν. Κάποτε συναντήσας αὐτὸν καθ' ὁδὸν, ἐν μέσῳ τοιαύτης συνοδείας, ὁ μισάνθρωπος Μιχαὴλ Ἄγγελος εἶπεν εἰρωνικῶς:

— Ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ περπατεῖ μ' ἐπιτελεῖον, σὰν στρατάρχης;

Καὶ ὁ Ραφαὴλ ἀκούσας, ἀντεῖπε:

— Ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ περπατεῖ πάντα μόνος, σὰν δήμιος;

Ὁ χαρακτηρισμὸς δὲν ἦτο ἀδικαιολόγητος. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κάποτε ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἔζησε βίον μαχαιροβγάλτου.

★

Ἐρωτᾶται ἀφῃρημένος ἐρασιτέχνης.

— Ἐζωγράφισες ποτὲ ζῷα;

— Ὄχι ... τώρα ζωγραφίζω ἕνα φίλο μου.

★

Ὁ πολυγράφος ποιητὴς Σ. ἐξέδωκεν ἐσχάτως νέαν συλλογὴν ποιημάτων καὶ τὰ προσφέρει εἰς μίαν δεσποινίδα.

— Εἶναι τὰ τελευταῖα μου ποιήματα ...

— Τὰ τελευταῖα; Ἄ, εὐχαριστῶ πολύ ...

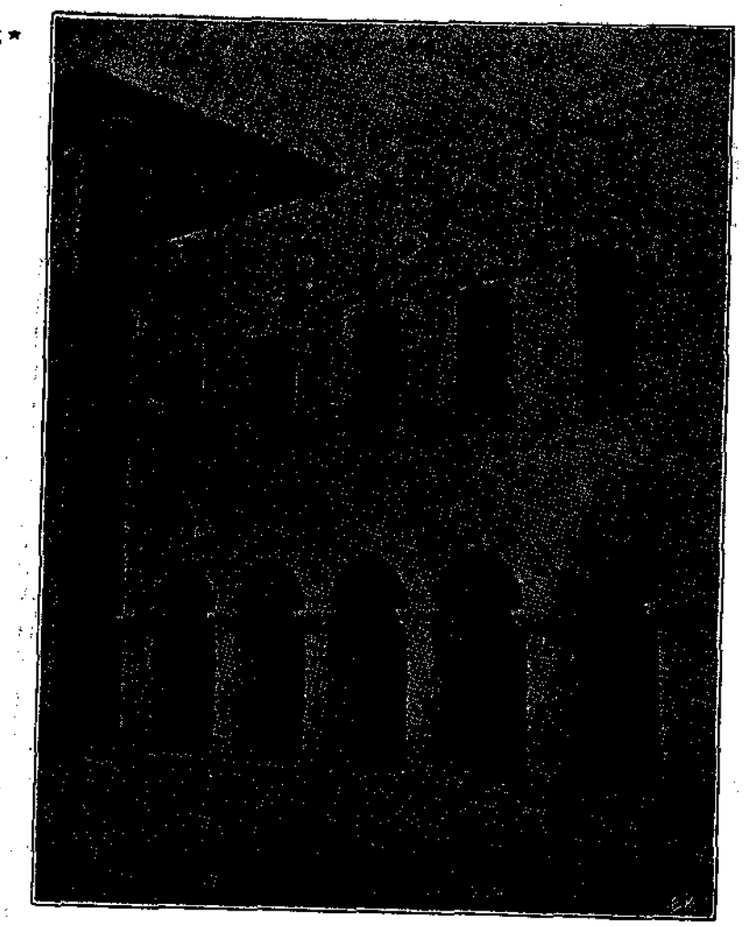

Ἡ οἰκία ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Σολωμός.

★ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ★

Η "ΠΑΝΔΩΡΑ"

ΦΟΥ ἐν συναναστροφῇ ἐπλέξαμεν τὸ ἐγκώμιον τοῦ γλύπτου Ἰωάννου Μιρόλ :

— Ναί, μᾶς εἶπεν ὁ φίλος αὐτοῦ Σατρύ, ὁ Μιρὸλ ἔχει πράγματι καλὴν καὶ εὐγενῆ τὴν καρδίαν. Ὅλα αὐτὰ ἐποῦ μοῦ διηγήθητε διὰ τὴν νεότητά του καὶ τοὺς ἡρωϊκούς του χρόνους, ὅπως ἐξέλθῃ τῆς δυστυχίας καὶ ἀποκτήσῃ ἓν ὄνομα, ἀποδεικνύουν τὸν ἀξιοθαύμαστον χαρακτῆρά του. Ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζω ἓν ἐπεισόδιον τῆς νεανικῆς του ἡλικίας, ἁπλοῦν καὶ ἀφελές, ποῦ καταδεικνύει καλλίτερον ὅλην τὴν ψυχικὴν ἀγαθότητα, τὴν ὁποίαν ὁ καλλιτέχνης διετήρησε καὶ ἀκολούθως κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ τῆς δόξης του. Ἀκούσατε :

Ἐγνωρίσθημεν καὶ συνεδέθημεν ἀπὸ ἄρθρα τινὰ κριτικά, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξέθετον γνώμας συμφωνούσας πρὸς τὰς ἰδικάς του.

Ἐκατοικούσαμεν εἰς τὴν αὐτὴν συνοικίαν, πολλάκις δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ συνομιλήσῃ μετ' ἐμοῦ, κατόπιν δὲ τὸν συνώδευον εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ πολὺ συχνὰ ἀνέβαινον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὅπου ἐξηκολουθοῦμεν νὰ συνδιαλεγώμεθα καὶ νὰ συζητοῦμεν περὶ καλλιτεχνίας μέχρι βαθείας νυκτός.

Τὸ ἐργαστήριόν του, εὑρισκόμενον ἐπὶ τοῦ πέμπτου πατώματος, συνεκοινώνει μὲ τὸ διαμέρισμα, ὅπου κατῴκει μετὰ τῆς μητρός του.

Ἡ μήτηρ του ἦτο τυφλή, προχωρημένης ἡλικίας, ἀλλὰ παράξενος καὶ μικρολόγος, τόσον δὲ εὐχαριστεῖτο νὰ μένῃ κατ' οἶκον, ὥστε μόλις ἐξήρχετο, ἐστενοχωρεῖτο, ἔστω καὶ ἂν ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τοῦ υἱοῦ της. Ἡ μόνη της εὐχαρίστησις ἦτο νὰ ἀναστρέφεται εἰς διαμέρισμα, τοῦ ὁποίου ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐγνώριζεν ὅλας τὰς διαιρέσεις καὶ τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους γωνίας μέχρι τῆς θέσεως τῶν ἐλαχίστων ἀντικειμένων.

Ὡς πολλοὶ τῶν τυφλῶν, ἠγάπα νὰ ψηλαφῇ ἐκ περιεργείας καὶ νὰ συστρέφῃ μεταξὺ τῶν δακτύλων της τὰ ἀντικείμενα ὅπως διὰ τῆς ἁφῆς καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης, μορφώσῃ τὴν ἀντίληψίν της καὶ τὴν ἰδέαν της περὶ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔβλεπε.

Ὁ Μιρόλ, καθ' ἑκάστην σχεδόν, εἴτε ἐκ φιλοτεχνικῆς ἰδιοτροπίας εἴτε καὶ ἐξ ἀνάγκης χάριν τῆς ἐργασίας του προσεκόμιζε μυρία περίεργα ἀντικείμενα,

τὰ ὁποῖα προσέδιδον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὄψιν παντοπωλείου ἐν διαρκεῖ μεταχομίσει.

Γνωρίζων τὴν νοσηματικὴν σχεδὸν ἕξιν τῆς μητρός του καὶ φοβούμενος μήπως ποτέ, προσκρούουσα ἐπί τινος τῶν ἐν ἀταξίᾳ εὑρισκομένων πραγμάτων ἐκείνων, καταπέσῃ, τὴν παρεκάλεσε νὰ μὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὅταν ἐκεῖνος ἀποισιάζεν. Ἦτο προφύλαξις ἀπαλλάττουσα αὐτὸν πάσης ἄλλης λεπτοτέρας προβλεπτικότητος.

Ἡ σύστασις αὕτη τῷ ἤρκει· διότι συνέβαινεν, ἐπὶ παραδείγματι, ὁσάκις ἐγένετο λόγος εἰς τὸν κ. Μιρὸλ περὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰωάννου νὰ μελαγχολῇ αὐτή, ν' ἀπελπίζεται καὶ ν' ἀναφωνῇ μετὰ θλίψεως :

— Ἀλλὰ τί λοιπὸν ἔπραξα διὰ νὰ τιμωροῦμαι τοιουτοτρόπως ; Τί δυστυχὴς ποῦ εἶμαι νὰ μὴ βλέπω τὰ ἀγάλματα τοῦ υἱοῦ μου, καὶ μόνη ἐγὼ νὰ μὴ δύναμαι νὰ θαυμάσω ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος θαυμάζει !

Καὶ τότε τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐσκυθρώπαζεν καὶ ἡ δυστυχὴς γραῖα ἐβυθίζετο ἐν βαθείᾳ ὀδυνηρᾷ σιωπῇ.

— Οὕτω ὁ Μιρὸλ ἀπέφευγε νὰ τῇ ὁμιλῇ περὶ τῶν ἐργασιῶν του ὡς καὶ περὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν σχεδίων του. Ὅλοι δὲ οἱ οἰκεῖοι του, γνωρίζοντες τοῦτο, ἦσαν πολὺ ἐπιφυλακτικοί, ἀλλ' ὁ καλλιτέχνης ὑπέφερεν ἐκ τοῦ φρικώδους τούτου καταναγκασμοῦ, συχνάκις δέ, αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην ἀνέσεως καὶ ἀνακουφίσεως, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν μου.

Ἀπό τινων μηνῶν, σιωπηλός, σύννους, ἀπερροφημένος ὑπὸ τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐμπνεύσεως, συγκεχυμένος, μοὶ ἀνέφερε περὶ μιᾶς «Πανδώρας» τῆς ὁποίας, ὡς μοὶ ἔλεγεν, εἶχεν εὕρει τὴν στάσιν, ἀλλ' ἀνεζήτει ἀκόμη τὴν ἔκφρασιν. Εἶχεν ἀλλάξει ἀρκετὰ πρότυπα καὶ ἀρκετὰ ἐπίσης προπλάσματα εἶχεν ἀρχίσει καὶ τὰ κατέστρεψεν, ἔπειτα δὲ εἰργάσθη διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ ν' ἀποδώσῃ τὴν περίπλοκον ταύτην φυσιογνωμίαν.

Ἑσπέραν τινὰ μοῦ ἦλθε φαιδρός, εὔθυμος, εὐτυχὴς ἐν χαροποιᾷ δὲ ἐκφράσει ἤρξατο ἀναφωνῶν ἀπὸ αὐτῆς ἔτι τῆς κλίμακος.

— Εὕρηκα ! Εὕρηκα ! τέλος πάντων μοῦ ἦλθεν ὁ οἶστρος τῆς φαντασίας. Ὅ,τι ἐζήτουν ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη μηνῶν τὸ εὗρον ἀμέσως καὶ αἰφνηδίως. Δὲν ἠξεύρω πῶς . . . Ἀλλ' εἶναι ὅ,τι ἤθελα καὶ τὸ ἐτελείωσα . . . Δὲν τὸ ἐγγίζω πλέον . . . Ὦ τώρα εἶμαι εὐχαριστημένος, τόσον εὐχαριστημένος ὥστε δὲν ἠμπόρεσα νὰ μὴ ἀναφέρω περὶ τῆς «Πανδώρας» καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μητέρα μου ! . . Πνίγομαι ἀπὸ τὴν χαράν μου, ἔλα νὰ ὑπάγωμεν ν' ἀναπνεύσωμεν ὀλίγον.

Τὸν ἔβλεπον πράγματι τεταραγμένον, ὡς εὐτυχῆ ἐραστήν, ὅστις ἔλαβεν ἀπροόπτως συνέντευξιν, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην ἕως τότε ἀνέμενεν.

Ἔλαβον τὸν πῖλόν μου καὶ τὸν ἠκολούθησα διασκελίζοντα τὴν κλίμακα.

Ἐπὶ τῆς λεωφόρου, λαβών με ἀπὸ τοῦ βραχίονος μὲ παρέσυρεν ὡς παράφρων, μὴ παύων νὰ μοὶ περιγράφῃ τὰς προσδοκίας του, τὰς ἀπογοητεύσεις του, τὰς βασάνους του καὶ τὰς ἐλπίδας του μὲ τὰς σκληρὰς διαψεύσεις των μέχρι τῆς ὡς ἐκ θαύματος ἐπελθούσης ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ ἰδέα ἀπεσπάσθη τοῦ σκότους καὶ ὑπὸ τὴν λάμψιν ἀκτῖνος ἀπροόπτου ἡλίου εἶδεν ὅ,τι ὤφειλε ν' ἀποδώσῃ : τὸ βλέμμα, τὸ μειδίαμα ὅλην τῆς φυσιογνωμίας τὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν πράγματι ἀπέδωκεν ἐν τῇ μέθῃ τῆς συλλήψεώς του μὲ ὀλίγα πλήγματα τοῦ ἀντίχειρος ἐπὶ τοῦ πηλοῦ. . .

— Εἶναι τὸ ἀριστούργημά μου, ἐφώναζε. Ναί, τὸ αἰσθάνομαι. Τὴν φορὰν αὐτὴν ἔχω τὸ ἀριστούργημά μου.

Καὶ ὡμίλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὡς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἀληθοῦς μέθης, ἀπορρίπτων αὐτοστιγμεὶ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου του, ὅ,τι ἐπὶ ὀκτὼ ὅλους μῆνας ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἀφορμὴ σιωπῆς καὶ μελέτης. Καὶ ὅλα ταῦτα ἐξέθετε μετ' εὐφραδείας ἀνεξαντλήτου καὶ χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀνακόψῃ τὸ βῆμα, ἐνῷ ἐγὼ μόλις κατώρθουν νὰ τὸν ἀκούω, διότι ἠναγκαζόμην νὰ παρακολουθῶ πνευστιῶν τοὺς γιγαντιαίους βηματισμούς του.

Αἴφνης, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παραφόρου ἐκείνου βηματισμοῦ του, ἔστη ἀποτόμως φωνῶν :

— Μὰ τί τὰ θέλεις. . . μὲ ὅσα καὶ ἂν σοῦ εἰπῶ, δὲν

Ἡ οἰκία ἐν ᾗ ἔγραψεν ὁ Σολωμὸς τὸν Ὕμνον τῆς ἐλευθερίας

ἠμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς, δὲν ἠμπορεῖς νὰ σχηματίσῃς μήτε τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν περὶ τῆς «Πανδώρας» μου. Πρέπει νὰ τὴν ἰδῇς.. Ἔλα, ἔλα, νὰ τὴν ἰδῇς.

Καὶ μετὰ βίας ἰλιγγιώδους μὲ παρέσυρεν εἰς τὸν οἰκόν του.

Ἀσθμαίνων καὶ βήχων κατώρθωσα ἐπὶ τέλους ν' ἀνορθωθῶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἀλλ' αἴφνης τὸν εἶδον ἱστάμενον ἐπὶ τοῦ μεσοθύρου καὶ τείνοντα τὸ οὖς πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του.

—Μοῦ φαίνεται ὅτι ἀκούω τὴν μητέρα μου, εἶπε συνοφρυούμενος ἐκ δυσαρεσκείας καὶ ἀνησυχίας ἐν ταυτῷ. Τί νὰ ζητῇ πάλιν ἄραγε ἐδῶ; Ἐγὼ τόσαις φοραῖς τῆς εἶπα νὰ μὴν ἐμβαίνῃ εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου ὅταν λείπω... Ἐὰν τοὐλάχιστον...

Δὲν συνεπλήρωσε τὴν φράσιν.

Ἐξαγαγὼν ἐν βίᾳ τὴν κλεῖδα ἀπὸ τοῦ θυλακίου του ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου καὶ εἰσῆλθε.

Πάραυτα ἠκούσθη ἰσχυρὸς κρότος πράγματος ἀνατραπέντος βιαίως, ἀκολούθως δὲ μία ἀγωνιώδης σπαρακτικὴ κραυγὴ καὶ ἔπειτα οὐδὲν πλέον.

Δι' ἑνὸς ἅλματος ἀνῆλθον τὰς τελευταίας βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ εἰσέδυσα ἐν τῷ ἐργοστασίῳ μετ' ἐντρόμου περιεργείας.

Ὁ Μιρὸλ, φρικωδῶς ὠχρός, καταβεβλημένος, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ τοίχου, οὐδὲ λέξιν εὑρίσκων ἵνα προφέρῃ ἐν τῇ θλιβερᾷ ἐκείνῃ συνοχῇ τῆς καρδίας του.

Τί συνέβαινεν;

Ἡ μήτηρ του, ὠχρὰ ὡς καὶ αὐτός, ἵστατο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ διωματίου τρέμουσα σύσσωμος καὶ συνενοῦσα τὰς χεῖρας ἐν στάσει εἰς ἄκρον ἱκετευτικῇ.

Μεταξὺ αὐτῶν πρὸ τοῦ ἀνατραπέντος ξυλίνου ὑποβάθρου ἔκειτο ὀγκώδης καὶ ἄμορφος μάζα πηλοῦ ἡμιτετυλιγμένη ἐντὸς πανίων ὑγρῶν.

Αὐτοστιγμεὶ ἀντελήφθην τῆς σιωπηρᾶς ἐκείνης σκηνῆς, ἀσημάντου ἴσως διὰ πάντα ἄλλον αὐτόπτην, ἀλλὰ τραγικῆς δι' ἐμέ, ὅστις ἐγνώριζον τὰ ἀπόκρυφα ἐλατήρια.

Ἡ δυστυχὴς τυφλή, ἀκούσασα τὸν υἱόν της ἐπιστρέφοντα ἀνελπίστως συναισθανομένη δὲ ὅτι εἶχε παραβῇ τὴν ἀπαγόρευσίν του καὶ καταληφθεῖσα ἐπ' αὐτοφώρῳ εἶχε χάσει τὴν ἰδίαν συναίσθησιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμίαν ἐπρόφθασε νὰ λάβῃ προφύλαξιν

Καὶ ἐν τῇ βιαίᾳ αὐτῆς ὁρμῇ ὅπως φύγῃ, ὅπως ἐξέλθῃ τοῦ ἐργαστηρίου, πρὶν καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσερχομένου υἱοῦ της προσέκρουσεν ἐπί τινος ὑποβάθρου. ὅπερ καὶ ἀνετράπη.

Ἡ σιωπὴ ἐκείνη ἦτο σπαρακτική.

Ἡ ταλαίπωρος γραῖα, τρέμουσα ἐκ τῆς ἀγωνίας, μὲ τὰς χεῖρας συνδεδεμένας, μὲ ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον, ὅπερ καθίστατο πελιδνότερον ἐν τῷ σκόφωτι τοῦ ἐργαστηρίου ἐκίνει τὸν ἔλεον τοῦ θεωμένου.

Ἦτον ἀξιολύπητος.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, διὰ φωνῆς τεθραυσμένης ὑπὸ τοῦ τρόμου, πνιγηρᾶς φωνῆς, ἡ ὁποία εἰσέδυεν εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας.

—Παιδί μου,... ἀνέκραξεν.. Ἰωάννη μου... δυστυχῆ μου Ἰωάννη... εἰπέ μου γρήγορα... εἰπέ μου τουλάχιστον ὅτι δὲν σοῦ κατέστρεψα τὴν Πανδώραν σου...

Καὶ ὁ Ἰωάννης πρὸ τῆς ἀγωνιώδους ἀμηχανίας καὶ ἀνεκφράστου ἐκείνης ἀπελπισίας, ἥτις ἀπετυποῦτο ἐπὶ τοῦ τεθλιμμένου προσώπου του συνεκρατήθη, ἀπεσπάσθη ὅπως δήποτε τοῦ καταλαβόντος αὐτὸν ἐφ' ἅλτου καὶ μετ' ἐκτάκτου προσπαθείας ἐπιβληθεὶς εἰς ἑαυτὸν ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς ἠρέμου καὶ τρυφερᾶς, ἥτις καὶ ἐμὲ αὐτὸν ἀπείρως ἀνεκούφισε καὶ ηὐχαρίστησεν:

—Ὄχι.... μητέρα μου... ὄχι.. Δόξα σοι ὁ Θεός. Δὲν εἶναι ἡ «Πανδώρα». Εἶναι ἕνα σχέδιο προτομῆς. Ἠμπορεῖς μητέρα, νὰ κουχηθῇς ὅτι μὲ ἔκαμες νὰ αἰσθανθῶ ἕνα ὡραῖον φόβον.

Αἱ παρειαὶ τῆς γραίας ἐπορφυρώθησαν ἐκ χαρᾶς, οἱ βραχίονές της κατέπεσαν ἐν ἀφάτῳ καταπραύνσει καὶ πλήρης χαρᾶς εἶπε:

—Ὦ πόσον εἶμαι εὐτυχής, Ἰωάννη μου, πόσον εἶμαι εὐτυχής, ἀφοῦ ἡ ζημία δὲν εἶναι ἀνεπανόρθωτος. Σοῦ ὑπόσχομαι, παιδί μου, ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ εἰσέλθω μόνη εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου. Ἠξεύρω ὅτι δὲν τὸ κάμω παρὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη ὅπου σοῦ ἔχω. Ἔλα τώρα... Ἐναγκαλίσου με διὰ νὰ μοῦ ἀποδείξῃς πραγματικῶς ὅτι μὲ συγχωρεῖς.

Καὶ ὁ λαμπρὸς νέος, ὁ εὐγενὴς καλλιτέχνης, προχωρήσας ἐνηγκαλίσθη καὶ κατησπάσθη τὴν γραῖαν μητέρα του, ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς ὁποίας διεφαίνετο ὅλη ἡ ἐκ τῆς συγγνώμης τοῦ φιλοστόργου υἱοῦ της χαρά.

Ἀλλ' ἔπειτα πλησιάσας με ὁ Ἰωάννης μαὶ ἐψιθύρισε δεικνύων τὰ ἐν τῇ ὀθόνῃ κατακείμενα θρύμματα.

—Πάρε τα σὲ παρακαλῶ καὶ ρίξε τα σὲ κομμὶ γωνιά. Ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ θάρρος. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ καρδιά μου θὰ διαρραγῇ... Ἀλλὰ πρόσεξε. Μὴν εἰπῇς τίποτε εἰς τὴν δυστυχῆ μου μητέρα. Θὰ λυπηθῇ πολύ... πάρα πολὺ καὶ δὲν θέλω.

Λέγων δὲ ταῦτα ὁ καλλιτέχνης ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα ἀπομάξῃ τὰ δάκρυα, ἅτινα ἀνήρχοντο ἀπὸ τὰ βάθη τῆς συντριβείσης καρδίας του.

Τότε ἠνόησα καλῶς, τὰ πάντα ἠνόησα.

Ὁ καλλιτέχνης δὲν εἶχεν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν,

Τὸ καταστραφὲν ἐκεῖνο ἄγαλμα ἐξ ἀπροσεξίας τῆς τυφλῆς μητρός, του ἦτο... ἡ «Πανδώρα» του.

Charles Foley

Μετέφρασε **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΗΣ**

* ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ *

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΣΠΙΝΕΛΗΣ

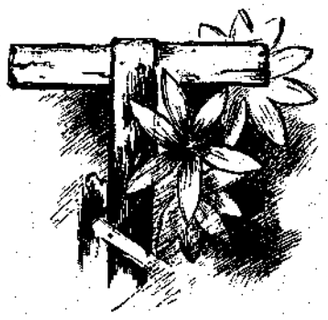

ΗΝ τελευταίαν ἑβδομάδα τοῦ Ἀπριλίου ἀπέθανε μετὰ μακροχρόνιον νόσον ὁ Λουδοβίκος Σπινέλης.

Ὁ Σπινέλης ἦτο ὁ ἰσχυρότερος, ὁ μᾶλλον ἐμπνευσμένος, ὁ θαρραλεώτερος πρόμαχος καὶ προπομπὸς τῆς μουσικῆς ἐν Ἑλλάδι. Χωρὶς νὰ θέλω νὰ μειώσω τὴν ἀξίαν οὐδενὸς τῶν ὡς ἐκτάκτων μουσουργῶν φημιζομένων μουσικῶν μας—ὡς καὶ ὁ ἴδιος πολλάκις μοὶ ἐπανέλαβε, «δός τους τὰ μέσα, ὑποστήριξέ τους καὶ ὕστερα κρῖνέ τους»,—μετὰ τὸν Μάντζαρον, ὁ Σπινέλης εἶναι ὁ εἰλικρινέστερος καὶ πλειότερον μοχθήσας, ὁ σαφεστέραν ἐν συνειδήσει ἰδέαν σχὼν περὶ μουσικῆς ἐν γένει καὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἰδίᾳ ἀναπτύξεώς της.

Ἦτο φύσις γνησίως μουσικὴ ὁ Σπινέλλης.

Δι' ὃ καὶ ἡ εὐγενεστάτη ἐκείνη καλλιτεχνικὴ ψυχή, ὁ Ἰταλὸς τὴν καταγωγὴν πατήρ του (ὅστις ἐπὶ τριακονταετίαν ὅλην ἐδίδαξε τόσον ἐπιτυχῶς τὴν μουσικὴν εἰς Σύρον, ἔνθα ἐγκατεστάθη φεύγων τὴν καταδίωξιν διὰ νεανικὴν τρέλλαν ἰσχυροῦ τινος ἐν Πετρουπόλει, ὅπου ἐφημίζετο καὶ ἐχειροκροτεῖτο ὡς πρώτης δυνάμεως πλαγιαυλιστής), λίαν ἐνωρὶς τὸν ἀπέσυρε τοῦ σχολείου καὶ δι' ἀτρύτων μόχθων τοῦ προσεπόρισεν ἄφθονα τὰ μέσα τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς καὶ μουσικῆς μορφώσεως.

Ὁ στενὸς ὁρίζων τῆς γενετείρας Σύρου τὸν ἐπίεζε καὶ ἔφυγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τὸν εἵλκυεν ἐκεῖ ὁ πόθος ὅτι θὰ εὕρῃ ἑλληνικὸν μουσικὸν θησαυρόν, τὸν ἐκάλει ἐκεῖ ἡ προστασία πολλῶν συγγενῶν καὶ ἡ φημιζομένη μεγάλη ἀνάπτυξις. Ταχύτατα ὅμως εἶδε διαψευδόμενα πάντα!

Ἐπέστρεψαν εἰς Σύρον, ἣν εὗρε μᾶλλον στενόχωρον ἀπ' ὅ,τι τὴν ἀφῆκεν.

Ἔφυγε καὶ πάλιν ἐκεῖθεν καὶ ἐνεκατεστάθη εἰς τὴν πόλιν, ἣν ἀπὸ παιδίον ἠγάπησε καὶ ὠνειροπόλησε μὲ τὸν μᾶλλον διακαῆ ἔρωτα παντὸς καλλιτέχνου...

«Δὲν γνωρίζω ποῦ μοῦ μέλλεται νὰ πλανηθῶ ἀκόμη καὶ τί ἔχω νὰ τραβήξω, ἀλλὰ καὶ ἂν ὅλα μοῦ ἔλθουν ἀνάποδα, εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐκεῖ τὸν βίον, ὦ! ἐκεῖ ποθῶ νὰ τερματίσω! »μοὶ ἔλεγε πάντοτε.

Καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐτελεύτησε πραγματικῶς...

Πόσον προώρως ὅμως, πόσον ἀνελπίστως!

Φύσις καλλιτεχνική, ἤλγει καὶ κατηναλίσκετο ψυχικῶς, ὄχι διότι ὑπεχρεοῦτο νὰ μοχθῇ, ἀλλὰ διότι ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐργάζηται ξηρῶς, τυπικῶς καὶ ἀγόνως καθ' ὃν χρόνον αἱ ἀληθῶς ἄξιαι δι' ἕνα καλλιτέχνην θέσεις παρείχοντο μὲ ἄφθονα τὰ μέσα εἰς τὸν τελευταῖον ξένον μουσικόν.

«Ὦ! ἐὰν ἔβλεπα ὅτι αὐτοὶ ποῦ φέρουν εἶναι καλλίτεροί μου, ἢ τοὐλάχιστον αὐτοὶ ποῦ τοὺς ὑποστηρίζουν τὸ ἔβλεπαν ἐκ τῶν ἔργων των, δὲν θὰ μ'ἔμελλε διόλου καὶ πρῶτος θὰ τοὺς ἔσφιγγα τὸ χέρι, ἀλλὰ πνίγομαι διότι κλείονται αἱ θύραι τῆς ἀληθινῆς μουσικῆς δράσεως καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τόσους καὶ τόσους ἐπίσης ἱκανούς, ἀπὸ τοὺς τελευταίους τυχοδιώκτας ξένους, μόνον καὶ μόνον διότι θέλουν καὶ καλὰ ξένους... Μ' ἔβλαψε, ἰσχυρίσθησαν μεγαλόσχημοί τινες εἰς κάποιον φίλον μου, ὅστις τοὺς ὡμίλησε δι' ἐμέ, μ' ἔβλαψε τὸ ὅτι ἀνεμίχθην εἰς τὸ ἑλληνικὸν κωμειδύλλιον καὶ διηύθυνα μουσικὰς ὑπαιθρίων ἑλληνικῶν θιάσων. Ἀλλά, τί ἠθέλατε νὰ κάμω; Μ' ἐπήρατε, μ' ἐδοκιμάσατε, ὅταν ταπεινῶς σᾶς παρεκάλεσα καὶ εἴδατε ὅτι δὲν ἀξίζω; διότι καὶ οἱ μουσικοί, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, δὲν ζοῦν μόνον μὲ τὴς νότες...; Ἄλλως τε τὸ κωμειδύλλιον, κατ' ἐμὲ ἦτο ἡ ἡώς μιᾶς λαμπρᾶς ἡμέρας διὰ τὴν μουσικὴν πρόοδον τοῦ Ἔθνους μας καὶ ἀπόδειξις ὅτι κατώρθωσε μὲ τόσον γλίσχρα μέσα, ὅ,τι οὔτε φαντάζεται κἂν ὅλος αὐτὸς ὁ σωρὸς τῶν τόσον ἀδρῶς ἀμοιβομένων παρ' ἀξίαν φράγκων σας!... νὰ μεταβάλλῃ ἐπὶ τῷ μελωδικώτερον καὶ ἁρμονικώτερον τὸ μουσικὸν αἴσθημα ἐν Ἑλλάδι, νὰ ἐπιβάλῃ σιγὴν εἰς τὰ ἀπαίσια ἐκεῖνα ξεφωνητὰ ἅτινα ἐτάρασσον τὴν ὡραιότητα τῆς νυκτὸς καὶ νὰ ὑποθάλψῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀληθῆ μουσικήν. Καὶ εἰς τὸ τελευταῖον καπηλεῖον σήμερον τῆς μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένης συνοικίας τραγῳδοῦν ἀνθρωπινὰ πλέον τὰ ὡραιότατα τραγουδάκια ποῦ ἐρρίξαμε ὅλοι μας εἰς τὰ κωμειδύλλια!»

Καὶ τὸ παράπονον τῆς εὐγενοῦς ψυχῆς του ἐξηκολούθει ἐπὶ ὥρας γοητευτικῶς νὰ μὲ φωτίζῃ...

Τὰ πρῶτα ἔργα του, ἦσαν τὰ δημοτικώτατα ἄσματα, «Ἡ πικρογελασμένη», τὸ ἆσμα τῆς «Λίμνης» τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ τὸ «Στὸ χορὸ προχθὲς τὴν εἶδα..» —τὰ διεδέχθη δὲ μία Ραψῳδία μὲ θέμα τὰ δημώδη ἄσματα: «Ἀΐντε νὰ πᾶμε, Βλάχα!» καὶ «Κάτω στὸ γιαλό!» Εἶχε περατώσει τότε τὰς μελέτας καὶ ἐρεύνας του εἰς τὴν δημώδη ἑλληνικὴν μουσικήν, ἣν εἶχε γνωρίσει καλῶς καὶ ἧς τὴν ἀξίαν καὶ θέσιν ἐν τῇ μουσικῇ ἐξελίξει τῆς πατρίδος εἶχε διαγνώσει καλῶς.

Τὴν Ραψῳδίαν του ἐκείνην εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὴν τελευταίαν Ὀλυμπιακὴν Ἔκθεσιν, ἧς ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέστειλε τότε, ὡς γνωστόν, ὅλα τὰ μουσικὰ ἔργα εἰς Παρισίους ὅπως κριθῶσι παρ' ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν μᾶλλον πεφημισμένων γάλλων μουσικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Σὲν—Σαὶν καὶ ὁ Μασενέ. Καὶ ἡ Ραψῳδία τοῦ Σπινέλη ἐβραβεύθη μόνη, ἐξ ὅλων τῶν ἀποσταλέντων ἔργων, ὁμοφώνως.

Ἔκτοτε δὲν παύει μουσουργῶν ὁ ἐμπνευσμένος καλλιτέχνης, ἢ τῆς ἐκλογῆς του ἔργα, ἢ τῶν ἐπιφανεστέρων ποιητῶν μας εἴς τε τὸ δρᾶμα καὶ τὴν κωμῳδίαν, καὶ δὲν καταπονεῖται λαμβάνων μέρος εἰς ὅλα τὰ σοβαρὰ μουσικὰ ἀγωνίσματα, διαφνοστεφόμενος πάντοτε.

Μεθ' ὁπόσης ὅμως εἰλικρινείας, μεθ' ὁπόσης ψυχικῆς θυσίας εἰργάζετο πρὸς τοῦτο!.. Ἐτόνισε τὰ χορικὰ τῆς «Μηδείας», κατόπιν μελέτης τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν. Ὅταν δὲ ταῦτα, βραβευθέντα, ἐξετελοῦντο ἐν πανηγυρικῇ παραστάσει, ὁ πρύτανις τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτης δὲν ἀπηξίωσε νὰ τὸν προσαγορεύσῃ ἐν καταμέστῳ θεάτρῳ, προσφέρων αὐτῷ ἀνθίνην λύραν, ὡς τὸν ἄριστον καὶ ἔνθουν μελοποιὸν τῆς πατρίδος.

Τοιοῦτον τὸν ἐλάτρευσε καὶ τὸ πολὺ κοινόν, ὅταν, θωρακιζόμενος μὲ τὸ ἀξίωμα: «καὶ ὁ μουσικὸς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ νόνον μὲ νότες», ἐνεφανίζετο εἰς τὸ κωμειδύλλιον. Τὸ βιολὶ τοῦ Μυλωνᾶ, ἡ Νύφη τῆς Κούλουρης, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ τόσα ἄλλα ἀφῆκαν ἐποχήν, ἡ δὲ παράτασις τῆς ζωῆς των, τόσον σπάνιον καλλιτεχνικὸν φαινόμενον ἐν Ἑλλάδι, ὀφείλεται ἐξ ἴσου εἰς τὸ κατάλληλον πρὸς τὴν καλαισθησίαν τοῦ κοινοῦ τῆς ἐξελίξεως τοῦ μύθου καὶ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς μουσουργήσεως τῶν ἀσμάτων...

Ὅλως ὅμως αὐτὸς ὁ ὁπωσδήποτε θρίαμβος, δὲν ἐπλήρου τοὺς πόθους τοῦ Σπινέλη. Ἡ ψυχή του ἐπόθει καὶ ἤξιζεν εὐρύτερον ὁρίζοντα, πρὸς ὃν καὶ ἔστελλε τοὺς στόνους της...

Πανταχοῦ τῆς Ἀγγλίας ἀντηχοῦσι τὰ μουσικὰ ἔργα του, καθ' ὅσον εἰς τῶν μεγίστων ἐκδοτικῶν μουσικῆς οἴκων τοῦ Λονδίνου εἶχεν ἀναλάβει τὴν δημοσίευσιν τῆς μουσικῆς του ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον εἰς οὐδένα ἄλλον νὰ παρέχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ γλυκὺς συνθέτης.

Καὶ ἀπομένει ἡ ὑπερτάτη πάλη τοῦ καλλιτέχνου: Ἡ μετὰ τοῦ συναδέλφου του κ. Λαυράγκα προσπάθειά του διὰ τὴν ἵδρυτιν Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος. Διὰ νὰ ἐπιτύχωσι αἱ παραστάσεις ἐκεῖναι, ὁ Σπινέλης,—ἔφτυσε αἷμα καὶ ἐκέρδησε χολήν... Καὶ ὅμως εἰς οὐδὲν ἐλόγισε τοῦτο, οὐδόλως ἀπεθαρρύνθη. Διότι ἡ σύστασις καὶ παγίωσις Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος ἦτο ὁ τελικὸς σκοπὸς ὅλων τῶν ἀγώνων, ὅλων τῶν πόθων, ὅλων τῶν ὀνείρων, ὅλων τῶν ἐλπίδων τῆς μελῳδικῆς καὶ ἐναρμονίου ἐκείνης ψυχῆς. Καὶ μοὶ ἔγραφεν:

«Ἐκεῖνο ποῦ μὲ κάνει νὰ πονῶ κατάκαρδα, εἶναι ἡ ἀδιαφορία, ἡ ψυχρότης, ἡ ἄστοργος ἐγκατάλειψις τῆς ἐπισήμου Ἑλλάδος, διότι ὀλίγον ἐὰν ἤθελε νὰ κινηθῇ αὐτή, ἀφοῦ μάλιστα τόσον παρεκλήθη, τὸ πρᾶγμα ἐτελείωνε... Τί διάβολο λοιπόν! Τὰ μάρμαρα εἰς ἃ μόνον γλαῦκες ἠχοῦσι, διαιωνίζουσι λαμπροτέραν δόξαν;»

Εἶχεν ὅμως πεποίθησιν ὅτι βραδύτερον θὰ κατόρθου τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἰδέας.

Καὶ πρὸς τοῦτο εἰργάζετο ἀκαταγωνίστως καὶ μὲ πλῆρες σχέδιον, οὗτινος ἡ ἀρχὴ ἦτο ἡ μελοποίησις τριῶν ἢ τεσσάρων καθαρῶς ἑλληνικῶν ἔργων, ὡς πρῶτον δ' εἶχεν ἐκλέξει τὸν «Ἀγαπητικὸν τῆς Βοσκοπούλας» τοῦ Κορομηλᾶ, εἰς ὃν ἀπὸ ἔτους κατεγίνετο, καὶ οὗτινος τὸ παρελθὸν θέρος ἠτύχησα ν' ἀκούσω ἄσματά τινα. Ἤδη τί θὰ γείνωσιν ἄρα αἱ μελίρρυτοι ἐκεῖναι ἐμπνεύσεις;

. . . . . .

Τόση ἐργασία, τοιοῦτος ἀγών, τοσαῦται ἀπαγοητεύσεις δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ καταπονήσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ καλλιτέχνου.

Πλὴν δὲν ἤλγει, δὲν ἐπόνει ὁ καλλιτέχνης μόνον. Ἔπασχεν, ὑπέφερε καὶ ὁ ἄνθρωπος.—«Ἄχ! πότε θὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος ὁ Ἀπρίλης!—μοῦ ἔγραφε τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον. Οἱ ἰατροί μοῦ λέγουν ὅτι τότε μόνον θὰ ἡσυχάσῃ ὅλο αὐτὸ τὸ κακὸ ποῦ τόσον μὲ βασανίζει . . . Τὸ πιστεύω καὶ ἔτσι εἶμαι ἡσυχώτερος, διότι δὲν βλέπω πλέον διαψευδομένας τὰς ἐλπίδας μου καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὰ γελοῖα φάρμακά των. Τί δύναται νὰ φέρῃ τὸν θάνατον μιὰ ὥρα ἀρχήτερα πρὸς χάριν τοὐλάχιστον τῆς τόσον βασανιζομένης προσωποποιήσεως τῆς ἀφοσιώσεως; . . .»—Μέχρις ὅτου μυροβόλον τινὰ ἡμέραν τοῦ Ἀπριλίου ἐξηφανίσθη τελείως, ταφεὶς ὑπὸ τὸ ἡδονικὸν καὶ περιπαθὲς ὡς ἡ μουσική του ἄρωμα τῶν ἐαρινῶν ἀνθέων δι' ὧν τὸν ἔρραναν θερμῶς κλαίοντες οἱ ἀγαπήσαντες αὐτόν.

ΑΛΕΞ. Π. ΔΟΥΖΙΝΑΣ

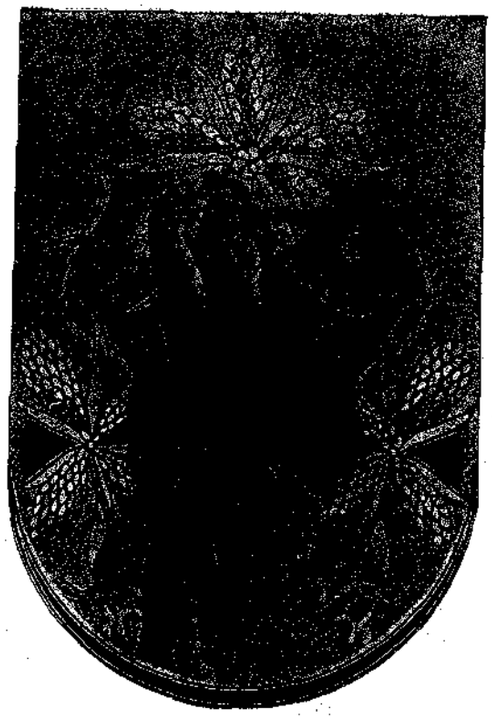

Ἀναπόλησις

★ ΓΝΩΜΑΙ ★

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

ΕΝ θὰ ἠδυνάμην νὰ ὁρίσω ἀκριβῶς τὰ ψυχικὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς ἡμῶν ἐν τῇ παρούσῃ περιόδῳ. Ὑπολαμβάνω ἁπλῶς ἔχων ὑπ' ὄψει τὴν ἀναμφισβήτητον κόπωσιν, ἥτις ἀπό τινος καιροῦ κατέχει τὰ ἄλλοτε σφοδρῶς συγκινηθέντα καὶ συγκινήσαντα Ἔθνη, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ στερούμεθα τοιούτων. Καὶ γιγνώσκω κάλλιστα, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἡμετέρων ἀπὸ τῶν κυριωτέρων προμάχων μέχρι τοῦ τελευταίου δημοσιογραφικοῦ νεοττίου, διστάζει καὶ πολύ, ὅπως ῥίψῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς σήμερον ἕνα βαρύτατον ὄρον: Ἐκφυλισμός. Μετ' ὀλίγους παρατηρῶν τὴν ἀπελπιστικὴν ταύτην πρὸς αὐτοεξουθένωσιν τάσιν, ἠθέλησα ν' ἀποδώσω αὐτὴν εἰς τὴν παράδοξον ἀπληστίαν μεθ' ἧς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἁρπάζονται παρ' ἡμῖν ὡρισμέναι τινὲς καιναὶ καὶ ἐκπληκτικαὶ λέξεις, φράσεις καὶ ἰδέαι καὶ τὴν ἄρρητον ἡδυπάθειαν καὶ τὴν ἄτεγκτον ἐπιμονήν, μεθ' ὧν τελεῖται ἡ χοῆσις καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ. Οὕτω βλέπομεν ἀναπεταννύμενον θριαμβευτικῶς παρ' ἡμῖν ὡς μοναδικὸν λάβαρον προόδου ἐν τῇ ποιήσει τὴν σημαίαν, ἐφ' ἧς Γάλλοι τινὲς ἐκέντησαν διὰ κιτρινομελαίνης μετάξης τὴν ἀκατανόητον λέξιν: Παραχμή, θαυμαζομένην ἀπολύτως ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἰκτίνου, τὴν ἀγωνιώδη ἀπόπειραν εἰσαγωγῆς πρωτοφανῶν καλλιτεχνικῶν γραμμῶν καὶ μορφῶν, αἵτινες μεθ' ὅλον τὸν ἑλκυστικώτατον χαρακτηρισμὸν τῆς Νέας Τέχνης, ὑφ' ὃν ἀνεφάνησαν, προεκάλεσαν βροντώδεις ἰαχὰς σαρκασμοῦ, ἀηδίας καὶ ἀγανακτήσεως παρ' αὐτοῖς τούτοις τοῖς λαοῖς, ἐν οἷς τὸ πρῶτον ἀνέθαλον τὰ τοιαῦτα ἐξανθήματα αἰσθητικῆς καχεξίας καὶ οἵτινες ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξαν οἱ κληρονόμοι τοῦ κλασικισμοῦ, ἀναγορευομένας ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Πλάτωνος εἰς ἀπρόσβλητα δόγματα τὰς τοσοῦτον ἀλλαχοῦ συζητουμένας παραβόλους, ὅσον ἰσχυράς, θεωρίας τοῦ φιλοσοφικοῦ Ἐγκελάδου, οὗτινος τὴν τεράστιον ὕπαρξιν κατεπλάκωσεν αντὶ Αἴτνης ἐν φρενοκομεῖον καὶ ὑπὸ τὸν κατακύανον Ἀττικὸν οὐρανὸν πανηγυριζόμενα ὡς ἀνέσπερον πνευματικὸν φῶς καὶ ὡς ὑπερτάτη ψυχικὴ ἀμβροσία τὰ ὁμιχλώδη καὶ ἐφιαλτικὰ δημιουργήματα διανοιῶν κολοσσιαίων, τραφεισῶν διὰ τῶν σκιῶν τῆς Ἄρκτου καὶ μεθ' ὅλον τὸ μέγεθός των καὶ ἴσως ἕνεκα τοῦ μεγέθους των ἀνεξιχνιάστων ἐν τῇ μυστηριώδει ἐξιχνιαστικότητι αὐτῶν.

Τοιαῦται παράδοξοι λέξεις, τοιαῦται θρασεῖαι αἰσθητικαὶ ἐκφάνσεις, τοιαῦται συνταρακτικαὶ ἰδέαι κυριαρχοῦσιν ἀπό τινος ἀπολύτως ἐν τῷ πνευματικῷ ἡμῶν στερεώματι, καθιστάμεναι ἀποκλειστικὰ σύμβολα καὶ πρότυπα διανοητικῆς καὶ ψυχικῆς παθήσεως καὶ ἐνεργείας. Οὐχὶ ἀνομοίως καὶ τὰ μειράκια ἅμα εὑρίσκουν στιλπνόν τι ἀντικείμενον, ὄγουσιν ἀμέσως εἰς τὸ στόμα των ὅτον δήποτε ῥυπαρὸν καὶ ἂν ᾖ καὶ ὅσον δήποτε ἄγευστον καὶ ἐπικίνδυνον.

Γένοα TIMESON

❖ ΤΙ ΒΛΕΠΩ ΤΙ ΑΚΟΥΩ ❖

ΥΜΕΝΑΙΟΣ

ΕΛΑΣΤΗ, χαριτωμένη.

Ἕνα ἄνθος, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ὠσφράνθη ἀκόμη, κανεὶς ὀφθαλμὸς δὲν τὸ ἐβεβήλωσε, καμμία χεὶρ δὲν τὸ ἐμάρανε. Ἀνάμεσα εἰς φύλλα, μόνους συντρόφους ἔχει τὴν αὔραν καὶ τὰς ἀκτίνας. Καὶ μὲ αὐτὰς ἀνοίγει περισσότερον τὰ πέταλα του νὰ δεχθῇ τὴν ζωήν, μὲ ὅλην της τὴν ἀγνότητα, μὲ ὅλον της τὸ θάλπος. Κάποιος ξανθομάλλης ἔφηβος, ποῦ ἡ ζωή του ὅλη εἶναι ἄρωμα καὶ χρῶμα, περιπατοῦσε στὸν κῆπο. Ἔξαφνα τὸ βλέμμα του, ὅλο γλύκα καὶ περιπάθεια, πίπτει ἐπάνω εἰς τὸ τριανταφυλλένιο ἄνθος.

Ἀλλοίμονον! Τρισαλοίμονον!

Πόσον σύντομη εἶναι ἡ χορά . . .

Τὸ ἄνθος, τὸ ἁβρότατον καὶ αἰθέριον, ἐμαράνθη.

Τὸ ἄνθος, ἦτο ἡ Παρθενία. Ὁ ἔφηβος, ὁ Μάϊος.

Γελαστή, χαριτωμένη, ἐμαράνθη. Δηλαδὴ ἐστεφανώθη. Μὲ ἄλλους λόγους, ἐχόρευσε τὸν χορόν, τὸν ὁποῖον χορεύει τις, δίχως νὰ χορεύῃ καὶ τὸν ὁποῖον ἐφεῦρεν ὁ ἀείμνηστος Ἡσαΐας. . .

Καὶ ὅμως — τί εἰρωνεία! — πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν ὁ Ἡσαΐας ἦτο ὑπανδρευμένος . . .

ΤΟΝ ἤκουσα. *Μὲ τὰ ἴδια μου αὐτιά. Μὰ τὰ κάρδαμα, τὸν ἤκουσα τὸν διάλογον, ὅπως θὰ τὸν γράψω.*

Τὰ πρόσωπα δύο. Καὶ φυσικὰ ἦσαν δύο ἀφοῦ εἶναι . . . διάλογος.

Ἐκεῖνος.

Καὶ ἡ αἰωνία Ἐκείνη.

Ἐκεῖνος: εὔπιστος. ὅπως ὅλοι οἱ ἀγαπῶντες.

Ἐκείνη: φιλάρεσκος, μὲ ἕνα πόθον, πῶς νὰ φαίνεται μικρά, πεταχτή, μπουμπουκάκι.

Ἐκείνη ἐβαστοῦσε ἕνα χαρτάκι, τοῦ ὁποίου ἡ λευκότης εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀμφισβητηθῇ ὑπὸ τῆς παρελεύσεως τῶν ἐτῶν.

Εἰσέρχεται αἰφνηδίως ἐκεῖνος εἰς τὸ δωμάτιον, ἰσόγειον δωμάτιον, καὶ τὴν βλέπει μὲ τὸ χαρτὶ ἐκεῖνο.

Ὅσον εὔπιστος καὶ ἂν ἦτο, ἐκεντήθη ἡ κοιμωμένη χορδὴ τῆς περιεργείας. Τί νὰ ἦτο ἄρα γε τὸ χαρτὶ ἐκεῖνο;

Διστάζει νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ἀποτόμως.

— Ἤθελα νὰ ἤξερα . . . τῆς λέγει.

— Ἀ, ξέρω, ξέρω . . . Τί χαρτὶ εἶναι αὐτό;

ἀπήντησεν ἐκείνη μὲ μίαν ἑτοιμότητα, ἡ ὁποία εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι τὸ ἀλεξικέραυνον τοῦ ψεύδους.

Ἡ περιέργειά του ἤρχισεν νὰ μεταβάλλεται εἰς ζηλοτυπίαν.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, φίλε μου, εἶναι συνταγὴ γλυκοῦ. Ἤθελα νὰ σὲ περιποιηθῶ, καὶ ἐζήτησα ἀπὸ μίαν φιλενάδαν μου νὰ μοῦ γράψῃ πῶς κάνουν τὴν φράουλα γλυκὸ - γιὰ νὰ σοῦ φτιάσω. .

Ἐκεῖνος λιγώνεται ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

— Ἂν σ' ἐνδιαφέρει πῶς τὸ κάμνουν, μπορεῖς νὰ τὸ διαβάσῃς, εἶπε μὲ εἰρωνείαν καὶ μὲ ἕνα προκαταβολικὸν νέφος εἰς τὸ πρόσωπον, προάγγελον δυσαρεσκείας ἂν ἐδέχετο νὰ τὸ διαβάσῃ.

Ἐκεῖνος, διὰ νὰ μὴ τὴν προσβάλῃ, ἀπεποιήθη.

Ὅταν ἔφυγεν ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν, ἤκουσα ἐκείνην νὰ μονολογῇ.

Τὴν ἤκουσα μὲ τὰ ἴδιά μου αὐτιά.

— Τί πῆγα νὰ πάθω! Ἂν ἐπέμενε νὰ διαβάσῃ τὸ χαρτί, θὰ ἔβλεπε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ παλαιοῦ μου ἐρωμένου. Καὶ δὲν μὲ μέλει τόσῳ γιὰ αὐτό, ὅσῳ γιατὶ ἡ σιχαμένη αὐτὴ ἐπιστολὴ φέρει καὶ ἡμερομηνίαν. 1 Μαΐου 1879. Καὶ αὐτὸς πιστεύει ὅτι εἶμαι 17 ἐτῶν. Ἔ, ἀφεύκτως, ἂν τὴν ἔβλεπε, ἡ φράουλες θὰ ἐγίνοντο.... ξεῖδι!

Μετὰ τὴν ληξιαρχικὴν αὐτὴν πρᾶξιν, τίποτε ἄλλο δὲν ἄκουσα. διότι ἔκλεισε τὸ παράθυρον, παρὰ τὸ ὁποῖον ἐστεκόμην ἐπὶ τόσην ὥραν.

Ο ΠΑΝΣΕΣ

ΜΙΑ *πεταλοῦδα, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν Δημιουργίαν, εἶχε ξεψυχήσῃ ἀπὸ ἀγάπην.*

Καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν· καὶ χώματα παρασυρθέντα ὑπὸ ρύακος, τὴν ἐθαψαν.

Ἕνα ἀνοιξιάτικο πρωΐ ἐφύτρωσε διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν κόσμον ἓν νέον ἄνθος. Εἶχεν ὅλην τὴν ἀβρότητα τῆς ἀγάπης. Ἦτο ὅλον βελουδένιο. Ἀλλ' ὅλες ἡ πεταλοῦδες καὶ ὅλα τὰ ἄνθη ἐξεπλάγησαν ὅταν εἶδαν εἰς τὰ πέταλα τοῦ ἄνθους αὐτοῦ ἀποτυπωμένην τὴν πεταλοῦδαν, ποῦ εἶχε ξεψυχήσῃ. Τὰ χρώματα, τὸ σχῆμα, ἀπαράλλακτα. Αἱ πτέρυγες τῆς πεταλούδας εἶχαν ζωντανεύσῃ καὶ εἶχαν ἀνοιχθῆ καὶ εἶχαν ἐπικαθήσῃ ἐπάνω εἰς τὰ βελουδένια φύλλα τοῦ νέου ἄνθους.

Τὸ μετεμψυχωθὲν αὐτὸ ἄνθος τὸ ἐκάλεσαν, εἰς μνήμην τῆς ψυχῆς, π α ν σ έ ν.

—ΜΑΡΑΝΤΟΣ

❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀

✶ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ✶

ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΕΪΖΑΝΗ

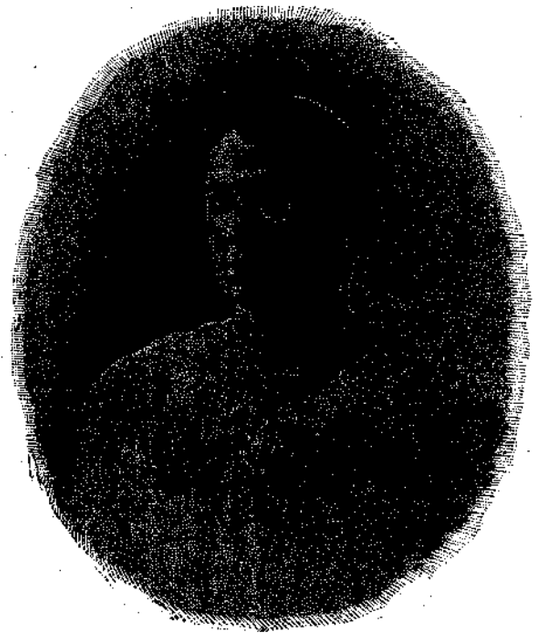

ΥΧΑΡΙΣΤΩΣ φιλοξενοῦμεν τὴν εἰκόνα διαπρεποῦς δεσποινης τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ, συζύγου τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ Πανελλήνιον διευθυντοῦ τῆς «Ἁρμονίας» κ. Μιλτιάδου Ζεϊζάνη. Ἡ δρᾶσις ἐν γένει τῆς Ἑλληνίδος ἔν τε τοῖς κύκλοις τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ τοῖς τοῦ Ἐξωτερικοῦ, μὴ δυναμένη ἔτι νὰ ἀποτελέσῃ συμπαγὲς σύνολον, λόγῳ τῆς μὴ ἐπαρκοῦς συνυπάρξεως προσόντων τε καὶ μέσων, παρέχει ἐνίοτε ἐν τῇ γλισχρότητι αὐτῆς μορφάς τινας συμπαθεῖς, ὡς ἐκ τῆς πρωτοβουλίας πρὸς ἐνέργειαν κοινωνικήν, καὶ αἵτινες σελαγίζουσιν ὡς ἀστέρες εἰς τὸ στερέωμα τῆς παρ' ἡμῖν γυναικείας ἀναπτύξεως.

Ἡ μορφὴ τῆς κ. Οὐρανίας Σεϊζάνη ὅπως καὶ δύο ἄλλων κυριῶν, τῆς κ. Ἠοῦς Στιβακτοπούλου καὶ Δεσποίνης Σεφεριάδου, ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν εὐαρίθμων Ἑλληνίδων, ὧν ὁ βίος ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς κοιν. δράσεως θέλει παραμείνῃ εἰς τὸ ἱστορικὸν στάδιον τῆς γυναικείας ἀναγεννήσεως. Ἡ κ. Οὐρανία Σεϊζάνη ἔχει πατρίδα τὴν καλλίμορφον τῆς Ἰωνίας Σμύρνην, τὴν πόλιν ἐκείνην τοῦ Ἔξω Ἑλληνισμοῦ, μεθ' ἧς ἄρρηκτοι δεσμοὶ συμπαθείας συνδέουσιν ἡμᾶς τοὺς ἐλευθέρους. Ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποκαταστάσεως ἡ εὐγενὴς δέσποινα πρώτιστον αὐτῇ προέθετο καθῆκον, τὸν συνασπισμὸν τῆς γυναικείας δράσεως. Σύλλογοι γυναικεῖοι, ἱδρύματα ἀπόρων γυναικῶν συντελοῦντα εἰς τὴν διάδοσιν τῆς γυναικείας χειροτεχνίας ἐν ταῖς λαϊκαῖς τάξεσι τῆς πρωτευούσης, Σύνδεσμοι ἐποπτειῶν τῶν διαφόρων Σχολείων καὶ Νοσοκομείων, Ἵδρυσις τμήματος πρὸς καταρτισμὸν γυναικῶν νοσοκόμων ἐν τῷ Νοσοκομείῳ εἶναι ἀποτελέσματα τῆς ἐναργοῦς πρωτοβουλίας τῆς κ. Σεϊζάνη. Ὅ,τι νῦν ἀποτελεῖ τὴν ἔμφυτον ταῖς γυναιξὶν ἀγαθότητα, τὴν εὐφάνταστον πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἀκάματον δρᾶσιν καὶ ἐπιμέλειαν καθίσταται γεγονὸς πλέον, χάρις εἰς τὴν αὐθόρμητον συμβουλὴν τῆς διακεκριμένης Σμυρναίας δεσποίνης. Οὐχ' ἧττον καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων τυγχάνει προσφιλὴς ἐνασχόλησις αὐτῆς, ἀνωδεικνυμένης ἐφαμίλλου καὶ ἀόκνου συνεργάτιδος τοῦ λογίου συζύγου της.

Ὁ κ. Οὐρανία Σεϊζάνη φέρει τὸ παράσημον τοῦ Παναγίου Τάφου, δι' οὗ ἠμείψατο αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία διὰ τὰς ἀόκνους καὶ τελεσφόρους προσπαθείας της. Ἡ ἀμοιβὴ αὕτη τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τόπον ἐν ᾧ ἡ πολιτεία δὲν βραβεύει τὴν ἑλληνοπρεπῆ ἀγωγήν, εἶναι τὸ μόνον ἔπαθλον, ὅπερ στέφει τὸν ἀτέρμονα ζῆλον τῆς Σμυρναίας δεσποίνης, ἀποτελοῦν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἀμαράντου εὐγνωμοσύνης τῆς Σμυρναϊκῆς ὁμογενείας ἐνθάρρυνσιν καὶ προτροπὴν διὰ τῷ μέλλον.

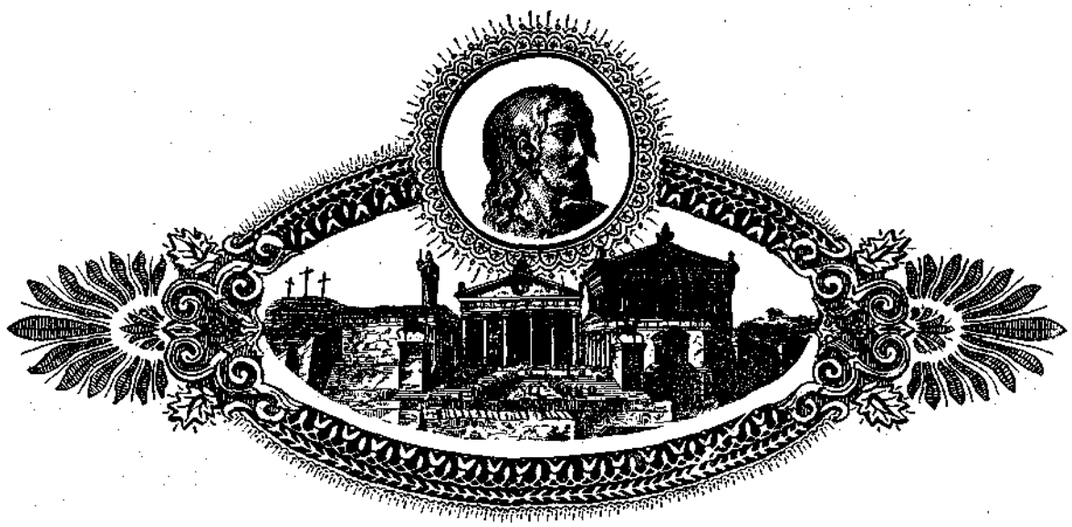

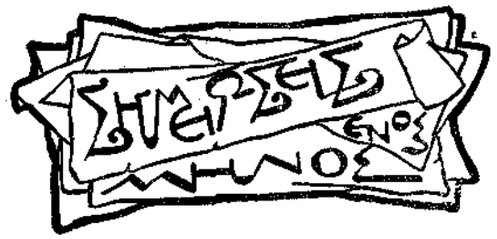

Ὑπὲρ τοῦ Παναγίου τάφου. — Πανελλήνιον ἐθνικὸν λεύκωμα.

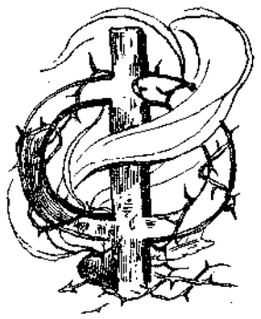

ΙΔΟΚΑΛΟΝ, ὀγκῶδες ἐκ 450 σελίδων ἐξεδόθη τὸ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου «Πανελλήνιον Ἐθνικὸν λεύκωμα», ἐν τῷ ὁποίῳ συνεκεντρώθησαν πλεῖσται ὅσαι γνῶμαι διαπρεπῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μεχρὶς εἰρηνοδικῶν. Ὅλοι, ἄλλοι μετὰ παρρησίας, ἄλλοι δι' ἐλιγμῶν παριστάνουσι τὴν οἰκονομικῶς οἰκτρὰν κατάστασιν τοῦ Πανσέπτου τάφου καὶ προτείνονται ποικίλαι γνῶμαι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους διάσωσιν αὐτοῦ. Εὐτυχῶς τὸ ζήτημα ἐξετάζεται οὐχὶ ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ ἀπὸ Ἐθνικῆς. Εἶναι ἐν προπύργιον τῆς Ἑλλ. ἐνότητος ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος χῶρος· διὰ τοῦτο σύντονος καὶ ἄγρυπνος ἐπιβάλλεται ἐργασία. Δυστυχῶς οἱ ἔρανοι δὲν ὑπῆρξαν ἀντάξιοι τοῦ σκοποῦ. Ἔφθασαν μόλις εἰς 200,000 δρ. ἀλλὰ μόνον ὁ τόκος τῶν χρεῶν ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον! Εἴθε τὸ λεύκωμα νὰ καθοδηγήσῃ τοὺς ἀρμοδίους καὶ νὰ γίνῃ ἀφορμὴ ἀνορθώσεως τῆς ὡς ἐκ τῶν κακῶς κειμένων ἐλαττωματικῆς διοικήσεως. Ἰδίως εἰς ἔλεγχος ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ἐν ἐθνικὸν δάνειον ἢ εἰκονικὴ ἀγορὰ ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως τοῦ Παναγίου Τάφου θὰ ἐξησφάλιζε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ.

Ὑπάρχουν ἐν τῷ λευκώματι ἀρκεταὶ γνῶμαι, ἃς ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ, ἐννοοῦσα ὅτι μὲ ἁπλᾶς γνώμας καὶ μὲ πενιχροὺς ἐράνους ὁ Πανάγιος τάφος δὲν σώζεται.

Τὸ λεύκωμα ὅπερ ἐξεδόθη ἀδρᾷ δαπάνῃ τοῦ μεγατίμου ευεργέτου κ. Γρ. Μαρασλῆ, καὶ ὅπερ συνετελέσθη τῇ ἀκαμάτῳ ἐνεργείᾳ τοῦ φίλου συνεργάτου μας κ. Χρ. Ἡλιοπούλου, συνεργαζομένου καὶ τοῦ κ. Μανιάκη, ἐκτὸς τῆς ἱκανῆς διαφωτίσεως τοῦ ζητήματος, ἔσχε εὐχάριστα καὶ ὑλικὰ ἀποτελέσματα συλλεχθεισῶν 20,000 καὶ πλέον δραχμῶν ἐκ συνδρομῶν, αἵτινες καὶ θὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἐπιτροπὴν τῶν ἐράνων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν ὑπερέβη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιτύπων, ἡ ἐπιτροπὴ θὰ προβῇ προσεχῶς εἰς β' πληρεστέραν ἔκδοσιν.

Ἡ γλυπτομηχανή. — Ἐπανάστασις εἰς τὴν γλυπτικήν.

Αἱ μηχανικαὶ ἐφευρέσεις τείνουν νὰ ἐλαττώσουν τὰς ἐργασίας τῶν καλλιτεχνῶν. Ἡ ἔγχρωμος φωτογραφία, ἧς ἡ τελειοποίησις ἠγγέλθη πρό τινος, δὲν μειοῖ μὲν τὴν ἀξίαν τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, ἀλλ' ἐπηρεάζει ἀρκετὰ τοὺς κοινοὺς καλλιτέχνας. Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ εἰς τὴν γλυπτικὴν μὲ τὴν γλυπτογραφικὴν μηχανήν, ἥτις ἤρξατο λειτουργοῦσα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, καὶ ἧς τὴν ἐφεύρεσιν ἐγκαίρως ἀνήγγειλεν ἡ «Πινακοθήκη». Ἡ ἰδέα ἀνήκει εἰς τὸν Ἰταλὸν γλύπτην — ἐξ οἰκείων τὰ ἔβλη! — Μπονιτέμπι ὅστις ἠθέλησε ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν

διὰ χειρὸς πλαστικὴν καὶ γλυπτικὴν ἢ καὶ ἀντιγραφὴν ἀγαλματίων, διὰ μηχανῆς. Τὸ σχέδιον ἐπέτυχε, μετέβη εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐπώλησε τὸ προνόμιον τῆς ἐφευρέσεως εἰς τοὺς Ἄγγλους Κ. Δόϋλι καὶ Γ. Τζόνς, οἵτινες καὶ ἵδρυσαν δύο ἐργοστάσια, ἓν ἐν Μπάταρσκ τοῦ Λονδίνου καὶ ἕτερον ἐν Ἀμερικῇ.

Τὸ μηχάνημα εἶναι ἁπλοῦν, εἶδος ἀριστοτεχνικοῦ τόρνου ἢ τροχιστηρίου. Κινεῖται ὑδραυλικῶς μὲ δύναμιν ἑνὸς ἵππου. ἐντὸς δὲ 2 - 3 ὡρῶν ἔχετε μέχρις ὀσφύος ἐκ μαρμάρου τὸ ἄγαλμά σας Εἷς ἐργάτης ὁδηγεῖ τὸ μέλλον νὰ γλυπτογραφηθῇ πρόσωπον ἐνώπιον ἑνὸς δείκτου ἐν εἴδει μολυβδίδος ὑπερμεγέθους. Ἀφοῦ στερεώσῃ καλῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀποκαταστήσῃ τὴν σχετικὴν ἀκινησίαν, τίθεται οὗτος πρὸ τοῦ γλυπτογραφουμένου ἐπὶ στερεωτάτου καθίσματος. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν εὑρίσκεται τοποθετημένον τεμάχιον μαρμάρου ἄνευ ὡρισμένου σχήματος καὶ πρὸ τοῦ μαρμάρου τούτου ὑπάρχει δείκτης οὐχὶ ὅμως ὡς ὁ προηγούμενος μολακός, ἀλλ' ἐκ χάλυβδος καθαροῦ. Πέριξ καὶ κάτω τῶν ἀψύχων καὶ ἐμψύχων τούτων ἀντικειμένων εὑρίσκεται ἡ μηχανή, ἥτις διπλοῦν ἔχει σκοπόν: Πρῶτον νὰ περιστρέψῃ τὸν πρὸ τοῦ μαρμάρου δείκτην ταχύτατα καὶ δεύτερον νὰ ὑψώνῃ καὶ καταβιβάζῃ τὸν γλυπτογραφούμενον καὶ τὸ μάρμαρον κατὰ βούλησιν. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ πρὸ τοῦ μαρμάρου μοχλὸς εἶναι φοβερός, διαβιβρώσκων τὸ μάρμαρον ὡς σκώληξ, ἔχει δὲ τοιαύτην ταχύτητα, ὥστε ἐὰν δὲν ἐχύνετο ὕδωρ διαρκῶς ἄνωθεν, θὰ ἐτήκετο ἐκ τῆς ἀναπτυσσομένης θερμότητος.

Ὁ μηχανισμὸς τίθεται εἰς ἐνέργειαν. Ὁ τεχνίτης διευθύνει διὰ λεπτοτάτων κινήσεων τὸν δείκτην, ὅστις ἀκολουθεῖ τὰς γραμμὰς τοῦ προσώπου, εἶτα δὲ τὰς λοιπὰς γραμμὰς τῆς κεφαλῆς, τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ στήθους. Παραπλεύρως ὁ ἕτερος μαρμαροφάγος δείκτης ἀκολουθεῖ μαθηματικῶς τὰς αὐτὰς γραμμάς.

Καὶ κατ' ἀρχὰς ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἡ μᾶλλον προέχουσα γραμμὴ: ἡ ρὶς κατόπιν τὸ λοιπὸν πρόσωπον καὶ τελευταῖον τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς.

Δι' ὅλην αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, ἡ ἀμοιβὴ εἶναι κατὰ ἓν ἑκατοστὸν ὀλιγωτέρα τῆς παρεχομένης διὰ παρομοίας ἐργασίας εἰς καλλιτέχνας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο τὸ πλεονέκτημα τοῦ μηχανήματος. Ἕτερος μοχλὸς μαρμαροφάγος κεῖται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου καὶ δύναται συγχρόνως νὰ λαξεύνῃ μάρμαρον διὰ δεύτερον ἄγαλμα. Πλὴν δὲ τούτου δύναταί τις νὰ δώσῃ εἰς τὸν τεχνίτην τὸ ἀγάλματιον οἱουδήποτε ἀνδρὸς μεγάλου καὶ νὰ ἔχῃ μετὰ μίαν ἑβδομάδα ὅσα ἐπιθυμεῖ ἀντίτυπα.

Ἡ μηχανὴ στοιχίζει 500 λίρας στερλίνας μόνον καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ δύναται νὰ προμηθευθῶσιν αὐτὴν καὶ τὰ λοιπὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης.

Ὁ κόσμος ἐδέχθη λίαν εὐχαρίστως τὴν καινοτομίαν καὶ τὰ κέρδη εἶναι μεγάλα τῶν εἰρημένων ἐργαστηρίων.

Προσωπογραφία ἡ ὁποία δὲν ἔγινε. — Μία ἀπάντησις τοῦ Λέμπαχ.

Ἕνας πραγματικὸς θρίαμβος καλλιτεχνικῆς δόξης ὀφείλεται εἰς τὸν μέγαν Βαυαρὸν ζωγράφον Λέμπαχ, ὅστις ἐγνώριζε νὰ τηρῇ ὑψηλὰ τὸ καλλιτεχνικὸν γόητρον καὶ ἀπέναντι ἀκόμη βασιλέων.

Μία ἀπὸ τὰς προσωπογραφίας, τὰς ὁποίας ὁ μέγας ζωγράφος ἤρχισε ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε ποτὲ εἶναι καὶ ἡ τῆς βασιλίσσης τῆς Ὁλλανδίας, ἡ ὁποία, δυσαρεστηθεῖσα, διότι ὁ ζωγράφος τὴν συνεβούλευσε νὰλλάξῃ ἐνδυμασίαν, ἀποπῆρε τὸν ζωγράφον καὶ ἀποτόμως τοῦ εἶπε:

— Μὰ ἐγὼ θέλω νὰ μὲ ζωγραφίσετε ἔτσι.

Τότε καὶ ὁ Λέμπαχ, ἀφήνων τὸν χρωστῆρά του, χωρὶς νὰ ταραχθῇ, ἀπήντησεν:

— Ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης ἠμπορεῖ νὰ κυβερνᾷ τοὺς ὑπηκόους της, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι Γερμανός!

Καὶ ὁ Λέμπαχ δὲν ἐτελείωσε τὴν εἰκόνα.

Αὐτὸ θὰ εἰπῇ Καλλιτεχνικὸν Μεγαλεῖον.

ΔΑΦΝΙΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΟ SALON ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

(Τοῦ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτοῦ μας)

Καὶ ἐφέτος ἡ αὐτὴ πληθὺς ἔργων εἰς τὸ *Salon*, ἐνδεικνύουσα ὅτι ἡ καλλ. παραγωγὴ ἐν Παρισίοις εἶναι πάντοτε ἀκμαία. Ἡ Ἑταιρεία τῶν Γάλλων Καλλιτεχνῶν ἡ ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ ζωγράφου *Tony Robert-Fleury* προεδρευομένη συνεισέφερε 1863 ἔργα ζωγραφικῆς καὶ 765 γλυπτικῆς.

Εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς πίνακας πρωτεύει ὁ *Chartier* μὲ τὴν πρὸ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος παρέλασιν ἐπελαύνοντος ἱππικοῦ ἐν *Montmirail* (1814).

Ἐκ τῆς αὐτῆς μάχης ἐνεπνεύσθη καὶ ἄλλος καλλιτέχνης, ὁ *Gyeldry* μετὰ δραματικῆς ἀληθῶς δυνάμεως εἰκονίσας τὴν παραμονὴν τῆς μάχης.

Ἄξιος μεγάλης προσοχῆς εἶναι ὁ πίναξ τοῦ *Sergent* τοῦ στρατάρχου Νέϋ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν καραβινοφόρων κατὰ τὴν 18 Ἰουνίου 1815 ἐν Βατερλῷ.

Ὁ *Chaperon* μὲ τὸν *Murat*, ὁ *Bréville* μὲ τὴν ἔφοδον κατὰ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου εἰς *Fontenoy*, ὁ *Ch. Hof. fbaner* μ' ἕνα τμῆμα μάχης, συμπληρώνουν τοὺς καλοὺς πολεμικοὺς πίνακας.

Εἰς τοὺς βουκολικοὺς πίνακας συναγωνίζονται ὁ *Didier* μὲ τὴν «Ἰταλικὴν ἀνάμνησιν», ὁ *Prevot-Valeri*, μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ποιμνίου, ἕνα ἀμαυρὸν ἀλλ' ἰσχυρὸν πίνακα, ἡ κυρία Ὀλιβιὲ μὲ τὸ «ποίμνιον ἐν ὥρᾳ φθινοπώρου», ὁ *Charpin* μὲ τὴν «κάθοδον τοῦ ποιμνίου», ὁ *Langée* μὲ τὰς «δύο φίλας» ὧν ἡ μία εἶναι ἡ προβατίνα τῆς ποιμενίδος, ὁ *Debat-Ponsan* μὲ τὸ «τέλος τοῦ φθινοπώρου», ὁ *Calvés* μὲ τὴν «ἐσχάτην ἀκτῖνα», ὁ *Breton* μὲ τὸν «Δύοντα ἥλιον» ὁ *Cuinard* μὲ τὴν «Βοσκὴν» καὶ ὁ *Györy* μὲ τὸ «Ποίμνιον». Ἀλλ' ὁ τελευταῖος ἐπρωτοτύπησε, παρουσιάσας εἰς ἄλλον πίνακα ἐν κοπάδι ἀπὸ... γάλλους.

Εἰς τὰς προσωπογραφίας ὑπερέχει ὁ *Bonnat* μὲ τὰς προσωπογραφίας τοῦ Ἀμερικανοῦ *Field* καὶ τοῦ *Roujon* ἰσοβίου γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, διακρίνονται δὲ ὁ *Vallet-Bisson* μὲ τὴν προσωπογραφίαν τῆς δεσποινίδος *A. G.* ὁ *De Coninek* (τῆς κ. *P. S.*), ὁ *Humbert* (τῆς κ., *S.*), ὁ *J. Styka* (τοῦ Φλαμμαριών), ὁ Ὀμπλὲ (τοῦ Βέη τῆς Τύνιδος), ὁ *Sargent* (τοῦ Λόρδου *Viblesdalh*) ὁ *Besnard* (τῆς πριγκηπίσσης Ματθίλδης τῆς ἐσχάτως θανούσης,) ὁ *Courtoa* (τῆς κ. *C.*) ὁ *Boldilli* (δύο προσωπογραφίας κυριῶν.)

Διὰ τὴν πλαστικότητα καὶ τὴν ποίησιν διακρίνονται τὸ «Θέρος» τοῦ *Boyé*, τὸ «ὄνειρον τῆς ψυχῆς» τοῦ *Seignac*, τὸ «Λυκόφως» καὶ ἡ «Ἡδονὴ τοῦ ζῆν» τοῦ *Ziér*, ἡ Ἄνοιξις τῆς κ. *Maillard*, ἡ «Δρυὰς» τοῦ *Bougeureau*, ὁ «Τέττιξ» τοῦ *Bisson*, ἡ «Σιωπὴ» τοῦ *Collin*, τοῦ *Laureans* ὑπὸ τὴν γηραιὰν Ἰτέαν, τοῦ *Benner* αἱ «Σκέψεις», τοῦ *Thivet* αἱ «Νηρηΐδες», τοῦ *Enjolras* ἡ «Σπουδὴ τοῦ γυμνοῦ», ἡ «Φωλεὰ τοῦ *Scalbert*. Θὰ κατεστάσσομεν ἐδῶ καὶ τὴν «Τραγουδίστριαν τῶν δασῶν» τοῦ *Levpir*, ἂν δὲν ἦτο κατὰ τὴν ὀσφὺν αἰσθητικῶς ἐλαττωματική.

Διὰ τὴν δύναμιν τοῦ χρωστῆρος διακρίνονται ἡ «Ὀρδὴ Οὔνων ἐφορμῶσα κατὰ ποιμνίου» τοῦ *Caporas*, καὶ ὁ πίναξ «*Jacquerie*» τοῦ *Louvet*, ἀναγόμενος εἰς τὴν στάσιν τῶν χωρικῶν τῆς Πικαρδίας κατὰ τῶν εὐγενῶν τῷ 1838.

Ἄξια ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι τοῦ *Knight* ὁ πίναξ «εἰς τὰς ἀμπέλους», οἱ «γέροι» τοῦ *Gyédy*, ἡ Ἀνάπαυσις τοῦ μοδέλου» τοῦ *Gailliac*, ἡ «Ὁμολογία τοῦ φωστικοῦ» τοῦ *Alizard*, ἡ «διὰ τὴν Ἰσλανδίαν ἀναχώρησις» τῆς κ. *Demont-Breton*, ὁ «Πρωτος φόνος» τοῦ *Zwiller*, τοῦ *Pearce* μία παιδισκὴ τῶν ἀγρῶν, τοῦ *Leydet* ἡ «Γρηὲς στὸ πεζοῦλι», τοῦ *J. P. Laureans* ἡ «Καθέλκυσις τῆς λέμβου», ἓν τρίπτυχον τοῦ *Martin*, εἰκονίζον τὴν ἐργασίαν κατὰ τὴν αὐγήν, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἑσπέραν. Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ *Buffet* ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν. Εἰκονίζει τὸν Πλάτωνα περιστοιχιζόμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν του ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἀκαδημίας του. Ἔχει πλεονεκτήματατα ἡ εἰκὼν αὕτη-καίτοι μεγάλης ἐπιβολῆς περισσότερα πάντοτε τῶν μειονεκτημάτων.

Ὁ *L. Perrault* ἐκθέτει δύο καλὰ ἔργα. Τὴν «Παρθένον» καὶ τὴν «Ἀνάπαυσιν.» Ἡ Ἀνάπαυσις εἰκονίζει τὴν Παναγίαν μὲ ἀστερόεσσαν ἅλω, κρατοῦσαν κοιμώμενον βρέφος τὸν Ἰησοῦν. Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Πινακοθήκης» εἶναι γνωστὴ ἡ «Μικρὰ Ἐπαῖτις» τοῦ *Perrault*. Ἡ «Ἀνάπαυσις» εἶναι ἓν ἀντίγραφον τῆς «Ἐπαίτιδος». Ἰδίως τὸ κοιμώμενον νήπιον εἶναι ἀπαράλλακτον, μὲ ἐλαφροτάτας τινὰς παραλλαγὰς εἰς τὴν κόμην. Ὡς ἔργον τέχνης ἡ «Ἀνάπαυσις» εἶναι ἀνωτέρα τῆς «Μικρᾶς Ἐπαίτιδος».

Εἶναι περιττὸν νὰ ἴδωμεν κάτωθεν τῆς «Καρλόττας» τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου. Ἔχομεν ἰδῇ καὶ ἄλλα ὅμοια πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου, ὁμοίας καλλονάς, ὁμοίαν ἀρρενωπότητα. Εἶναι ὁ *Lefébvre*.

Ὁ *Bremans* («Μελανειμονοῦσα») ὁ *Baés* («Κύκνειον ἆσμα») ὁ *Simon* («Λειτουργεία») ὁ *Agache* («Πένθος») ὁ *Bertaux* («Λιτανεία,» μέγιστον ἔργον προωρισμένον διὰ τὸ μουσεῖον τῆς Νάντης), ὁ *Binet* («Δύσις» καὶ «Λυκόφως»), ὁ *Dodhin* («Θυέλλα»), ὁ *Meslet* («Ἀνατολὴ Σελήνης»), ὁ *Demoulin* (Ὀλλανδικὰ τοπεῖα) σταματῶσι τὸν θεατήν, ὡς καὶ τὰ ἔργα τοῦ *Carrière*. Εἰς τὰ ἔργα τὰ ὑψιπετοῦς φαντασίας, τὰ ἔχοντα ἀξιώσεις ἐπιβολῆς εἰς μίαν ἀντίληψιν ὑπερτέραν, ἀνήκει τοῦ *Pinta* ὁ πίναξ «*Angélique et Roger*» ὡς καὶ τὰ συμβολικὰ ἔργα τοῦ *Friant*.

Ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκτίθενται καὶ ἔργα τοῦ ἀποθανόντος Ἀμερικανοῦ ζωγράφου Οὐίστλερ.

Ὁ *Maxence* ἐκθέτει τὸν Ἄγγελον», τὸ «Πρὸς τὸ ἰδεῶδες» καὶ τὸ «Νυκτερινὸν ἆσμα. Ὁ *Brouillet*, ὁ γνωστὸς καὶ ἐν Ἑλλάδι ὡς προσωπογράφος τῆς Βασιλίσσης μας ἐκθέτει τὴν «Ἁπλῆν ζωήν» καὶ μίαν προσωπογραφίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ *Chabas* εἶναι γνώριμός μας. Αὐτὸς ἐκθέτει μίαν γωνίαν ἐστιατορίου. Ἡ εἰκὼν δὲν εἶναι ἐπιτυχής, ἡ γενειὰς μάλιστα τοῦ γέροντος ἄπορον πῶς δὲν ἐγένετο παρανάλωμα τῶν κηρίων!

Χαριέστατοι πίνακες εἶναι τοῦ *Lemeunier* ὁ Καπνοδοχοκαθαριστὴς ὅστις προκαλεῖ τὸ μειδίαμα χαριτωμένης Παρισινῆς ὁμοιαζούσης πολὺ μὲ μίαν ὡραίαν Ἀτθίδα ἣν ἐξεβλάχιτεν ἐσχάτως ὁ κ. Ἰακωβίδης, καὶ ὁ «Πωλητὴς τοῦ Ἔρωτος» ἐκ... γύψου ὁ Πιερρότος καλλιτέχνης» τοῦ *Bellet*, ἡ «Συμπεθέρες» τῆς κ. *Elten*, τοῦ *Worms*—τοῦ εἰδικοῦ Ἱσπανογράφου—ὁ Πότης, τὸ «Σκάκι» τοῦ *Brispot* κ. λ. π. Ὑπάρχει καὶ εἰς πίναξ τοῦ *Chocarne - Moreau* εἰκονίζων φραγκοπαπαδόπουλα παίζοντα τὴν τυφλομοῦγα, ὡς καὶ εἰς ἄλλος τοῦ *Entraygues*. Ἀλλ' οἱ πίνακες οὗτοι στεροῦνται πρωτοτυπίας, ἐξαντληθέντος τοῦ θέματος καὶ ὑπὸ ἄλλων πολλῶν ζωγράφων. Τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν πρωτοτυπίας ἔχει καὶ ὁ τοῦ *Richter* πίναξ τοῦ «Παπαγάλου», ἡ «Μητρικὴ στοργὴ» τοῦ *Volian*, «Τὸ παιγνίδι τῶν χαρίτων» τοῦ *Foubert*, τοῦ *Haguette* καὶ τῆς κ. *Collin*, οἵτινες συνηντήθησαν πολὺ εἰς τὸ θέμα, εἰς ἀπροχαιρετισμὸς ἀναχωροῦντος πλοίου καὶ ἄλλοι δὲ οὐκ ὀλίγοι ἐκθέτουν κοινοτυπίας.

Ἔχομεν, καὶ ἐφέτος, καὶ Ἕλληνας ζωγράφους εἰς τὸ *Salon*. Ὁ κ. Ἰζαὶλὼφ ἐκθέτει μίαν Μασαλλιωτικὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ κ. Θ. Ράλλης συμμετέχει τῆς Ἐκθέσεως διὰ δύο ἔργων του. Τοῦ «Λυκόφωτος» καὶ τῆς «Ἀφροδίτης». Ἡ πρώτη εἰκὼν ἀνάγεται εἰς τὸ εἶδος τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων εἰς ἃ μετὰ μοναχικοῦ ἀφιερώθη ζήλου ὁ καλλιτέχνης, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον σχεδὸν ἀπεμονώθη. Δύο χωρικαὶ κατάκοποι ἐκ τῆς ἡμερησίας ἐργασίας ἀναπαύονται, διαβαίνουσαι ἔκ τινος μονῆς, εἰς τὸ προαύλιον, εἷς δὲ μοναχὸς - τί τὸν ἤθελεν ὁ εὐλογημένος! - δὲν τὰς βλέπει, ἀλλὰ τὰς παραμονεύει πονηρότατα. Ὅσον ἡ στάσις τῶν δύο γυναικῶν εἶναι ἄξια παντὸς ἐπαίνου, τόσον ἡ τοῦ καλογήρου εἶναι ἀτυχὴς καὶ πρόστυχος.

Ὑπάρχει καὶ μία γελοιογραφία τοῦ γνωστοτάτου γελοιογράφου *Guillaume* ὑπὸ τὸν τίτλον «Σοφὴ μουσική». Ὑπενθυμίζει πολύ, μὰ παρὰ πολύ, μ' αν παλαιοτέραν αὐτῆς γελοιογραφίαν τοῦ *Léandr* «εἰς τὸ θεωρεῖον», ἣν καὶ ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε ἡ «Πινακοθήκη». Ἄξιος ἰδίας μνείας εἶνε ὁ γελοιογράφος Ὀσὰρ διὰ τὴν κομψότητα τῆς γραμμῆς.

Εἰς τὴν γλυπτικὴν ὁ *Rodin* ἐκθέτει τὸν «Σκεπτόμενον», ὁ *Fern. Patto* τοὺς «Μάρτυρας», ὁ *Laurent* τὴν «Ἡρὼ καὶ Λέανδρον», ὁ *Boisseau* τὸν «Ἀδιάκριτον Ἔρωτα» ὄντως ἀδιάκριτον καὶ χυδαῖον τοὺς τρόπους, ὁ Σνὶγ τὴν «Ἀφροδίτην», ἡ κ. *Casin* τὸ ἄγαλμα τοῦ ζωγράφου *Casin*, ὁ *Fontaine* τὸ «Πρῶτον ῥῖγος», ὁ *Massot* τὴν «Ποίησιν καὶ Μουσικήν», ὁ *Gordér* τὴν «Γαλλικὴν δημοκρατίαν», ἣν ἐνεπνεύσθη ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς ἰδικῆς μας Ἀθηνᾶς.

Παρεπιδημος

★ *Ἡ Νίκη τῆς Ἐκθέσεως.*

Εἰς τὸν θόλον τοῦ κεντρικοῦ μεγάρου τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Ἀγ. Λουδοβίκου ἐστήθη μέγα ἄγαλμα τῆς Νίκης. Ἐγένετο διαγωνισμὸς καὶ ἐβραβεύθη τὸ ἔργον μιᾶς δεσποινίδος, τῆς Λόγκκαν. Ἡ βραβευθεῖσα καλλιτέχνις παρέστησε τὴν Νίκην, οὐχὶ γυναῖκα ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ἐπροτοτύπησεν ἀνεζητήσασα τὴν Νίκην εἰς τὸ ἀνδρικὸν φῦλον. Παριστᾷ ἔφηβον κρατοῦντα δάφνην. Τὸ ὅλον ἄγαλμα ἐπεχρυσώθη.

★ *Ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος.*

Ἀπεκαλύφθη ἐν Καΐρῳ ἀνδριὰς τοῦ Αἰγυπτιολόγου Μαριὲτ πασᾶ.

✾

★ *Ἔν ἔργον τοῦ κ. Ἀριστέως.*

Ἡ «*Revue du bien*» τῶν Παρισίων ἐδημοσίευσε εἰς τὸ νεώτατον φύλλον της τὸν «Τάφον», σχέδιον τοῦ ἡμετέρου ζωγράφου κ. Φρ. Ἀριστέως, ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν εἰκόνων, τῶν φιλοτεχνηθεισῶν διὰ τὰ «Χρυσάνθεμα» τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης».

✾

★ *Ἀνδριὰς εἰς τὸν Σαίξπηρ.*

Εἰς τὸ δουκικὸν πάρκον τῆς Βειμάρης ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Δουκὸς ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σαίξπηρ. Ὁ ἀνδριὰς εἶναι ἔργον τοῦ καθηγητοῦ Λέσσιγκ καὶ παριστᾷ τὸν Σαίξπηρ καθήμενον ἐπὶ θρανίου ἐκ γρανίτου μὲ τὴν κεφαλήν του πρὸς τὰ κάτω. Ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κρατεῖ κυλινδρικὸν χάρτην, ἐπὶ τῆς ἄλλης δὲ τριαντάφυλλον μὲ τὸ ὁποῖον παίζει. Εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἀγάλματος ὑπάρχει ἐν κρανίον, ἐν ἐγχειρίδιον καὶ διάφορα ἀθύρματα.

Ὁ ἀνδριὰς ἀνηγέρθη διὰ δημοσίων συνεισφορῶν.

✾

★ *Ὁ «θάνατος τοῦ κλέφτη».*

Γνησίας Ἑλλ. ἐμπνεύσεως ἐφιλοτέχνησεν ἔργον ὁ ζωγράφος Β. Κοντόπουλος, ἐν ἐλαιογραφίᾳ, τὸν «Θάνατον τοῦ κλέφτη».

✾

★ *Ἔκθεσις Ἀγ. Λουδοβίκου.*

Πλήρης εἶναι ἡ συμμετοχὴ τῶν Γάλλων καλλιτεχνῶν εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἀπέστειλαν οἱ Γάλλοι καλλιτέχναι εἶναι ἀξίας δέκα ἑκατομμύριων φράγκων καὶ κατέλαβον δεκαοκτὼ ὁλόκληρα βαγόνια. Διὰ τῶν ἔργων τούτων ἀντιπροσωπεύονται σχεδὸν ὅλαι αἱ ἐν Γαλλίᾳ σχολαὶ τῆς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς. Ὁ *Rodin* ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ Ἐκθέσει ταύτῃ μὲ τὸν «Ἀναλογιζόμενόν» του, ὅπερ εἶναι ἔργον τὸ ὁποῖον διὰ πρώτην φορὰν ἐκτίθεται εἰς τὴν κοινὴν θέαν. Ἐπίσης ἀπὸ τοὺς ζωγράφους οἱ *Puvis de Chavannes, Detaille, Carolus Duran, Bonnat*, ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Ἐκθέσει ταύτῃ.

✾

★ *Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη.*

Ἐδωρήθησαν εἰς τὴν ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ Ἐθν. Πινακοθήκην ὑπὸ τῆς κ. Ροδοκανάκη ἐκ Ρωσσίας δεκαὲξ πίνακες, οἵτινες παρελήφθησαν. Αἱ εἰκόνες αὗται ἀποτελοῦν μέρος τῆς πλουσίας καὶ πολυτίμου πινακοθήκης τῆς φιλοτέχνου κυρίας. Μεταξὺ τῶν σταλεισῶν εἰκόνων ὑπάρχουν ἕξ, μεγάλης ἀξίας.

✾

★ *Δύο προτομαί.*

Ὁ κ. Θ. Δημητρίου ἐφιλοτέχνησε δύο προτομὰς τοῦ ἀειμνήστου προξένου Ἰωαννίνων Λογοθέτου καὶ τοῦ ἄλλοτε Δημάρχου Θηβῶν Ε. Δημητρίου.

✾

★ *Καλλιτεχνικὰ δῶρα.*

Ὁ πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας κ. Λουμπὲ ἔλαβε μεγαλοπρεπῆ καὶ μεγάλης καλλιτεχνικῆς ἀξίας δῶρα κατὰ τὸ ἐν Ἰταλίᾳ ταξείδιον. Μεταξὺ ἄλλων ὑπάρχει ἀγγεῖον ὑπερμέγεθες ἐξ ὀρειχάλκου ἔχον πόδας ἀργυροῦς, μία τράπεζα παριστῶσα σκηνὰς τῆς Πομπηΐας καὶ ἀνάγλυφα ἀλληγορικῶν παραστάσεων. Ἡ ἐπαρχία Νεαπόλεως ἐδώρησεν εἰς τὸν πρόεδρον κ. Λουμπὲ κρατῆρα ἀργυροῦν κεκοσμημένον διὰ κοραλίων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται πάλη Σειρήνων καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἵππος ὡς ἔμβλημα τῆς Νεαπόλεως.

✾

★ *Ἀνδριὰς εἰς τὸν Τρικούπην.*

Ὑπὸ πολλῶν θαυμαστῶν τοῦ ἀειμνήστου πολιτευτοῦ Χαριλάου Τρικούπη ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ, στηθησομένου ἐν τῇ πλατείᾳ Ὁμονοίας, ἔνθα ἄλλοτε κατῴκει. Ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος μεγάλα ποσὰ θὰ προσφέρωσιν ἰδίᾳ οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμογενεῖς.

✾

★ *Δῶρον Κάϊζερ.*

Ὁ Κάϊζερ ἐδωρήσατο πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἄγαλμα αὐτῆς εἰς φυσικὸν μέγεθος, ἐπεξεργασθὲν τῇ παραγγελίᾳ του ὑπὸ τοῦ διασήμου Γερμανοῦ γλύπτου Βέγας. Ἡ αὐτοκράτειρα παριστάνεται μὲ ἐνδυμασίαν περιπάτου, ὅλην ἀπὸ δαντέλλας, κρατοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς κλάδον ροδῆς μετὰ κάλυκος. Ὁ λαιμὸς γυμνός, φέρει περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν.

✾

★ *Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Ἰθάκης.*

Ἐξακολουθοῦν ἐν Ἰθάκῃ αἱ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τοῦ κ. *Vollgraff*. Εἰς τὴν θέσιν Πηλικάτα ὅπου εἶχον ἀνακαλυφθῇ θεμέλια ἀρχαίων οἰκοδομημάτων εὑρέθησαν ἤδη κτίρια Ρωμαϊκὰ μετὰ προϊστορικῶν ἀγγείων, ἐκ Μυκηναϊκοῦ πιθανῶς συνοικισμοῦ προερχόμενα. Εἰς δὲ τὴν θέσιν «Πόλις» εὑρέθησαν παρὰ τὰς κλιτύας τοῦ ὄρους τῆς Ἐξωγῆς αἱ βάσεις ἀρχαίου τείχους, ἐξ ὧν δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις εὑρίσκετο εἰς τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν.

✾

★ *Θάνατος καλλιτέχνου.*

Ἀπέθανε εἰς Παρισίους ἐν ἡλικίᾳ 53 ἐτῶν ὁ Δανιὴλ Βιὲρζ εἷς ἐκ τῶν ἱκανοτέρων συγχρόνων καλλιτεχνῶν τῆς Γαλλίας. Ἡ εἰδικότης τοῦ Βιὲρζ ἦτο εἰς τὰς εἰκονογραφίας. Ὅταν πρό τινων ἐτῶν εἶχε παραλύσει ἡ δεξιὰ χεὶρ του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ ἤρχισε νὰ χρησιμοποιῇ τὴν ἀριστερὰν διὰ τῆς ὁποίας ἐπέτυχε καλλίτερα καλλιτεχνήματα, ἀφ' ὅ,τι εἶχεν ἐπιτύχει διὰ τῆς δεξιᾶς χειρος. Ἐπίσης ὁ Βιὲρζ μεγάλως εἶχεν ἐπιτύχει καὶ εἰς τὴν ζωγραφικήν, καὶ εἰς τὴν γλυπτικήν, καὶ εἰς τὴν χαρακτικήν.

✾

★ *Μεξικανὸς ζωγράφος ἐν Ἀθήναις.*

Διέμεινεν εἰς Ἀθήνας ἐπί τινα χρόνον ὁ Μεξικανὸς ζωγράφος Ἀμεδαῖος Κιάρα γνωστὸς καθ' ὅλην τὴν Ἀμερικὴν διὰ τὰς μεγάλας του ἐπιτυχίας.

Ὁ κ. Κιάρα διακρίνεται ἰδίως εἰς τὴν προσωπογραφίαν καὶ ἔχει εἰδικότητα τὴν ἀπεικόνισιν τῶν ὡραίων γυναικῶν, ἕως τώρα δὲ ἐζωγράφισε τὰς πλουσιωτέρας καὶ ὡραιοτέρας γυναῖκας τῆς Ἀμερικῆς καὶ αἱ εἰκόνες τῶν κ. κ. Γκοὺλδ καὶ Μάκαρτ καὶ Βράνδεμβιλτ φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ καλλιτέχνου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι διὰ τὴν Ἀμερικὴν ὅ,τι ὁ Λέμπαχ διὰ τὴν Γερμανίαν. Ὁ κ. Κιάρα ταξειδεύει εἰς τὴν Ἀνατολὴν ζητῶν ὡραία πρωτότυπα διὰ τὴν πινακοθήκην του. Εἰς τὴν Μάκρην τῆς Μ. Ἀσίας ἐζωγράφισε μίαν Ἑλληνίδα ἐκ τῆς λαϊκῆς τάξεως, εἰς δὲ τὴν Ρόδον ἄλλην Ἑλληνίδα, σύζυγον ἑνὸς τῶν προυχόντων.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ. — *Ἄγαλμα τῆς εἰσόδου τοῦ Μεγάρου τῶν Ἐλευθερίων Τεχνῶν*

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἦλθεν ὁ κ. Κιάρα εἰς ἀναζήτησιν προτύπου γυναικείας καλλονῆς.

✾

★ *Ἀρχαῖαι πλάκες.*

Ὁ ἐν Γυθείῳ ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαιοτήτων ἀνεῦρε δύο ἀρχαίας πλάκας φερούσας τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς.

1) Ἡριδανὸς Καλλιόπῃ τῇ ἰδίᾳ (γυναικί).

2) (Ἀθη)νογένους (Τοῦ Κ)λοῦ.

✾

★ *Καλλ. Ἔκθεσις Κ]πόλεως.*

Τῇ 18 Μαΐου ἤνοιξεν ἡ Καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τῆς Κ]πόλεως. Ἡ ἔκθεσις θὰ εἶναι ἀνοικτὴ ἐπὶ ἕνα μῆνα, περιέχει δὲ ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ σχέδια.

Οἱ ἐκθέσαντες ἀνέρχονται εἰς 32, τὰ δὲ ἐκτεθέντα ἔργα εἰς 225. Ἐκ τῶν ἐκθετῶν 15 εἶναι ὁμογενεῖς ἐκθέτοντες 98 ἔργα, 8 Ὀθωμανοὶ ἐκθέτοντες 66 ἔργα, εἷς Ἀρμένιος ἐκθέσας 4, 8 διάφοροι ἐκθέται ἐκθέτοντες 57 ἔργα.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων, τὰ περισσότερα ἔργα ἐκθέτει ἡ δεσπ. Θάλεια Φλωρᾶ, 31 ἐν ὅλῳ. Ἐκθέτουν ὁ καθηγητὴς τῆς ζωγραφικῆς ἐν τῷ Ζαπείῳ παρθεναγωγείῳ κ. Ι. Βακαλόπουλος, ὁ κ. Γραμμανίδης ἐν οἷς καὶ προσωπογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου Η. Βασιάδου. Ἐκθέτουν αἱ δεσποινίδες Αἰβαζίδου, Ἀνάστη, Δουρέτζα, Μαγγίδου καὶ Μαδέλη, οἱ κ. κ. Ἠλιάδης, Κοτσαμάνογλους, Μαλέας, Ἀρτεμιάδης καὶ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια οἱ ἀδελφοὶ Καμπανάκη. Ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν καλλιτεχνῶν πρωτεύουν ὁ Ἀχμὲτ Ἀλῆ πασσᾶς ὑπασπιστὴς τοῦ Σουλτάνου μὲ τὴν πεδιάδα τοῦ προαστείου Ἐρεγκιοϊ, ὁ Χαλὶλ βέης λοχαγός, ὁ Μουσταφᾶς Χιλμῆ βέης καὶ ἄλλοι.

★ *Θάνατος χαράκτου.*

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ ἱκανώτατος χαράκτης Ἐρρίκος Λεφόρτ. Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ἐχάραξεν ἐν μεταλλίῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλ. δημοκρατίας τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε ὁ Πρόεδρος διέταξε καὶ ἀνηρτήθη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου, ὅπου θὰ μένῃ διαρκῶς.

✾

★ *Εὑρήματα.*

Ἐργάται σκάπτοντες ἔξωθι τοῦ Βελεστίνου πρὸς κατασκευὴν ὁδοῦ ἀνεῦρον ἀρχαίους τάφους. Ἐντὸς τούτων ἀνευρέθησαν διάφορα ἀρχαῖα πήλινα ἀγγεῖα καὶ τινα ἄλλα ἀντικείμενα.

✾

★ *Ἀρχαία λάρναξ.*

Ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὰ Λουτρὰ τῆς Ἀρτέμιδος, ἐργάται ἀνεῦρον εἰς βάθος 1,1)2 μέτρου λάρνακα μήκους 2 μέτρων περίπου ἐκ μονολίθου λαξευτοῦ μετὰ ἐπικαλύμματος, σχήματος κατὰ τὸ μέσον πυραμοειδοῦς. Ἡ λάρναξ ἐπὶ τῆς προσόψεως φέρει λαξευτὸν τετράγωνον, κατὰ τὰς τέσσαρας δὲ ἄκρας καὶ παρὰ πλευρὰς τοῦ τετραγώνου ἑκατέρωθεν στρογγύλας ἀποτυπώσεις. Ἐντὸς τῆς λάρνακος ἀνευρέθησαν δύο κρανία ὡς καὶ ὀστᾶ ἀνθρωπίνων σκελετῶν, ἅτινα ὅμως ἐπὶ μόνῃ τῇ ἐπιψαύσει ἀποσυνετέθησαν εἰς κόνιν. Ἐπίσης ἐντὸς ἀνευρέθησαν καὶ δύο μικραὶ λήκυθοι ἐκ κεραμίου.

✾

★ *Προτομὴ Ζολᾶ.*

Ἀπεκαλύφθη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Μοντμάρτης τῶν Παρισίων ἐν οἰκογενειακῷ κύκλῳ προτομὴ τοῦ Αἰμ. Ζολᾶ, στηθεῖσα ἐπὶ τοῦ τάφου του. Τὴν προτομὴν κατεσκεύασεν ὁ γλύπτης Σολκρι, παιδικὸς φίλος τοῦ Ζολᾶ.

✾

★ *Προσωπογραφίαι.*

Εἰς τὸν κ. Ἀλεκτορίδην ἀνετέθη νὰ γράψῃ τὴν προσωπογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου Καραμήτσα, ἵνα ἀναρτηθῇ ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ Δημ. Νοσοκομείου.

— Ὁ ἐν Λονδίνῳ κ. Ροῖλὸς ἐπεράτωσε προσωπογραφίαν τοῦ αὐτόθι πρεσβευτοῦ κ. Μεταξᾶ, ἣν προτίθεται νὰ ἐκθέσῃ ἐν τῇ Βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Λονδίνου.

✾

★ *Ἀνακάλυψις ναῶν.*

Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Χαράμπας (παρὰ τὸ Ἀβουκὶρ) ἀνεκαλύφθησαν δύο ναοὶ τῆς Ἀρσινόης καὶ τῆς Ζεφυρίτιδος Ἀφροδίτης.

✾

★ *Ὁ κ. Συρρᾶκος.*

Ἀφίκετο ἐν Λονδίνου, ἔνθα συμπληροῖ τὰς σπουδάς του, ὁ ἐκ Σμύρνης ἀριστοῦχος ἀπόφοιτος τοῦ Πολυτεχνείου μας κ. Χρ. Συρρᾶκος ζωγράφος, ὅστις ἀφοῦ παραθερίσῃ ἐν Σμύρνῃ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Λονδῖνον.

✾

★ *Ἀρχαιοτάτη σφραγίς.*

Ὁ Ἐμὶν ἐφένδης ἐκόμισεν εἰς Βηρυτὸν τὴν σφραγῖδα τοῦ υἱοῦ τοῦ Σολομῶντος ἣν ἀνεκάλυψεν εἰς Τὲλ-ἐλ-Μούλτισαν τῆς Συρίας. Ἡ σφραγὶς εἶναι ἐξ ἰάσπιδος, μεγάλης διάστασεως. Φέρει ἐπιγραφήν, εἶναι δ' ἐπ' αὐτῆς κεχαραγμένος λέων, ἔχων ἀνοικτὸν τὸ στόμα, μετὰ πολλῆς δὲ τέχνης εἰργασμένος.

★ *Δωρεὰ ἀρχαιοτήτων.*

Ὁ ἐν Καΐρῳ πρόεδρος τῆς Ἑλλ. κοινότητος κ. Ρόστοβιτς βέης, καταρτίσας σπουδαιοτάτην ἀρχαιολογικὴν συλλογήν, ἀξίας 700,000 φρ. χρ. κατόπιν πολλῶν κόπων καὶ μελέτης, ἐδωρήσατο αὐτὴν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μουσεῖον. Θὰ τοποθετηθῇ ἡ συλλογὴ εἰς ἰδιαιτέραν αἴθουσαν, ἥτις θὰ φέρῃ καὶ τὸ ὄνομά του.

★ *Ἔν ἔργον τοῦ Θεοτοκοπούλου.*

Τὸ μουσεῖον τῆς Βοστώνης ἠγόρασε ἀπὸ τὸν Τραπεζίτην τῆς Μαδρίτης Μουϊγουίρο ἀντὶ 85,000 φρ. χρ. τὸν ἔξοχον πίνακα τοῦ Ἕλληνος ζωγράφου Θεοτοκοπούλου τὸν περίφημον «Ἕλ Γρέκο». Ἡ εἰκὼν παριστάνει ὡραῖον τύπον νέου Δομινικανοῦ μοναχοῦ.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Εὐγενίας Ζωγράφου. Ἡ Γκούραινα. *Ἑλληνικὸν ἱστορικὸν μυθιστόρημα, ἐν τῷ ὁποίῳ συνδυάζεται πλοῦτος φαντασίας μετὰ ἱστορικῶν ἐπεισοδίων πολοῦ ἐνδιαφέροντος.*

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν. *Συμπλήρωμα. Τεῦχος 19. Περιέχει διπλοῦν πίνακα τῆς Κερκύρας. Γράμμα Μ.*

Μιλτ. Βρατσάνου. «Τὰ κατὰ τὸν Θησέα». *Τόμος Β'.*

Ἡ Σοφηδία. — Τὸ 53ον βιβλίον τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, ἐκδοθὲν ἄρτι εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Βικέλα. Περιέχει δὲ ἐντυπώσεις τοῦ γράψαντος ἐξ ἐπισκέψεώς του εἰς τὴν Σκανδιναυϊκὴν χώραν, συνοδευομένας ὑπὸ πολλῶν εἰκόνων. Κατόπιν θὰ ἐκδοθῶσι τὸ Ψόρευμα ὑπὸ Γ. Δροσίνη, Ἱστορία τῆς Μετάξης ὑπὸ Γ. Κυριακοῦ καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ὑπὸ Π. Καρολίδου. Τὸ βιβλίον πωλεῖται λεπτὰ 40 εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ

Ι. Βαρθελεμῦ. Ἀθῆναι καὶ Ἀθηναῖοι. *Ἱστορική, φιλολογική, κοινωνική, πολιτική, στρατιωτική, νομική, καλλιτεχνικὴ ἀνασκοπὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Μετάφρασις Π. Βασιλειάδου. Ἐν Λειψίᾳ.*

Γ. Δοννέ. Ἱστορία τοῦ Ρωσσοϊαπωνικοῦ πολέμου. *Μετάφρασις Φ. Πρίντεζη. Ἐν Ἀθήναις.*

Γ. Ἀσπρέα. Ἡ τεσσαρακονταετηρὶς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α'. *Ἱστορικὴ μονογραφία (1863—1903), μετ' ἀνεκδότων εἰκόνων.*

Ἀπόλλων. *Μηνιαῖον Μουσικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ἀπὸ 1 Ἰουνίου ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις ὁμωνύμου Μουσικοῦ συλλόγου. Συνδρομὴ ἐτησία δρ. 10. Διεύθυνσις, ὁδὸς Φειδίου 3. Αἰσθητὴν ἔλλειψιν εἰδικοῦ μουσικοῦ περιοδικοῦ προώρισται νὰ πληρώσῃ ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἀπόλλωνος» περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου ἐγγυᾶται ἡ ἱκανότης τῶν διευθυνόντων τὸν σύλλογον.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

E. Pontremoli et B. Haussoullier. Didymes. Πραγματεύεται περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ 1895 καὶ 1896 μετὰ εἰκόνων καὶ 20 σχεδιογραφημάτων Φρ. 75.

H. de Winiwarter. Armand Rossenfosse dessinateur et graveur Liegeois. Conférence faite à Liége. Extrait de «Wallonia».

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Ναὸς Φανερωμένης.

Ἐκ τῶν ἐν Ζακύνθῳ ναῶν, ὁ ἐν τῇ πλατείᾳ Δοξαρᾶ κείμενος ναὸς τῆς Φανερωμένης εἶναι ὁ διασημότερος λόγῳ τέχνης. Χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1300, ὅτε εὑρέθη ἐν τῇ παραλίᾳ μικρὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας καὶ ἱδρύθη ἀμέσως ὁ ναὸς οὗτος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῶν σεισμῶν κατέστη ἑτοιμόρροπος, τῷ 1633 ἀνοικοδομήθη υεερεώτατα καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐκοσμήθη δι' ἀριστουργημάτων ξυλογλυπτικῆς καὶ ἁγιογραφίας. Δεῖγμα τῆς ἐν Ἑλλάδι προόδου τῆς ξυλογραφίας εἶναι τὸ θαυμάσιον τῆς ἐκκλησίας ταύτης εἰκονοστάσιον, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἡ «Πινακοθήκη». Ἡ ἄμπελος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἔχοντος ἑκατέρωθεν τοὺς Ἀποστόλους, τὸ ἀέτωμα, αἱ ζῶναι, τὰ κιονόκρανα, τὰ πλαίσια, πάντα εἰδοῖ μετ' ἄκρας λεπτότητος γεγλυμμένα. Μεταξὺ τῶν κοιμημάτων διακρίνονται ἐξόχως ἡ Γέννησις, ὁ Εὐαγγελισμός, ἡ φυγὴ τῆς Παναγίας μετὰ τοῦ Ἰωσήφ. Εἶναι ὅμως ὀγνωστον ἡμῖν ἂν ὁ καλλιτέχνης τοῦ εἰκονοστασίου εἶναι Κρὴς ἢ Ζακύνθιος.

Τῷ 1758 ὁ Νικόλαος Κεμοῦτος μηχανικὸς ἄριστος σπουδάσας ἐν Ἐνετίᾳ καὶ Ρώμῃ, ἔδωκε τὸ ἐσωτερικὸν σχέδιον τῆς διακοσμήσεως τοῦ ναοῦ.

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Φανερωμένης ἀνάκειται τὰ ἔξοχα ἔργα τοῦ Νικολάου Δοξαρᾶ. τὰ ὡραῖα Βυζαντιακὰ ἔργα τοῦ Ἐμ. Τζάνε καὶ τοῦ Ἱερ Πλακωτοῦ. Τὰς ζωγραφίας τοῦ Δοξαρᾶ ὁ χρόνος καὶ ἡ ἀφροντισία δημέραι ἀτυχῶς φθείρουσιν. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐπιτραπῇ νὰ θέσῃ χρωστῆρα ἐπ' αὐτῶν βέβηλος χείρ, ἀλλ' εἰδήμων καλλιτέχνης νὰ διασώσῃ αὐτάς, αἵτινες εἶνε τὰ μόνα σωζόμενα ἔργα τοῦ Δοξαρᾶ.

Σπ. Δε-Β.

ΠΑΛΑΙΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Εἴδησιν ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσαν μεταδίδομεν εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους καὶ εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοτέχνους. Θαυμάσια πρωτότυπα ἔργα ἐξόχων παλαιῶν ζωγράφων, ἀνήκοντα εἰς πινακοθήκην διακεκριμένης πολυταλάντου οἰκογενείας προτιθεμένης νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πωλοῦνται εἰς τιμὰς εὐνοϊκάς.

Τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα σχολῆς Ἐνετικῆς καὶ Φλαμανδικῆς τὰ πλεῖστα, ἅτινα εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἀπέκτα ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη, εἶναι τὰ ἑξῆς:

Προσωπογραφία Ρωμαίας δουκίσσης, ἔργον τοῦ Subatermans. (Τιμὴ 22,000 φρ. χρυσᾶ.)

Σύμπλεγμα νεανίδων, ἔργον τοῦ Juccarelli. (18,000 φρ. χρ.)

Ζεὺς καὶ Ἥρα ἔργον τοῦ Tintoretto (30,000 φρ. χρ.)

Κλεοπάτρα ἔργον τοῦ Barbieri (40,000 φρ. χρ.)

Προσωπογραφία γυναικὸς ἔργον τοῦ Blaas (20,000 φρ. χρ.)

Κεφαλαὶ ἔργον Carrache (10,000 φρ.)

Ὀδοντοϊατρεῖον ἔργον τοῦ *Teniè* (5 000 φρ. χρ.)

Ἡ πώλησις τῶν εἰρημένων εἰκόνων ἀνετέθη εἰς τὴν «Πινακοθήκην», εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ὁποίας δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ θέλοντες νὰ ἴδωσιν ὅπως ἀγοράσωσιν αὐτάς. Τὸ γραφεῖον μας δίδει πᾶσαν πρὸς τοῦτο σχετικὴν πληροφορίαν (Ὧραι: 11-12 π. μ. καὶ 3-5 μ. μ.)

Οὐδεμία *αἴτησις περὶ ἀποστολῆς τῆς «Πινακοθήκης» ἢ οἱασδήποτε ἐκδόσεως αὐτῆς, βιβλίου ἢ εἰκόνος, λαμβάνεται ὑπ' ὄψει, ἂν μὴ συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου.*

Ἀγγέλλονται *βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελεν ἀποσταλῇ τῇ Διευθύνσει.*

Ἡ "ΑΙΩΡΑ,, διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» πωλεῖται **ἀντὶ δραχμῆς.** *Ἐξαιρετικῶς εἰς τοὺς συνδρομητάς μας, οἵτινες ἐκτὸς τοῦ ἀντιτύπου, ὅπερ δικαιωματικῶς λαμβάνουν, θέλουν τυχὸν καὶ ἄλλο ἀντίτυπον, ἵνα τὸ δωρήσουν, παρέχεται ἡ «Αἴωρα»* **ἀντὶ 50 λεπτῶν.**

Παλαιὰ *φύλλα τῆς «Πινακοθήκης» α', β' καὶ γ' ἔτους πωλοῦνται (πρὸς 1 δρ.) μόνον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Πινακοθήκης». Διὰ τοὺς συνδρομητὰς πρὸς λεπτὰ 80 ἕκαστον.*

Οἱ *ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ νέων συνδρομητῶν ἐγγράφοντες ἕνα ἔτι νέον συνδρομητήν, λαμβάνουν ὡς δῶρον ἅμα τῇ καταβολῇ τῆς συνδρομῆς τὰ*

"ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,,

τόμον πλουσίως εἰκονογραφημένον, περιέχοντα πεζὰ ποιήματα τοῦ κ. Δ. Καλογεροπούλου, πρὸς τούτοις δὲ καὶ **δώδεκα** *εἰκονογραφημένα δελτάρια καλλιτεχνικώτατα.*

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν *ἀφορῶσαν τὴν «Πινακοθήκην» δέον ἀπαραιτήτως νὰ προσάγηται ἀπόδειξις ἔντυπος, φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ, τὴν σφραγῖδα καὶ αὔξοντα ἀριθμόν.*

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνωστοποιεῖ ὅτι

κατετέθη παρ' αὐτῇ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐκ φράγκων χρυσῶν 89,875,000 Ἐθνικοῦ Δανείου (1890) 5 ο)ο (Σιδηροδρόμου Πειραιῶς Λαρίσης) ὑπ' ἀρ. 28 τοκομεριδίου πληρωτέου πρὸς φρ. χρ. 5,50 ἀπὸ τῆς 2)15 προσεχοῦς Ἰουνίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαΐου 1904

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπομιμνήσκει εἰς τοὺς ἐγγραφέντας εἰς τὸ Νέον Λαχειοφόρον αὐτῆς Δάνειον, ὅτι ἡ πρώτη αὐτοῦ κλήρωσις γενήσεται τὴν 1ην προσεχοῦς Ἰουνίου καὶ δέον νὰ σπεύσωσιν οἱ ὀλίγοι ὑπολειπόμενοι νὰ ἀναλάβωσι τοὺς προσωρινοὺς αὐτῶν τίτλους, προσάγοντες τὴν ἀπόδειξιν ἐγγραφῆς καὶ οἱ ἐγγραφέντες κατὰ δόσεις, καταβάλλοντες τὴν β' δόσιν, ὅπως μὴ ἀποκλεισθῶσι τῆς κληρώσεως ταύτης.

Ἐν Ἀθήναις 24 Μαΐου 1904.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν ἀποδοτέα εἰς ὡρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκῆ. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρόνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ κατα θέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης, ἐν Κερκύρᾳ δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονίκης Τραπέζης.

Τόκοι καταθέσεων

1	1)2	τοῖς	0)0	κατ' ἔτ.	διὰ κατ.	6 μηνῶν
2		»	0)0	»	» »	1 ἔτους
2	1)2	»	0)0	»	» »	2 ἐτῶν
3		»	0)0	»	» »	4 ἐτῶν
4		»	0)0	»	» »	5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

ΤΟΜΟΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟΥ Α' Β' ΚΑΙ Γ' ΕΤΟΥΣ

εὑρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖον μας, τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι δρ. 15, οἱ ἁπλόδετοι δρ. 12, τῶν ταχυδρομικῶν πληρονωμένων ὑφ' ἡμῶν.

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ τιμὴ εἰς χρυσόν.

"ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ,,

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

"Οργανον τῆς ὁμωνύμου Ἑταιρίας

Ἐν τῷ «Ἑλληνισμῷ» ἐκ πέντε τυπογραφικῶν φύλλων συγκειμένῳ, μελετῶνται εἰδικῶς ἅπαντα τὰ ἐθνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα τὰ ἀπασχολοῦντα τὸ ἡμέτερον Ἔθνος.

Γραφεῖα *ὁδὸς Σοφοκλέους 12*

Συνδρομὴ ἐτησία φρ. 8

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Φύλλα *τῆς «Πινακοθήκης» πωλοῦνται ἐν Ἀθήναις εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς «Ἑστίας», Σαλιβέρου, Ἐλευθερουδάκη, Μπέκ. Ἐν Πειραιεῖ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Γ. Ἀλεξάκη. Ἐν Τήνῳ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Προόδου». Ἐν Σμύρνῃ εἰς τὸ πρακτορεῖον ἐφημερίδων (Μαδάμας Χάνι 19) Ἐν Ν. Ὑόρκῃ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἀτλαντίδος» Ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἰριδος».*

Ἀνταποκριταί. *Ἐν Ζακύνθῳ Λ. Ζώης διευθυντὴς «Μουσῶν», ἐν Πάτραις Ε. Θωμόπουλος καλλιτέχνης, ἐν Πύργῳ Τρύφων Καγελλόπουλος, ἐν Ὀδησσῷ Α. Μάλτος (Rue Puschkin 66), ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀθαν. Βόγας, ἐν Καΐρῳ Π. Τσιριγώτης, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Τ. Τσιτσέλης βιβλιοπώλης.*

Ἀνταλλάσσει εἰκονογραφημένα δελτάρια ὁ κ. A. Diacojiannis (Maison Zographaki) ἐν Καΐρῳ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ		30 Απριλίου 1904	31 Μαρτίου 1904
Ταμεῖον	εἰς μεταλλικόν . . . . . Δρ.	2,932,930.76	2,059,240.14
	» τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπέζης . , »	154,090.—	187,250.—
	» κερματικὰ » » δίδραχμα καὶ μονόδραχμα. »	3,327,880.—	3.508,711.—
Ἐξωτερ. λ)σμοὶ	Ἀντίτιμον μεταλλικοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν . »	18,782,769.46	16,125,865.03
	Προϊὸν ἐκδοθέντος Ἐθνικοῦ δανείου εἰς χρυσὸν Ἑλληνικοῦ Σιδηροδρ. 4 % τοῦ 1902 . »	2,629,256.79	2,789,421.43
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλην. Κυβέρν. ἐπ' ἀναγκ. κυκλ. τραπ. γραμμ.	»	68,778,575.42	68,778,575.42
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλληνικ. Κυβέρνησιν διδράχμ. καὶ μονοδράχμ.	»	12,750,000.—	12,750,000.—
Ὁμολογ. Ἐθν. δανείων	Εἰς χρυσὸν δρ. 23,767,036.80		
	» τραπ. γραμ. » 29,134,575.—	52,905,661.80	52,901,611.80
Προεξοφλήσεις.	»	19,334,793.82	19,359,800.97
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων , ...	»	2,886,559.45	2,948,999.55
Δάνεια καὶ ἀνοικτ. λογ. ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρηματογράφων . . .	»	12,164,336.89	12,387,371.40
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων	»	503,261.15	930,803.70
Δάνειον πρὸς τὴν Σταφιδ. Τράπ. ἐπ' ἐγγυήσει τοῦ Κράτους		5,269,657.04	5,737,366.47
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ	»	50,422,427.43	50,372,486.87
Δάνεια εἰς δήμους, λιμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα . . .	»	42,019,653.81	42,088 239.09
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας	»	11,614,631.15	11,180,225.—
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτηματίας καὶ γραμματίων Προνομιούχου Τραπέζης Ἠπειροθεσσαλίας	»	4,331,455.49	4,334,380.14
Μετοχαὶ εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρείας	»	4,210,769.75	4,302,077.25
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης	»	1,500,000.—	1,500,000.—
Τοκομερίδια ἐν γένει	»		99,134.12
Καταστήματα Τραπέζης καὶ κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων	»	8,382,267.17	8,336,854.35
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς	»	2,835 971.23	2,818,404.20
Ἔξοδα ἐγκαταστάσεως (ἰδίως δαπάνη κατασκ. τραπεζ. γραμμ.)	»	1,661,698.40	1,654,608.85
Διάφοροι λογαριασμοὶ			
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.	»	78,936.63	
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν	»		
Λογαρ. ἐξαγορ. συμμετ. Κυβερν. εἰς κέρδη ἐκ τραπεζ. γραμματ.	»	1,863,680.—	1,863,680.—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομιούχου Τραπέζης Ἠπειροθεσσαλίας .	»	1,440,000.—	1,440,000.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια	»	600,000.—	600,000.—
Διάφορα	»	527,295.02	425,948.49
	Τὸ ὅλον δραχμαὶ	333,825,612.03	331,559,271.65

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ			
Μετοχικὸν Κεφάλαιον . . . . . Δρ.		20,000,000.-	20,000,000.—
Ἀποθεματικὰ κεφάλαια . . . . . »		13.500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ			
I διὰ λ)σμὸν τῆς Κυβερνήσεως Δραχ. 68,778,575.42 . »			
II » » » Τραπέζης » 52,369,694.31 . »		121,148,269.73	123,550,648.60
Κερματ. γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα . . . . . »		12,750,000.—	12,750,000.—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλικὸν . . . . . »		1,063,233.97	1,081,352 01
Καταθέσεις ἄνευ τόκου . . . . . »		16,259,335.75	15,045,389.42
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι. . . . . »		1,347,565 34	1,058,003.82
Μερίσματα πληρωτέα . . . . . »		391,629.86	516,404.86
Καταθέσεις Δημοσίου διὰ χορηγ. δαν. κατὰ τὸν ,ΒΦΜ' Νόμον . »		283,749.94	283,749.94
Διεθν. Οἰκ. Ἐπ. λ)ομὸς κατ. ἐκ δημοσίων ὑπηγγύων προσόδων	Εἰς χρυσὸν » 1,369,509.57 »		
	» τρ.γραμ. » 4,578,205.01 »		
		5,942,714.58	2,772,365.58
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσὸν . . . . . »		86,326.90	49,236.58
» » » » (τραπεζικὰ γραμμάτια) . . »		232,768,55	265,256.25
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσὸν. . . . . »		160,763.81	24,465.99
» » ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια . . »		119,481.26	2,719,481,26
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς τραπεζ. γραμμ. κατὰ τὸν νόμον ,ΒΨΕ' »		5.474,449.55	5,474,449.55
Καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ. . . . . »		67,428.793.09	67,309,158 96
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπέζης . . . . . »		47,047.770.—	47,047,770.—
Ὑπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπέζης . . . . . »		1,097.458.—	1,196,300.—
Καταθέσεις Ταμευτηρίου . . . . . »		3,448,061.08	3,431,425,89
Ἔντ. καταθ. Δημ. εἰς χρυσ. διὰ τὴν κατασκ. Σ. Π-Δεμερλῆ-Συν »		2,629,256.79	2,789,421.43
» » » » τρ.γραμ. » » » » » »		1,776,997.69	2,567,095.65
Διάφοροι λογαριασμοὶ . . . . . »		844.587.81	3,281,945,09
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ . . . . . »		6,279,920.62	
Συμμετοχὴ Τραπ. Ἰονικῆς καὶ Ἀθηνῶν εἰς Δάν. Σταφ. Τραπ. »		2,428,106.45	2,555,627. 84
Διάφορα . . . . . »		2,106,371.26	2,289,722.66
	Τὸ ὅλον δραχμαὶ	333,825,612.03	331,559,271.65

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Μαΐου 1904

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου

Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ "ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ,,